

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EKONOMİSİ VE BESLENME EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

KADINLARIN AİLE İÇİNDE KARAR VERME UYGULAMA VE SORUNLARI
ŞANLIURFA İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan:
MELTEM MUTLU

Tez Danışmanı:
Doç. Dr. Fatma ARPACI

ANKARA-2012

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EKONOMİSİ VE BESLENME EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

KADINLARIN AİLE İÇİNDE KARAR VERME UYGULAMA VE SORUNLARI
ŞANLIURFA İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan:
MELTEM MUTLU

ANKARA-2012

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

Meltem MUTLU'nun “ Evli Kadınların Aile İçindeki Karar Verme Uygulama Ve Sorunları, Şanlıurfa İli Örneği ” başlıklı tezi13.08.2012 tarihinde, jürimiz tarafından Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

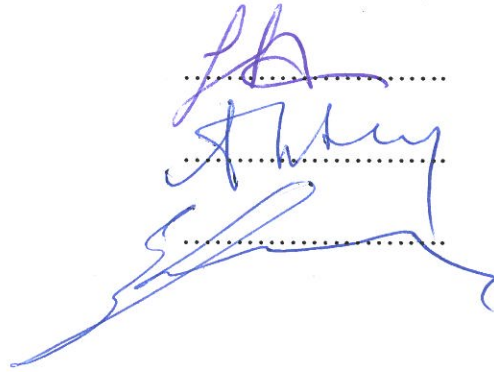
Adı Soyadı

İmza

Doç. Dr. Fatma ARPACI (Tez Danışmanı)

Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY

Yard. Doç. Dr. Bülent ÇELİK

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasının her safhasında, çalışmalarımın başından sonuna kadar her türlü yardım ve destekleriyle beni yönlendiren Tez Danışmanı hocam Sayın Doç. Dr. Fatma ARPACI'ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çalışmalarım sırasında benden yardımlarını esirgemeyen Dr. Cavit Özyeğin İlköğretim Okulu idareci ve öğretmenlerine, çalışmamın sonuna kadar her türlü yardımını esirgemeyen değerli eşim Zekeriya MUTLU'ya ve aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Meltem MUTLU

Eğitim Bilimleri Enstitüsü AA

Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi ABD

Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
KADINLARIN AİLE İÇİNDE KARAR VERME UYGULAMA VE SORUNLARI:
ŞANLIURFA İLİ ÖRNEĞİ

MUTLU, Meltem

Yüksek Lisans Tezi, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatma ARPACI

Ağustos – 2012, Sayfa: 131

Araştırma kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesi amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Şanlıurfa ilinin Merkez ilçesinde yaşayan Dr. Cavit Özyeğin İlköğretim Okulu öğrenci velisi 400 evli kadın araştırmaya alınmıştır. Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ile ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar ölçeklerine faktör analizi uygulanmıştır. Daha sonra ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ile ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda kadının eğitim durumu, evlilik süresi, kadının eşinin eğitim durumu, ailedeki birey sayısı, ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisi Kruskal Wallis H-Testi ile incelenmiştir. Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ile ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda kadının çalışma durumu, kadının eşinin çalışma durumu ve ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkisi Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ile ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar arasındaki ilişki korelasyon analizi, ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenme durumu ise Regresyon Modeli ile incelenmiştir.

Araştırmaya alınan kadınların % 69.5'inin 32 ve üzeri yaşta, % 35'inin okur-yazar olmadığı, % 91.5'inin çalışmadığı, % 36.3'ünün 21 yıl ve daha uzun süredir evli olduğu ve %42.7sinin 4 ila 7 çocuğunun olduğu belirlenmiştir. Kadınların % 37'sinin eşinin 46 ve daha büyük yaşta, % 6.5'inin okuma-yazma bilmediği, % 68.3'ünün çalıştığı ve % 54.3'ünün serbest meslekle uğraştığı saptanmıştır. Ailesinin en uzun süre yaşadığı yerin kır olduğu belirtenlerin oranı %33.8 iken % 56.3'ünün aylık gelir miktarı 501-1000 TL arasında olduğu belirlenmiştir. Aileye ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı incelendiğinde, konutun bakımında (% 43), ev eşyası seçiminde (% 50.8), ihtiyaç duyulan ev eşyalarının hangisinin satın alınacağına (% 55.8), ev araçlarının seçimi ve satın alınmasında (% 55), ailenin ilişki kuracağı kişi ve kurumlar (komşu, akraba, dernek vb.) (% 61), ailenin katılacağı sosyal faaliyetlerde (sinema, tiyatro, düğün, nişan töreni, toplantılar vb.) (% 62.8) kadının eşi ve kadının birlikte karar verdiği, konut seçiminde (%46.3), aile tasarruflarının kullanımı ve yatırım alanları seçiminde (% 34.1) ise kadının eşinin karar verdiği saptanmıştır.

Ailede kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konulara bakıldığında kız çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (% 49.5), kız çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına (% 41.1), kız çocuklarının ne zaman evleneceğine (% 34.9), erkek çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (% 45.4),erkek çocuklarının hangi mesleği seçeceğine (% 35.7), erkek çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına (% 31.9) kadının eşi ile birlikte karar verdiği belirlenmiştir. Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisi, eğitim durumunun, çalışma durumunun, evlilik süresinin, kadının eşinin eğitim durumunun, ailedeki birey sayısının ve ailenin aylık ortalama gelir miktarının etkili olduğu, ($p<0.05$), kadının eşinin çalışma durumunun ve ailenin en uzun süre yaşadığı yerin ($p>0.05$) etkili olmadığı saptanmıştır

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara kadının eğitim durumunun, kadının eşinin eğitim durumunun, ailenin en uzun süre yaşadığı yer ve ailenin ortalama aylık gelirinin miktarının etkili olduğu ($p<0.05$) kadının çalışma durumunun ve kadının eşinin çalışma durumunun etkili olmadığı saptanmıştır ($p<0.05$). Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenme düzeyini incelemek için yapılan Regresyon Modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=31.867$; $p=0.000<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Karar verme, ailede karar verme, kadın, karar verme uygulamaları ve sorunları, kadınların kararlara katılımı

ABSTRACT

PARTICIPATION OF WOMEN IN DECISION-MAKING PROCESSES WITHIN THE FAMILY: ITS APPLICATIONS AND PROBLEMS. ŞANLIURFA PROVINCE EXAMPLE

By: Meltem MUTLU

M.S. Thesis, Main Science Branch of Family Economics and Nutrition

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Fatma ARPACI

No. of pages: 131

August – 2012

The research is planned and carried out in order to investigate the participation of women in the decision-making processes within the family. Totally, 400 married women who were the mother or custody of the students in Dr. Cavit Özyeğin Primary School which is located in Center District of Şanlıurfa Province are included into the sample. Factor analysis method is applied to the scales of the application before and after the decision making process within the family and of problems that are encountered before and after the decision making. Thereafter the applications that are encountered before and after the decision making, and the problems that are encountered before and after the decision making are examined with respect to the educational status, duration of marriage, the women's spouses' educational status, number of individuals in the family, average monthly income level of the family unit are analysed by Kruskal Wallis H-Test. The relationship between the application before and after the decision making and the problems that are encountered before and after the decision making and the employment status of the woman's spouse, and the influence of the location where the family resided for the major part of their marriage period is investigated by Mann Whitney U test. The relationship between the applications before and after the decision making and the problems that are encountered during these applications before and after the decision making process are analyzed by Regression Model.

The composition structure of the married women who were included into the sample: 69.5% were at age 32 or over, 35.5% were not literate, 9.15% were not employed, 36.3% were married for 21 years or more, 42.7% had between 4 to 7 children. The composition structure of the husbands of the married women were as follows: 37.0% were in age 46 or older, 6.5% were not literate, 68.3% were employed, 54.3% were involved in independent free trade business. Those who reported that the place where they lived during the major part of the marriage was a rural residence was 33.8%, those who reported that their monthly income is between 501.- TL and 1.000.- TL is found as 56.3% of the spouses.

When the distribution of the individuals who gave decisions on the subjects that are related with the family is investigated, it is found that the male took decisions on the fields and with percentages as shown below: 43.0% were involved in the maintenance of the house, 50.8% during the selection of household goods, 55.8% in which of the household belongings that are needed shall be bought, 55.0% during selection and buying of the household appliances, 61.0% in determining the persons and institutions which the family set establish contact (such as neighbor, relatives, associations, and etc.), 62.8% in the social activities in which the family shall participate or attend (such as movie, theater, wedding and engagement ceremonies, meetings and etc.), 46.3% in selection of the house and 34.1% during selection of the family investments.

When the issues about the future of the boy and girl offspring of the family is reviewed, the woman decided jointly together with her spouse on the following decisions: 49.5% about deciding the level of education that the girls shall have, 41.1% about with whom the girl offspring shall establish friendship, 34.9% about when the girl offspring shall get married, 45.4% about the level of education that the boys shall have, 35.7 about which profession or occupation shall the boys select or adopt, 31.9% about with whom the boy offspring shall establish friendship with.

It is observed that there existed a statistically significant relationship between the applications before and after the decision making and the average monthly income of the family, the employment status, marriage duration, the educational status of the woman's spouse, the number of members in the family and the monthly average income level of the family at $p < 0.05$ level. It is found that there is no statistically significant relationship between the employment status of the woman's spouse and the place where the family has resided for the major part of marriage ($p > 0.05$).

Statistically significant relationships at $p < 0.05$ level are found in the correlations between the variables including the problems that are encountered during the decision making processes and its applications and the educational status of the woman, the educational status of the woman's spouse, the place where the family lived for the major part of the marriage and the average monthly income of the family unit. Significant relationship is not found with that of the employment status of the woman and the employment status of the woman's spouse ($p > 0.05$). Regression Model which is used in order to investigate the impact level of the decision making and the problems that are encountered during applications on applications before and after the decision making is found as statistically significant at: ($F=31.867$; $p=0.000 < 0.05$).

Key Words: Decision making, decision making in family, woman, decision making applications and problems, participation of woman on decision making.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAYI VE ENSTİTÜ ONAYI.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin Durumu.....	4
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar.....	6
1.5. Sınırlılıklar.....	7
BÖLÜM II.....	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Aile Kavramı.....	9
2.1.1. Evlenme.....	10
2.2. Aile Türleri.....	10
2.2.1. Büyüklüklerine Göre Aile Çeşitleri.....	11
2.3. Ailenin Görevleri.....	12
2.4. Ailenin Önemi.....	13
2.5. Ailede Kullanılan Kaynaklar.....	14
2.5.1. Aile Gelirinin Kullanım Biçimleri.....	15
2.6. Karar Verme Tanımı ve Süreçleri.....	17

2.6.1. Karar Verme.....	17
2.6.2. Karar Verme Süreci.....	18
2.6.3. Karar Verme Modelleri.....	19
a. Kararın Cinsi	20
b. Durum.....	20
c. Karar Verme Biçimi.....	20
d. Kararlar Arasındaki İlişkiler.....	21
2.6.4. Karar Verirken Dikkat Edilmesi Gerekenler.....	22
2.7. Türk Ailesinde Kadının Yeri.....	24
2.8. Kadının Rol ve Statüsü.....	25
2.9. Kadınların Karar Verme Davranış ve Eğilimleri.....	26
2.10. Ailede Karar Verme Davranışları.....	28
2.12. İlgili Araştırmalar.....	31
BÖLÜM III.....	39
YÖNTEM.....	39
3.1. Araştırmanın Modeli.....	39
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	39
3.3. Veri Toplama Yöntem ve Araçları.....	41
3.3.1. Anket Formunun Hazırlanması.....	41
3.3.2. Araştırmanın Ön Uygulaması.....	44
3.3.3. Araştırmanın Uygulanması.....	44
3.3.4. Anket Formuna Geçerlilik Ve Güvenirlilik Testinin Uygulanması.....	44
3.3.4.1. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar.....	45
3.3.4.2. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar.....	46
3.4. Verilerin Değerlendirilmesi.....	47

BÖLÜM IV	49
BULGULAR VE YORUM	49
4.1. Aileye İlişkin Demografik Özellikler	49
4.1.1. Kadına İlişkin Demografik Özellikler	49
4.1.2. Kadının Eşine İlişkin Demografik Özellikler	50
4.1.3. Çocuklara İlişkin Demografik Özellikler	52
4.2. Aileye İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler	54
4.3. Ailesinde Kız ve Erkek Çocukların Geleceğine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler	58
4.4. Kadınların Kendisine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler	61
4.5. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	63
4.6. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	80
 BÖLÜM V	 107
SONUÇ VE ÖNERİLER	107
5.1. Sonuç	107
5.1.1. Aileye İlişkin Demografik Özellikler	107
5.1.2. Aileye İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler	107
5.1.3. Ailesinde Kız ve Erkek Çocukların Geleceğine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler	108
5.1.4. Kadınların Kendisine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler	109
5.1.5. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	109
5.1.6. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	110
5.2. Öneriler	113
 KAYNAKÇA	 115
EKLER	126
Ek-1 Anket Formu	127

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar.....45
Tablo 3.1.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar.....46
Tablo 4.1.	Kadına İlişkin Demografik Özellikler.....50
Tablo 4.2.	Kadının Eşine İlişkin Demografik Özellikler.....51
Tablo 4.3.	Çocuklara İlişkin Demografik Özellikler.....52
Tablo 4.4.	Ailenin En Uzun Süre Yaşadığı Yer, Ailedeki Birey Sayısı, Ailenin Ortalama Aylık Gelir Miktarı.....53
Tablo 4.5.	Aileye İlişkin Konularda Karar Veren Bireylerin Dağılımı.....55
Tablo 4.6.	Ailede kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı.....59
Tablo 4.7.	Kadınların Kendisine İlişkin Konularda Karar Veren Bireylerin Dağılımı.....62
Tablo 4.8.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar.....64
Tablo 4.9.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Kadının Eğitim Durumunun Etkisi.....65
Tablo 4.10.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Kadının Çalışma Durumunun Etkisi.....69
Tablo 4.11.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Evlilik Süresinin Etkisi.....70
Tablo 4.12.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Kadının Eşinin Eğitim Durumunun Etkisi.....73

Tablo 4.13.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Ailedeki Birey Sayısının Etkisi.....	76
Tablo 4.14.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Ailenin Ortalama Aylık Gelir Miktarının Etkisi.....	78
Tablo 4.15.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar.....	81
Tablo 4.16.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Kadının Eğitim Durumunun Etkisi.....	83
Tablo 4.17.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Evlilik Süresinin Etkisi	88
Tablo 4.18.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Kadının Eşinin Eğitim Durumunun Etkisi	91
Tablo 4.19.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlarda Ailenin En Uzun Süre Yaşadığı Yerin Etkisi.....	96
Tablo 4.20.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Ailedeki Birey Sayısının Etkisi.....	99
Tablo 4.21.	Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Ailenin Ortalama Aylık Gelir Miktarının Etkisi.....	102
Tablo 4.22.	Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar ile Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar Arasındaki İlişki.....	105
Tablo 4.23.	Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenme durumunu test etmek için uygulanan Regresyon Modeli.....	106

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Aile “kan, evlenme ya da evlatlık edinme” bağlarıyla birbirlerine bağlı, aynı evde yaşayan, aynı geliri paylaşan, çeşitli roller çerçevesinde (karı-koca birbirine etki yapan insanlardan meydana gelmiş toplumsal bir kurumdur (Gönen, 1994:12).

American Home Economics Association (AHEA)’nın tanımına göre aile, aynı değerleri ve amaçları, alınan kararların sorumluluklarını ve kaynakları, zamanla gelişen yükümlülük duygusunu paylaşan, birbirlerine sınırsız güven duygularıyla bağlı bireylerden oluşan bir kurumdur.

Aile ekonomik ve duygusal bağlarla birbirine bağlı olan iki ya da daha fazla bireyden oluşan (kadın-erkek ve onların çocukları) bir gruptur (Gönen, 1994:12)

Aile, toplumun en küçük birimi olarak kabul edilir. Aile denince genellikle bir evde oturan anne ve baba ile varsa onların evlenmemiş çocukları anlaşılır. Bu tip aileye "çekirdek aile" denir. Çekirdek ailedeki çocukların evlenmesiyle de yeni bir çekirdek aile ortaya çıkar. Ama aile sözcüğünün bundan daha geniş anlamı da vardır. Daha çok sayıda akrabadan oluşan birimi, hatta bir soyu ya da sülaleyi tanımlamak için de aile sözcüğü kullanılır (Erbil ve Pasinlioğlu, 2004).

Aile, insanların yaşamları boyunca en uzun süre ilişki kurdukları ve içinde sosyalleştikleri; ekonomik ve psikolojik destek aldıkları; gelenek, dil ve toplumsal değerlerin öğrenildiği en önemli toplumsal birimdir. Bu birim, içinde bulunduğu kültürden çok etkilenir (Erbil ve Pasinlioğlu, 2004).

Ataerkil toplumların tümünde geçerli olan geleneksel düşüncenin sonucu olarak, ailede kadınların büyük çoğunluğu, öncelikle ev işlerinden ve çocukların bakımından sorumlu tutulmaktadır. Bu nedenle kadınlar, çoğunlukla toplumsal üretimden uzak kalmakta ve kendilerine küçük yaşlardan itibaren öğretilerek benimsetilen toplumsal davranış kalıplarına göre beceriler edinmektedirler. Zaman zaman bu beceriler onlara evdeki işlerin bir tür uzantısı olan mesleklerde ve çalışma

alanlarında istihdam imkânı açmakta, fakat kadınlar tüm toplumlarda hep ikinci dereceden emek kaynağı olmayı sürdürmektedirler. Çünkü geleneksel ideoloji “*kadın için aile ve çocuğun her şeyden önce olduğunu*” kuşaktan kuşağa aktarmaktadır. Bu nedenle erkeğe ve kadına özgü işler, çalışma yaşamında geleneksel olarak belirlenmiştir. İşleri toplumsal cinsiyet açısından kategorilere ayıran bu anlayış, kadını toplumsal üretime “*ev kadınlığı*” statüsünü koruyarak ve kadın emeğini gerektiren zorunlu durumlarda dâhil etmektedir (Arat, 1996).

Her toplum gibi Türk toplumu da hızlı bir değişme ve gelişme süreci içindedir. Buna paralel olarak, sosyal bir kurum olan aile, yapı ve fonksiyonları bakımından bazı değişmelere uğramaktadır. Ailenin varlığını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmesi için etkili en önemli faktörlerden bir tanesi de ailede yönetim faaliyetleridir. Genel anlamda yönetim; bir kurumda insan ve madde kaynaklarını kullanarak kurumu amaçları doğrultusunda yaşatmak olarak tanımlanabilir. Ev yönetimi ise; sosyal bir kurum olan ailenin amaçlarının gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetleri kapsar. İnsanın aile amaçlarını gerçekleştirmek için, aile kaynaklarının kullanımını planladığı, kontrol ettiği ve değerlendirdiği zihinsel bir süreçtir. Yönetim sürecinin temelini de birbiriyle ilişkili kararların alınması oluşturur. Ev yönetiminde, isabetli, uygulanabilir kararlar vermek; kaynakların iyi kullanılmasını, şimdi ve gelecekte güvenli bir aile hayatını, aile ve toplum değerlerinin korunmasını sağlayacağından önemli bir konudur. Ayrıca ailede her faaliyet karar vermeyi gerektirir. Karar, yönetimin kalbi ve diğer yönetim süreçlerinin eksenini oluşturur (Gönen, 1986; Gönen, 1994; Güngen ark., 2002; Baykan ark., 2008).

Ülkemizin ve dünyanın birçok kesiminde kadının geleneksel ‘ev kadını’ ve ‘anne’ rollerine göre yetiştirildiği ve ev yönetiminde fazla etkin olmadığı halde, ev işlerinin büyük bir kısmını üstlendiği ve yerine getirdiği bilinen bir gerçektir (Bayraktar, 1989; Erbil ve Pasinlioğlu, 2004). Kadının ev yönetiminde daha etkin olması sorumluluklarının yanı sıra, karar verme ve söz hakkının olması için ev yönetiminin birçok konularında yeterli bilgi ve becerisinin olması gerekir. Ev yönetiminde doğru kararlar vermesi, kaynakları verimli bir şekilde kullanması ev yönetimindeki etkinliğini, aile içindeki statüsünü arttırır. Bireyler ve aileler çözümlenmemiş sorunlar, anlaşmazlıklar, kabul edecekleri ya da ret edecekleri durumlarla karşılaşabilirler. Karar verme, herhangi bir faaliyetle ilgili, çeşitli

olasılıklar ya da alternatifler arasından birinin seçilmesi ya da seçilmemesidir. Kararlar önemsiz bile olsalar, yaşam düzeyini etkileyen yaşam kalıplarını oluştururlar. Karar verme işlemi yönetimle ilişkilidir. Çünkü karar verme, yönetimde bir aşama ya da süreçtir, karar verme yönetim sürecinin alt sistemlerinin her birinde oluşur (Gönen, 1986; Terzioğlu, 1987; Gönen, 1994).

Karar; geçmiş bir davranışı ve gelecekle ilgili sonuçları yansıtır. Bu nedenle karar verme, çeşitli aşamalardan oluşan bir süreç olarak görülür. Karar verme, alternatifler arasından rasyonel ve bilinçli bir seçim yapma süreci olarak ele alınsa da, bu süreci ussal düzenlemelerin dışında bir takım faktörler etkilemektedir.

Sorunlar, kişileri çözüm bulmaya, başka bir deyişle karar vermeye zorlarlar. Bu yüzden karar verme ve sorun çözme faaliyetleri birbirleriyle birleşme eğilimindedirler (Koçel, 2003:75).

Ailede karar verilmesi, bir yarışma atmosferinde ya da bireyler arası çatışma veya işbirliği atmosferi içinde oluşabilir. Karar vermede roller, prosedürler, stratejiler ya da kararı kimin uygulayacağı konusunda aile bireyleri her zaman hem fikir olmayabilirler. Eşlerin eğitim durumu ve kadının çalışmasının aile kararlarının verilmesinde güç dağılımı ile ilişkisi olduğu da görülmektedir. Ev dışında çevreleri ile ilişkileri olanlar, bireysel becerilerini geliştirme açısından daha fazla olanaklara sahip olabilmeleri dolayısıyla da karar verme de daha etkin olabilmektedirler (Gönen, 1986; Gönen, 1994).

Aile fonksiyonelliğinde, sağlıklı aile için bir diğer önemli husus, aileyi oluşturan bireylerin aile adına verilen kararlara katılmasıdır. Bu durumda herkesin makul derecede, ihtiyaç ve isteklerine saygı gösterilmesi çok büyük önem taşır. Bu durum karşılıklı güven ortamının devamını sağlar (<http://notoku.com/aile-tipleri-ve-ozellikleri>).

Kadının bir meslek sahibi olarak çalışıp aileye ekonomik gelir getirmesi de ailede karar vermeyi etkileyecek bir faktör olarak sayılabilir. Özellikle gelirin harcanması ve tasarrufların değerlendirilmesi ile ilgili kararlara çalışan kadınlar çalışmayan kadınlara oranla daha fazla katılabilirler. Çalışan kadınlar ev dışındaki çevreleri ile olan ilişkilerinden kişisel bilgi ve becerilerini fırsat bulabilecekleri için yine çalışmayan kadınlara oranla kararlara daha etkin olarak katılabilirler. Ailede

karar vermeyi etkileyen bütün faktörlere rağmen, genel olarak iyi bir yönetim; alınan isabetli, uygulanabilir kararların ürünüdür.

1.1. Problem Durumu

Şanlıurfa ili Merkez ilçesinde yaşayan evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Şanlıurfa il merkezinde yaşayan evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesi amacı ile planlanmış ve yürütülmüştür.

1.3. Araştırmanın Önemi

Karar verme, herhangi bir faaliyetle ilgili çeşitli olasılıklar ya da seçenekler arasından birinin seçilmesi ya da seçilmemesidir. Başka bir deyişle, karar verme evet ya da hayır demeyi gerektirir. Bireyler ve aileler; çözümlenmemiş sorunlar, anlaşmazlıklar, kabul edecekleri ya da reddedecekleri durumlarla karşılaşır.

Karar vermenin günlük yaşamdaki önemi gün geçtikçe artmaktadır. Aile kurumu çeşitli zamanlarda aileyi korumak ve sürdürmek yani mevcut durumu olduğu gibi muhafaza etmek için kararlar verir. Ayrıca aile, değişiklikler ve yenilikler gündeme geldiğinde de kendi yapısı içinde kararlar verecektir (Özgen ve Gönen, 1999).

Günümüzde kadınların giderek çalışma yaşamına katılmalarının artması, ailenin önemli bir tüketici birim olması, ülkenin ekonomik koşullarının değişkenliği,

sosyal yaşamdaki değişme ve gelişmeler bireylerin ev ve ailede yaşamı ile ilgili karar verme uygulamaları ve sorunlarına verilmesi gereken önemi arttırmıştır.

Ev ve aile yönetiminde bireyin kendisine ve çevresine yetebilen bir kişi olarak yetişmesi önemlidir. Bunun için bireyin;

- Yerinde karar verebilmesi,
- Para, zaman, bilgi, beceri vb. kaynakları iyi kullanabilmesi,
- İşleri kolaylaştırma ile verimi artırma yollarını uygulayabilmesi,
- İyi tüketici olması,
- Temiz, düzenli ve sağlıklı bir ortam yaratabilmesi,
- Ailede ve çevrede iyi ilişkiler geliştirmesi gerekir.

Karar verme devamlılık gösteren bir süreç olup, ailelerin geçmiş kararları ve davranışlarına ilişkin bilgileri de kapsar. Bu geri bildirim, gelecekteki kararları değerlendirmeye imkan verir. Bazı aileler ise geri bildirim kullanmamakta ve yaptıkları hataları tekrarlamaktadırlar. Bireysel farklılıklar nedeniyle aile üyeleri karar verme sürecini benzer şekilde algılamayabilirler. Çevrenin değişik şekillerde algılanmasının yanı sıra, bireylerin ihtiyaçlarının, önemlilik dereceleri de farklıdır. Çevreden alınacak bilgileri ve kullanım şekillerini belirleyen ve iletişim kalıplarını etkileyen değerler ise karar verme sürecinin her aşamasında önemli olmaktadır (Özgen ve Gönen, 1999).

Ailede kararları kimin vereceği, kimin daha fazla etkiye sahip olduğu ve bu etkilerin tüm yaşam devresi boyunca nasıl değiştiği konuları incelenmiş ve güç konusuna ilişkin kavramlar üzerinde durulmuştur (Gönen, 1994).

Güç, bir birey ya da grubun diğer birey ya da grup üzerindeki potansiyel etkisidir. Bir kimse karar verme açısından güçlü olabilir. Çünkü diğerleri ondan korkar onun yaptığı geleneksel bir roldür ya da diğerleri bu kimsenin yeteneklerine saygı duyarlar. Herhangi bir nedenle, aile bir kimsenin belli bir güce sahip olması gerektiği konusunda görüş birliğine varmışsa bu aile bireyi bir otorite kavramı ile karşı karşıya kalmaktadır.

Dengeli karar verme, güç paylaşımını tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Dengeli gücün bir şekli olan “uyumlu karar verme işlemi” her bir kararın bir grup

olarak önerilmesidir. Ailenin mali durumu ya da hangi yiyeceğin hazırlanacağı konusunda birlikte karar veren bir çift bu şekildeki bir güç paylaşımını gösterir. Uyumlu karar verme işlemi zaman alan bir işlem olmakla beraber aile bireylerine kendileri yönünden neyin önemli olduğunu görüşmede, bireysel standartları ve kaynakları araştırıp ortaya çıkarmada yardımcı olur (Gönen, 1994).

Evdeki işlerin yöneticisi kadın olduğuna göre ailede alınan kararlara kadının katılımı oldukça önemlidir. Ülkemizde kadınların aile içinde karar verme uygulamaları ve sorunlarını incelemeye yönelik kapsamlı bir araştırma bulunmamakla birlikte, ailede karar vermeye ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışma evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelemeyi ve önemini ortaya koymayı amaçlamıştır.

1.4. Varsayımlar

- Araştırmaya alınan örneklemin evrenin tüm özelliklerini taşıdığı ve evreni yeterince temsil ettiği varsayılmaktadır.
- Araştırma kapsamında yapılan anket çalışmasının veri toplamak için uygun ve güvenilir bir araç olduğu varsayılmaktadır.
- Anket uygulanan evli kadınların soruları doğru algılayıp, doğru cevaplar verecekleri varsayılmaktadır.
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının eğitim durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının çalışma durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara evlilik süresinin etkili olduğu varsayılmaktadır.

- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının eşinin eğitim durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının eşinin çalışma durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ailedeki birey sayısının etkisi etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda kadının eğitim durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda kadının çalışma durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda evlilik süresinin etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda kadının eşinin eğitim durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda kadının eşinin çalışma durumunun etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda ailedeki birey sayısının etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkili olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma Şanlıurfa ili Merkez İlçesinde yaşayan 400 evli kadın ile sınırlıdır.
- Araştırmada ele alınan değişkenler, uygulanan ölçüm araçlarının güvenirlilik ve geçerlilik boyutları sınırlıdır.
- Sosyal bilimlerde yapılan çalışmaların tamamen deneyselliğe oturtulmamasından kaynaklanan sınırlılıklar bu çalışma içinde geçerlidir.
- Araştırma Ekim 2011 ile Temmuz 2012 tarihleriyle sınırlıdır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Aile Kavramı

Geniş anlamda aile; evlenme, kan ya da evlât edinme bağlarıyla birbirine bağlanmış, aynı evde yaşayan, aynı geliri paylaşan, birbirleri ile devamlı ilişki ve etkileşim altında olan, karı-koca, ana-baba, kız-oğul, kız kardeş-erkek kardeş gibi sosyal ilişkileri olan insanların oluşturduğu bir birliktir (Ağdemir, 1991).

Bir başka tanıma göre aile; evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler vb.'lerinin arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük bütündür.

Bilindiği gibi aile toplumun çekirdeği ve temelidir. Her toplum kendini oluşturan ailelere dayanır. Sağlam ve güçlü bir toplum ancak güçlü ve düzenli ailelerden oluşur. Aileye sağlam bir düzen vermek aynı zamanda toplumu düzenlemek demektir. Bu yüzdendir ki Anayasamızın, Ailenin Korunması başlığını taşıyan 41. maddesinde "Aile Türk toplumunun temelidir. Devlet ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlanmasının öğretimiyle uygulamasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır ve teşkilâtı kurar" hükmü yer almıştır (Ağdemir, 1991).

2010 TÜİK verilerine göre, coğrafi bölgeler bağlamında ortalama hane büyüklüğü önemli farklılıklar gösteriyor. Marmara, Ege, Batı Anadolu'da 3,17 ile 3,85 arasında değişirken, Ortadoğu / Kuzeydoğu ve Güneydoğu Anadolu'ya gidildiğinde 4,93 ile 5,43 arasında değişen ortalama hane büyüklüğüyle karşılaşıyor (Payzun ve Diner, 2011).

2.2. Aile Türleri

Tarihin çeşitli dönemlerinde sosyal, ekonomik ve siyasal gelişimlere paralel aile yapısında da değişimler olmuştur (Ağdemir, 1991). Aileler büyüklüklerine göre; büyük aile ve küçük aile olarak gruplanır. Büyük aile kendi içerisinde geniş aile ve birleşik aile olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Küçük aile de çekirdek aile ve parçalanmış ya da tamamlanmamış aile olarak ele alınabilir. Yönetim biçimine göre aile çeşitleri; ataerkil aile, anaerkil aile ve eşitlikçi aile olarak bilinmektedir.

Sanayileşmiş çağdaş toplumlarda, özellikle kentlerde geniş aileler yerini giderek küçük ailelere bırakmıştır. Anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan bu küçük ailelere “çekirdek aile” denir. Çekirdek aile, yalnız birey sayısı ile değil yapısıyla da geniş aileden çok farklıdır. Çekirdek aile, kentlerdeki yaşam ve üretim koşullarına bağlı olarak doğmuştur. Kırsal kesimde aile, çoğu kez bütün bireylerin birlikte çalışıp birlikte ürettikleri ekonomik bir birimdir. Ama aile kentlerde bu özelliğini yitirir. Aile bireyleri, üretimin aile dışında yapılmasından dolayı, ev dışında çalışarak bağımsız hale gelirler. Bu durum, geniş ailedeki katı alt-üst ilişkilerini ortadan kaldırır ve ailede daha eşitlikçi ilişkilerin oluşmasını sağlar. Çocukların bilgi ve beceri edinmelerini, toplumla bütünleşmelerini sağlama işlevini üstlenen aile, bireyin geleceğinin bir parçasıdır.

Ülkemizde eşini kaybeden ya da eşinden ayrılan kadın, hele de ekonomik bağımsızlığı yoksa çoğu zaman çocukları ile birlikte baba evine sığınmak durumunda kalan kadınlar ve çocukları parçalanmış ya da tamamlanmamış aile grubunda yer almaktadırlar.

Ülkemizde, özellikle kırsal kesimde yaygın biçimde görülen ataerkil aile yapısında evin en yaşlı erkeği evin reisidir, geniş hak ve yetkilere sahiptir. Ailenin diğer üyeleri ona ve onun verdiği kararlara itaatle yükümlüdür. Geleneksel büyük ailelerde yaygın olan bu yönetim biçimine geleneksel değerlerin yaşatıldığı bazı çekirdek aile yapılarında da rastlanmaktadır.

Ataerkil ailelerde kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır (Ağdemir, 1991):

Geniş Ataerkil Aile: Ana-baba, evlenmemiş kız çocuklar ve oğullar, oğulların hanımları, yani eltiler ve onların çocukları aynı evde oturdukları aile tipidir. Bu ailede baba ya da en büyük evli oğul üstündür.

Küçük Ataerkil Aile: Ana-baba, evlenmemiş kız çocuklar ile erkek çocuklar, erkeğin annesi, babası, gelinin kayınbiraderi, görümcəsi ya da akrabalarından bir ikisi aynı evde oturdukları aile şeklidir. Bu ailede de erkek üstündür.

Yaşanılan yere göre aile çeşitleri; kırsal aile, kentsel aile ve gecekondu ailesi (geçiş ailesi) olarak üç grupta ele alınabilir.

Küçük esnaf ve zanaatkârlar, küçük tüccar, toprağı kendisi işleyen çiftçi, küçük memur ve bir ölçüde de işçi aileleri kırsal aile grubunda yer alır. Çoğunun kökeni kasaba ve köylerdir.

Kentsel aileler; tarımdan tamamen kopmuş, işçi, memur, esnaf aileleridir. Kentsel yörelerde oturanlar üretim faaliyetleri ile pek ilgilenmezler.

Gecekondu ailesi; geniş ve çekirdek aile özelliklerini birlikte taşıyan bir aile biçimidir. Kırsal alanda nüfusun çoğalması toprağın yetmemesi ve işsizlik ve geçim sıkıntısının başlaması nedeni ile köyden kente göç hızlanmıştır. Köyden kente göç eden aileler çekirdek aile görünümündedir. Fakat geniş aile özelliklerini korumaktadır. Ayrıca bu aileler düzensiz kentleşme nedeni ile yaşamlarını olumsuz bir çevrede sürdürmektedirler.

Gecekondu Ailesinin Özellikleri Şunlardır:

- ✓ Bozulan bir hiyerarşi söz konusudur. Geniş aile özelliğı de taşıdığı için evde söz sahibi aile reisidir. Kadın da çalıştığı ve ekonomik özgürlüğü olduğu için ailede söz sahibi olmaktadır.
- ✓ Geniş ailede olduğu gibi erkek çocuğa sahip olma isteğı fazladır. Çünkü erkek çocuk aile için yaşlılık, işsizlik ve emeklilik durumunda sosyal güvence olarak görülmektedir. Bunun yanında erkek çocuk küçük yaşta çalışmaya başladığı için aileye maddi katta sağlamaktadır.

- ✓ Kız çocuk, evde anneye yardımcıdır. Anne çalışıyor ise evin bütün işlerinden sorumlu olmaktadır. Ekonomik bir bağımsızlığı söz konusu olmadığı için ailede söz hakkı yoktur (Özer ve Taluğ, 2008).
- ✓ Kentli çekirdek aileden farklı olarak aşırı doğurganlık söz konusudur. Aile bağlarının kuvvetlenmesi, devamlılığın sağlanması nedeni ile doğurganlık fazladır. Hem dini hem resmi nikâh vardır.

2.3. Ailenin Görevleri

Aile; kan bağılılığı, evlilik ve diğer yasal yollardan aralarında akrabalık ilişkisi bulunan bireylerin oluşturduğu toplumsal bir birimdir (Baykan ve ark., 2002:17).

Ailenin görevleri:

1.Biyolojik Görev: Ailenin üreme fonksiyonunu ifade eder. Soyun devamını ve ailenin varlığını korumasını sağlar.

2.Ekonomik Görev: Aile kendi ihtiyaçlarının bir kısmını karşılamak için üretim yapan bir birimdir. Aynı zamanda aile bireyleri mal ve hizmet üreten kamu ve özel kuruluşların işgücünü oluşturur.

3.Koruyuculuk Görevi: Dıştan gelebilecek her türlü maddî ve manevî tehlikelere, zararlara karşı bireylerin korunmasıdır. Aile bu görevi ile üyelerinin güvenli bir aile ortamında yetişmeleri için gerekli önlemi almış olur.

4.Psikolojik Görev: Aile, üyelerinin sevgi, saygı, vb. duygusal gelişimleri için ilk ve doğal kaynaktır. Aile içinde bireylerarası duygusal bir bağ oluşmasını sağlar. Psikolojik yönden sağlıklı bir aile ortamında yetişenler (özellikle çocuklar, gençler ve ailenin diğer bireyleri) toplumsal ilişkilerinde ve mesleklerinde daha başarılı olurlar.

5.Eğitim Görevi: Çocuk okula başlayıncaya kadar ilk temel eğitimi anne-babasından alır. Toplumsal kurallar, kültürel değerler, yaşamaya ait temel bilgi ve

beceriler aile ortamında öğrenilir. Bu özellikleri ile aile bir eğitim kurumu niteliğindedir.

2.4. Ailenin Önemi

Aile, bireyin ve toplumun fonksiyonlarında en temel ögedir. Aile, bireyin yaşamında çok önemli bir yer tutan beslenme, bakım, sevgi ihtiyacı, duygusal gelişim, psikolojik gelişim, eğitim, kültürel değerleri kazanma, sağlıklı zeka gelişimini sürdürme gibi temel ihtiyaçlarını karşıladığı birincil yer ve çevredir.

Aile üyeleri arasındaki ilişkiler ve aile ortamı, psikososyal yönden gelişen bireyin en çok etkileşime uğradığı yerdir. Bu ilişkiler, bireyin kendine güvenmesini, kendine ve diğer bireylere sevgi duymasını, kimlik kazanmasını, kişilik gelişimini, sosyal beceriler geliştirmesini ve topluma adaptasyon sürecini olanaklı hale getirir. Aile birliğinde, aileyi oluşturan bireyler birbirinden etkilenir. Bu durum vücutta bulunan organlara benzetilebilir. Her yönden etkileşim içerisinde, bir bütün olarak, aileyi yaşayan bir organizma saymak yanlış olmaz. Organların birindeki arıza, diğer organların ritmini, işleyişini ve fonksiyonelliğini etkiler (<http://www.msxlab.org/forum/sosyoloji>).

Ailenin kendi içerisinde etkileşen bir sistem oluşu, bu yapı içerisinde, bu yapıyı oluşturan üyelerin bazı kurallara uyması zorunluluğunu getirir. Bu yapı içerisindeki her birey kurallara uymak, karşılıklı olarak rolleri üstlenmek ve mevcut yetkileri paylaşmak durumundadır.

Aile bireylerinin etkileşim ve iletişimindeki problemler, rollerdeki karmaşa, yetkilerin yersiz ve yanlış kullanılması, bu yapı içerisindeki kuralları çiğnemek, yerleşmiş olan mevcut dengeyi bozar. Kuralların çok aşırı katı ve çok aşırı esnek olmaması aileyi daha güçlü hale getirir.

Aile fonksiyonlarını ele alırken, evde yaşayan diğer üyeler, akraba ve arkadaş çevresi de bazı sorunların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilir. Aynı zamanda bu etkileşim sürecinde adı geçen bireyler, mevcut sorunların daha da ağır hale gelmesine, hatta bazen çözümsüz hale yaklaşmasına sebep olabilir. Bu durum

geleneksel Türk aile yapısında sık bir şekilde görülmektedir. Bu durumun telafisi veya hiç olmaması için ailenin tam fonksiyonel halde olması, kurallara uyulması, rollerde karmaşanın olmaması, iletişim ve etkileşimin yeterli olması gereklidir (<http://notoku.com/aile-tipleri-ve-ozellikleri>).

Aile üyeleri içinde yetki paylaşımı vardır. Yetkiyi şu şekilde tanımlayabiliriz: Aile içindeki bir bireyin, diğer bir bireyin davranışını değiştirme gücüne sahip olmasıdır. Genelde aile içindeki ihtiyaçları (ailenin maddi ihtiyaçları, sağlık gereksinimleri, sosyal faaliyetler, sevgi gereksinimi, vb) karşılayan üyenin yetki gücü daha fazladır. Bu yetki gücü durumu, kültürel ve toplumsal değerlerinde etkisi altındadır.

Bir diğer önemli konu, aile içindeki bireylerin duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde ifade etmeleri ile ailenin sağlıklı fonksiyonları arasında çok büyük bir bağ olmasıdır. Sınırları kapalı, aileyi oluşturan bireylerin, duygu ve düşüncelerini rahat ifade etmemeleri ile herkesin kendi dünyasında yaşadığı bir aile yapısında ise bireylerde değişik sıkıntılar zamanla oluşmaya başlar. Bu sıkıntılar arasında, depresyon, endişe ve huzursuzluklar, düşmanlık duyguları, suçluluk hisleri gibi duygulara çok sık rastlanır. Sınırları açık ve herkesin rahatça kendini ifade edebildiği ailelerde ise bunun tam tersi olarak, iyi niyet, karşılıklı anlayış ve işbirliği, ortak düşünceler, birbiri için fedakarlık, birbirine karşı samimiyet ve sevgi, geleceğe güven ile bakma gibi durumlara rastlanır. Yanlış iletişim ve etkileşim durumu veya yetersiz iletişim durumu ailelerdeki sorunlara yol açan nedenlerin başında gelir. Aile bireyleri birbirleri ile sözlü ya da jest ve mimikler ile anlaşırılar veya bu durumdaki aksama aileyi çok olumsuz etkiler (Güngen, 2002:1-12).

2.5. Ailede Kullanılan Kaynaklar

Kaynaklar, birey ile ailenin gereksinme ve isteklerini karşılayan, amaçlara ulaşmasını kolaylaştıran unsurlardır. Gereksinme ve isteklere göre daha sınırlı olan kaynakların dikkatsiz ve plânsız kullanımı sonucu evde, okulda ve iş yerinde pek çok sorunla karşılaşılır. Böyle olumsuz bir durumla karşılaşmamak için, kaynaklar

verimli bir şekilde kullanılmalı, az kaynakla amaca ulaşma ve başarılı olma ilkeleri bilinmeli ve uygulanmalıdır (Baykan ve ark., 2002:61-65).

Herhangi bir ailenin bugün içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve kültürel düzey yaşam düzeyini, ulaşmak istediği düzey ise yaşam standardını gösterir. Her ailenin amacı daha iyi bir yaşam standardına ulaşmaktır. Bunun için var olan kıt kaynakları verimli kullanmak, daha çok kaynağa sahip olmak için de çaba göstermek ve çalışma yöntemlerini basitleştirmek, kolaylaştırmak gerekir. İstenilen yaşam standardına ulaşmayı engelleyen en önemli etken kaynak yetersizliğidir.

Evde kaynakların kullanılmasında en büyük problemlerden birisi kişilerin ve ailelerin en iyi yaşama tarzı için bu kaynakları kullanmadaki davranışlarıdır. İnsanlar çalışmalarının ürününün büyük bir kısmını evlerine getirerek arzuladıkları yaşama tarzını sağlamaya çalışırlar. Bu ürün isteklerin tatminini doğrudan doğruya karşılayan mal ve hizmetler olabileceği gibi bu mal ve hizmetlerin satın alınmasında kullanılabilen para olabilir. Kaynakların kullanılması açısından önemli olan husus aile üyelerinin kaynakların doğru ve yerinde kullanılması için çabalarını birleştirmeleri ve kaynakların aile amaçları için kullanılmasıdır. Böylece ev kullanılmaya hazır durumda malların bulunduğu ortam olur ve ileriye dönük tatminkarlık gelişebilir (Terzioğlu, 1987:102-103).

2.5.1. Aile Gelirinin Kullanım Biçimleri

Ailede gelirin kullanım biçimi aile yaşantısının temel unsurlarındandır. Gelirin kullanımı ile ilgili davranışları bir yandan ailenin ekonomik ve sosyal refahını diğer yandan genel ekonomiyi, mal üretimini, gelir dağılımını ve tüketilen malları etkilemektedir. “Gelirin kullanılması” ifadesi, gelirin cari tüketim diğer bir deyişle harcamalar için olduğu kadar tasarruf ve yatırım ile borçlar için kullanımını da kapsar. Dolayısıyla gelirin kullanımının bugün ve gelecek için planlanarak, tüketim ve tasarruf arasında başarılı bir denge kurulması, yaşama düzeyinin yükseltilmesi için elzemdir (Terzioğlu, 1987; Terzioğlu ve Şafak, 1988).

Gelirin kullanılmasında, ailenin sosyo-ekonomik durumu, yaşanılan bölge, evlilik süresi, yaşam dönemi, eğitim düzeyi, kadının ev dışında gelir getiren bir işte çalışması gibi çeşitli faktörler etkili olmaktadır.

Toplumumuzda II. Dünya Savaşı sonrasında sosyal, ekonomik ve politik açılardan görülen hızlı değişim toplumun temel birimi olan aileyi de çeşitli yönleriyle etkilemiştir. Geleneksel toplumda hemen hemen birçok işlevi kendinde toplayan aile, büyük kent yaşamında temelden değişmeye yönelmiştir. Bunun sonucunda birçok faaliyet ailenin dışına çıkmış ve ticarileşmiştir. Bu değişiklikler nedeniyle ailenin ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla çoğu zaman ailede birkaç kişi birden istihdama katılmakta ve para geliri sağlamaktadır (Erel ve ark.,1994).

İkinci Dünya Savaşından önceki yıllarda ailenin para gelirini sağlayan genellikle sadece erkekti. Ailenin ekonomik refahına kadının katkısı çoğu kez ev üretimi ve tarım faaliyetlerinden oluşan parasal olmayan (aynı) gelirdi. Sosyo-ekonomik yapıdaki değişimle birlikte tarım sektöründe var olan evli kadın işgücünün yanı sıra özellikle kentsel yörelerde diğer sektörlerde de işgücüne katılan evli kadın oranında yıllar itibariyle artış olmuştur (Terzioğlu ve Şafak, 1988; T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1998).

Evli kadınların işgücüne girmesi kadının çalıştığı ailelerin mali kaynaklarını büyük ölçüde geliştirdiği gibi ailenin ekonomik faaliyetlerinde dolayısıyla gelirin kullanım biçiminde değişiklikler meydana getirmiştir.

Aileler; acil durumlar ve beklenmedik olaylar (ölüm, sakatlık, yaşlılık, tıbbi harcamalar benzeri) ile bazı özel finansal hedefleri elde etmek (yeni araba, dayanıklı tüketim malları, ev satın alma benzeri), tatil, çocukların eğitimi, emeklilik yılları için kapital sağlamak, finansal güvenliği elde etmek, yaşama standardını yükseltmek, miras bırakmak benzeri nedenlerle tasarrufta bulunurlar.

Tasarruf gelirin tüketilmeyen kısmı olduğundan, tüketimin artması ile azalacak, azalması ile çoğalacaktır. Ailelerin tasarruf yapabilecekleri miktar gelir durumlarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

2.6. Karar Verme Tanımı ve Süreçleri

2.6.1. Karar Verme

Karar verme, çeşitli amaçlar, bunlara ulaştıracak yollar, araçlar ve imkânlar arasında seçim ve tercih yapmakla ilgili zihinsel, bedensel ve duygusal süreçlerin toplamıdır. Alternatifleri araştırmak, bulmak, her birinin yarar ve sakıncalarını karşılaştırmak zor ve stresli bir iştir. Karar verme, amaçlara ulaşmak için ortaya çıkan sorun ve engelleri bertaraf etme işidir. Yani karar verme sorunlarla ve belirsizliklerle mücadele etme ve onları bertaraf ederek neyin, nasıl, ne zaman yapılabileceğini ortaya koymaktır (Sağır, 2006).

Sözlük anlamıyla karar; sonunda şüphelerin, tartışmaların son bulduğu, seçilen yolun uygulanmaya başlandığı mantıksal sürecin nihai ürünüdür. Karar verme, ne yapacağımızı bilmediğimiz zaman yaptığımızdır. Karar vermek, seçenekler arasından en büyük değeri sağlayacak olanı tercih etmektedir (Kurt, 2003:7).

Karar verme birden fazla seçenek içinden seçim yapma işlemidir. Bir başka tanım olarak karar verme, tercihler yapma sanatıdır.

Kişiler yaşamlarının her safhasında, gerek özel gerekse meslek hayatında sürekli olarak karar vermek zorundadırlar. Karşılaşılan sorunlar çok basit olabildiği gibi bir çok faktörün etkilediği çok karmaşık sorunlar de olabilmektedir (Rue ve Byers, 2003:68).

Ev yönetimi etkinliklerinin ilk basamağı yerinde ve doğru kararlar vermektir. Karar verme yöntemin en önemli adımı olup fiziksel bir etkinlikten çok, eleştirci düşünceye dayanan bir problem çözme yöntemidir (Güngen ve ark. 2002:8-13).

Karar veme; bir problemi çözmek için çeşitli olasılıkları irdeleyerek koşullara en uygun çözümü seçmek ve uygulamaktır. Karar verirken bazı problemin çözümünü dolaylı ya da dolaysız şekilde etkiler. Bu etkenler; değer yargıları, amaçlar ve standartlardır.

Soyut kavramlar olan değer yargıları, genellikle amaçların analiz edilmesi sonunda daha açık ve net olarak görülebilir. Örneğin; amacı evine yeni bir mutfak yaptırmak olan ailenin değer yargıları rahatlık ve güzellik olabilir. Karar vermede değer yargıları ile amaçlar arasında sürekli bir ilişki ve etkileşim vardır.

Amaçlar ulaşmak istenilen hedeftir, noktadır. Değer yargılarına göre daha nesneldir. Bireye veya gruba ait amaçlar, kısa veya uzun süreli olabilir. Lise son sınıf öğrencisi bir genç kızın, üniversite giriş sınavında başarılı olmak için çalışması, bireysel ve kısa süreli bir amaçtır. Ailenin bir ev satın almak için artırım yapması da uzun süreli bir grup amacıdır.

Standartlar ise, aile yaşamına girmiş alışkanlıklardır. Ailenin standardı gözlem yaparak saptanabilir. Ev yönetiminde temel kabul edilen bazı standartlar vardır. Bunalara sahip olmak aile bireylerini mutlu eder. Örneğin; akşam yemeklerinde bütün aile bireylerinin evde olması, kahvaltı sofrasında belli yiyeceklerin kesinlikle bulundurulması, hergün mobilyaların tozunun alınması gibi (Güngen ve ark. 2002:8-13)

2.6.2. Karar Verme Süreci

Karar verme süreci, sorun veya sorunların çözümünü amaçlayan bir süreçtir. Karar verme geçmişi değerlendirerek gelecek için yapılan işlemdir.

Karar verme işlemi;

1. Problem nedir?
2. Seçenekler nelerdir?
3. En iyi seçenek hangisidir?

şeklinde sıralanan bir sürece sahiptir.

Problem nedir sorusunun doğru bir şekilde cevaplanabilmesi için, karar vericiler ve amaçları, karar değişkenleri, parametreler ve kısıtlamaların belirlenmesi gerekmektedir. Karar vermenin başlangıç ve en önemli evresi problemin belirlenmesidir (Ertaş, 2007).

Karar vermede ilk öge karar verilecek bir problem ya da ihtiyacın bulunduğu ve bu problem ya da ihtiyacın önemli olduğunun saptanmasıdır. Bir problemin çözülmesindeki bu safhada iki kaynak yardımcı olabilir. Birincisi, problemin nedenlerini bulma arzusu ve ikincisi, durumla ilgili koşulların tarafsız bir gözle incelenmesidir (Gönen, 1994:85).

Karar süreci, örgütte değişiklik yapmak, bir çatışmayı önlemek veya çözmek veya örgüt üyelerini etkilemek amacıyla kullanılır. Örgütlerin yaşaması, alınan kararların doğruluğuna bağlıdır. Karar verme bir süreçtir ve bu, aynı zamanda sorun çözme olarak adlandırılan sürecin büyük ölçüde benzeridir.

Kurt (2003:21), karar verme sürecini etkileyen faktörleri öznel (subjektif) ve nesnel (objektif) faktörler olmak üzere ikiye ayırmıştır. Öznel (sübjektif) faktörler ki bunlar, sezgi, tecrübe, bilimsel yetki bu grupta yer alır. Nesnel (objektif) faktörler ise, karar vericinin kişiliği dışında kalan faktörlerdir.

Karar süreci yönetimin kalbi yani en önemli süreçlerinden birisidir. Yönetim süreçlerinin niteliği, karar verme süreci ile yakından ilişkilidir. Çünkü diğer bütün süreçler karar verme ile örülmüş, bütünleşmiştir. Bu yüzden karar verme yöneticilerin en temel sorumluluklarından birisidir.

2.6.3. Karar Verme Modelleri

Karar verme modelleri, bireylerin nasıl karar vereceklerini öğretmek ya da analiz etmek için uygulanan yaşam durumlarının sadeleştirilmesi faktörleridir. Verilen modeller kararın cinsi, durum, kişiliğe dayanan karar verme biçimi ve kararlar arasındaki ilişkiye göre sınıflandırılmıştır.

a. Kararın Cinsi

Burada kararın esası ya da cinsine verilen öneme göre karar vermenin analizi yapılmıştır. “sosyal kararlar” değerler ya da rol çatışmaları üzerine odaklanır. “ekonomik kararlar” kaynak kısıtlılığına ilişkin çok amaçlı seçim yapma üzerinde odaklanır. “Teknik kararlar” esas olarak kararların uygulanmasına yönlendirilir ve belirli bir amaca ulaşmayla ilgilidir.

b. Durum

Karar verme durumundaki kimsenin kişiliğine göre formüle edilen kararlar “rasyonel olmayan kararlar” olarak bilinir. Rasyonel olmayan kararlarda yapısal açıdan hiçbir yanlışlık yoktur. Ancak ısrarlar, mecburiyet ya da kaprisler nedeniyle izlenecek faaliyetin seçimi karar verme durumundaki kimsenin duruma dar bir açıdan bakmasına yol açar. Karar verme durumundaki kimsenin bir gözlemci gibi davrandığı tarafsız kararlar ise “rasyonel kararlar” olarak adlandırılır (Gönen, 1994:91).

c. Karar Verme Biçimi

Karar verme prosedürleri ya da aşamaları durumla olduğu kadar kişiliğe göre de değişebilir. Bir karar verme biçimi şekil, zaman faktörü ve kararın kuralı gibi 3 komponentin kombinasyonudur.

1.Şekil Faktörü: Bir problemi sözle ifade etme yolu olup en az üç boyuta sahiptir. Bu boyutlar;

a. Varsayımlı şekil faktörü, şarta bağlı olup şüpheyi dile getirir. Örneğin “...yapabilirdik” veya “şayet...” gibi.

b. Gerçeklere dayalı şekil faktörü ise bireyin gerçekleri kavrayışını tanımlar ve geçmişteki deneyimlerinde yararlanır. Örneğin “...yapmak çok daha pahalıya mal olur” .

c. Hareket öneren şekil faktörü ise problemin küçük bir analizi ise ya da hiç analiz edilmeden çözümlerini önerir. Örneğin “O...yapmalıdır” .

2. Zaman Faktörü: Kararın ileride oluşacak sonuçlarla, şimdiki zamanın gerekleri ile gelenek ya da alternatiflerin değerlendirilmesinde geçmişteki deneyimlerle olan ilişkisidir.

3. Kararın Kuralı: Bir seçim yapmanın esasını teşkil eder. Burada en az üç öge üzerinde durulur:

- ✓ Tercih sıralaması; durumun analizinden çok bireysel tercihe dayalı olarak alternatiflerin en iyiden en kötüye doğru bir derecelemesini yapmaktır.
- ✓ Objektif eleme; durumu göz önüne alır ve her durum için değişen karar verme sürelerini önerir.
- ✓ Hemen sonuçlandırma; diğer alternatiflerin süratli bir zihinsel değerlendirmesiyle meydana gelmekle beraber, bir tek alternatifin sözel olarak ortaya konmasıdır (Gönen, 1994:96).

d. Kararlar Arasındaki İlişkiler

Karar verme işlemi, karar verme durumundaki kimselerin ve karar verme durumlarının değiştiği dinamik bir süreçtir. Kararlar özellikle kompleks olan kararlar, birbiriyle ilişkili ve birbiriyle dayanışma halindedir. İlişkili kararları gerektiren kritik ve önemli kararlar “merkezi veya stratejik kararlar” olarak adlandırılırlar. Sosyal kararlardan, bazıları sosyo-ekonomik ve ekonomik kararlar olabileceği için bu sınıfa uygun düşebilir. “Uydu kararlar”, tamamlayıcı nitelikte olup merkezi kararları izler.

Kompeks kararlar, stratejik bir karara bağılı birbiriyle ilişkili ve birbiriyle bağımlı kararların bir kombinasyonunu gerektirebilir. Bir durumun kompleks olması halinde, her seferinde bir safhanın gerçekleştirilmesi yararlı olabilir. Bu suretle zincir yavaş yavaş bir kalıba dönüşür (Gönen, 1994:97).

2.6.4. Karar Verirken Dikkat Edilmesi Gerekenler

Karar verirken dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır: (M.E.B., 2011:7-12)

✓ Amaçları Belirleme: Amaçlar iyileştirmeyi, geliştirmeyi hedeflenen yönlerde olmalıdır. Amaçlar belli, üzerinde uzlaşmış, gerçekçi, zamana bağılı, ölçülebilir olmalıdır.

✓ Problemi Belirleme: İyi tanımlanmış bir sorun, yarı yarıya çözülmüş bir sorundur. Karar vermenin ilk basamağı problemin ne olduğunu anlamaktır. Problemin çözümü için diğer aşamalar bunun üzerine yerleştirilecektir. Problemin tanımlanmasında şu sorunun cevabı bulunmalıdır. “ Problem nedir? Problemin ne olduğunun, kişiyi ve kurumu rahatsız edip etmediğinin, çalışmayı ya da yaşamayı imkânsız hale getirecek kadar etkili olup olmadığının incelenmesidir. Önemli olan problemin teşhis edilmesidir.

✓ Kriterlerin Oluşturulması: Kişi ya da kurum için beklentilerin neler olduğu amaca ulaşmak için dikkat edilmesi ve aranması gereken ölçütlerin saptanması alternatiflerin değerlendirilmesinde önemlidir.

✓ Probleme Çözüm Olacak Alternatifler Belirleme: Çözüm yolları araştırılırken tüm imkânlar bilinmelidir. Bir problemin çözümü için ayrılacak zaman, enerji, bilgi, beceri, para gibi kaynakların neler olduğu ve daha önceden konu ile ilgili edinilen tecrübelerin ne ölçüde kullanılabileceği tespit edilmelidir. Bireyler ve aileler bilgi toplamanın önemini kabul etmelidirler. Bilgi kaynakları test edilmelidir. Objektif olmayan bireysel bilgiler, yanıltıcı reklâm, dost ve akraba görüşleri, internet ortamı vb. bilgi kaynakları güvenilirlik açısından dikkatle incelenmelidir. Bazı durumlarda bir tek çözüm yolu, çoğu zaman da birden fazla çözüm yolu olabilir. Bir tek çözüm yolu olduğunda, o çözüm yolunun birden fazla

olduğunda her çözüm yolunun tek tek araştırılması ve önyargısız olarak listelenmesi gerekir. Hiçbir seçenek incelenmeden hemen reddedilmemelidir (M.E.B., 2011:7-12).

✓ Seçenekleri İnceleme: Alternatif kararları değerlendirmek için çeşitli ölçütler belirlenmelidir. Toplanan bilgiler ve çözüm önerileri sıralanmalıdır. Her alternatifin problemi ne oranda çözeceği ve sonuçları düşünülmelidir. Sonuçları olumlu görülen alternatiflere öncelik verilmelidir. Sonuçları tahmin edilemeyen alternatiflerin zaman içinde getirebileceği problemler belirlenmelidir. Her seçeneğin olumlu yönlerinin, olumsuz yönlerinin değerlendirilmesinin yapılması gerekir. Böylece artıları çok olan seçenek uygulanmak üzere tespit edilmiş olur. Tek seçenek durumunda, şartlara uygunluğu ölçüsünde kabul veya reddedilebilir. Bu durumda da karar verilmiş olunur. İyi bir kararın birtakım niteliklere sahip olması gereklidir ki etkinlik sağlayabilsin. Bu nitelikleri şu şekilde sıralamak mümkündür.

İyi bir karar:

- Birey ya da ailenin amaçlarını dikkate almalı, amaçlara ulaştıracak şekilde olmalı
- En az harcama, fedakârlıkla ve en iyi sonucu veren olmalı
- Zamanında alınan olmalı
- Ailenin ya da bireyin olanaklarına uygun olmalı
- Zaman geçirmeden uygulamaya konulan ve sonuç alınan karar olmalı
- Karar vericiler ve diğer üyeler tarafından kabul edilmeli ve etik değerlerle bağdaşmalıdır.
- Uygulanabilmelidir.

Çözümün gerçekleşmesi için uygulama gerekir. En iyi çözüm bile eğer kâğıt üzerinde kalıyor ve uygulanmıyorsa, hiç bir değeri yoktur. Etkin bir uygulama için, sorumluluk dağıtılmalı, kim, neyi, nasıl ve ne zaman yapacağı belirlenmelidir. Aktif olarak diğer insanların bilgilendirilmesi gerekir. Alınan karardan etkilenecek kişiler haberdar edilmeli ve ne şekilde etkilenecekleri konusunda bilgilendirme yapılmalıdır. Hazırlanan planın takibi yapılmalıdır. Uygulamaya konulan planın işlerliği dikkatle incelenmelidir. Problem çözümlendi mi, problem yeni bir forma mı dönüştü uygulamada değerlendirilir (M.E.B., 2011:7-12).

"Bilgi insanı kuşkudan, iyilik acı çekmekten, kararlı olmak korkudan kurtarır"
(KONFÜÇYUS)

2.7. Türk Ailesinde Kadının Yeri

Türkiye, küreselleşme ve gelenekselliğin tüm çelişkileriyle etkileşim içinde bulunan bir ülke olarak, kadınların statüsü açısından ilginç bir örnek oluşturmaktadır. Bir yandan ülke yönetiminin çeşitli kademelerinde kadınlar ön plana çıkarken, diğer yandan eğitim, sağlık, istihdam gibi önemli kalkınma kaynaklarına ulaşılabilirlikte kadın ve erkek arasında olduğu kadar, farklı kadın kesimleri arasında da eşitsizlikler sürmektedir.

Türkiye, kadınların önemli bir bölümünün; ailede, toplumda ve ekonomide pek çok geleneksel, hukuksal zorluk ve ayrımcılık ile karşılaştığı gelişmekte olan bir ülkedir. Kadınlar, eğitimlerini yükseltebildikleri oranda, erkek egemen iş dünyasında kendilerine yer açabilirler. Alınan iyi eğitim, kadının ekonomik yaşama katılımını ve güç kazanmasını sağladığı gibi, ailedeki çocuk sayısını ve çocukların sağlık durumlarını da etkiler (Erbil ve Pasinlioğlu, 2004).

Sağlıklı bir toplumun oluşabilmesi için; cinsiyetlerin aşağı veya üstün olma düşüncesi ile kalıplaşmış rollerine ilişkin ön yargıların ortadan kaldırılması, ülkenin politik ve kamusal yaşamına eşit katılım, eğitim, çalışma, sağlık hizmetleri, ekonomik ve sosyal yaşam alanlarında, evlilik ve aile içi ilişkilerde kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi gerekmektedir (Bilgili ve Akın, 1998).

Bütün toplumlarda sosyal iş bölümü temelde tabii iş bölümü ile uyumlu olarak belirlenmiştir. Bu farklılığın ortadan kaldırılabileceğine inanarak vakit kaybetmemek gerekir. Ancak işbölümünün hiçbir toplumda sürekli olarak tam ve kesin sınırlarla ayrılmış olarak devam edemeyeceğini de kabul etmek gerekir (Akın ve Mıhçıokur, 2003).

Kadın-erkek işbölümünün Türk toplumunda kadının ezilmesi şeklinde meydana geldiği, kadının sadece kendi dünyasına hapsedilmesi için sosyal ve dinî

tabuların bulunduğu ve modernleşmenin de bunları inkârla mümkün olabileceği şeklindeki yorumlar "kolaycı" ve bu yaklaşım kadın sorunlarının gerçek yönleriyle ortaya çıkarılmasını güçleştirici niteliktedir (Akın ve Mihçioğur, 2003).

2.8. Kadının Rol ve Statüsü

Günümüzde ailede ve toplumda kadının rol ve statüsünde birçok değişiklikler olmuştur. Ancak geleneksel “ ev kadınlığı ve analık” rolü halen birçok kesimde ön planda düşünülmekte “ meslek kadınlığı” rolü ikinci planda yer almaktadır. Yapılan bir araştırmada kadın ve erkek eşlerin her ikisi iyi bir anne ve ev kadını olmanın kadın için önemli olduğu görüşünde birleşmektedirler (Bayraktar, 1978).

Kadının çalıştığı ailelerde erkekler ev işlerinin paylaşılması gerektiği görüşünde olmalarına rağmen bu düşüncelerini davranışa dönüştürememekte ve geleneksel anlayıştan kendilerini kurtaramamaktadırlar. Kadını “ev içi etkinliklerle” çalışma hayatını bağdaştırmakla yükümlü tutmaktadırlar (İmamoğlu, 1995:33).

Geleneksel sorumluluk dağılımı anlayışına göre belirli işler erkekler için, belirli işler ise kadınlar için uygun işler olarak kabul edilegelmiştir. “Erkek gelir sağlamak için dışarıda, kadın ev işlerini yürütmek için evde çalışmalıdır” görüşü benimsenmiş olup, ailelerde küçük yaşlardan itibaren kız çocuklarının ev işlerinde erkek çocuklarına göre daha fazla sorumluluk almasına da önem verilmektedir (Şafak, 1989: 34).

Türk toplumunda kadının statüsü, 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 1925 Kılık Kıyafet Kanunu ve 1926 Türk Medeni Kanunu gibi yasal düzenlemelerle erkeğin toplumsal statüsü ile eşit hale getirilmeye çalışılmıştır. Her iki cinsin çalışma hayatında aynı koşullara sahip olması, tek kadınla ve tek erkekle evlenilmesi, boşanmada eşitlik olması, çocukların yetişmesinde anne ve babanın yükümlülüğünün aynı olması, resmi nikah zorunluluğunun sağlanması, eşit miras hakkının bulunması, belediye ve milletvekili seçimlerinde seçilme hakkı gibi esaslar getirilmiştir (Bulut 1995:122; Bilen, Tarihsiz).

Geleneksel anlayışa göre kadının ailede ve toplumdaki statüsünün artmasında evlenmesi, yaşının ilerlemesi ve çocuk sahibi olması etkilidir ve bu kazanılan statüden çok verilen statü şeklindedir (Tokyürek, 1997).

Ailede ve toplumda statüsü düşük olan kadın, doğurganlığı ile ilgili kendisi karar verememekte, ailesinin ve eşinin istekleri doğrultusunda hareket etmektedir (Erbil ve Pasinlioğlu, 2004).

Giderek çekirdek aileye dönüşen ve kentlileşen ailelerde daha yüksek statüler kazanılmaktadır. Bunda eğitim düzeyinin artması ve meslek sahibi olma büyük önem kazanmaktadır. Öğrenim düzeyi yükseldikçe kadın, sosyal sisteme kocasından ayrı olarak kendi kişiliği rol ve statüleriyle girmektedir (Erol, 1992).

Ailede kadının karar verme sürecine katılımı ve söz sahibi olması onun rol ve statüsü ile yakından ilgilidir. Eğitim düzeyinin yükselmesi, ev dışında gelir getiren işlerde çalışması, içinde yaşadığı ailenin geniş aile tipinden ayrılıp çekirdek aileye dönüşmesi, kadının ve ailenin bağımsızlığının artması gibi nedenlerle karar vermede giderek eşitliğe dayanan bir yetki dağılımının artmakta olduğu görülmekle birlikte, Türkiye’de halen birçok ailede özellikle ekonomik konularda karar vermede aile reisi konumunda bulunan erkeğin etkinliğinin daha fazla olduğu bulunmuştur (Timur, 1972; Terzioğlu, 1973; Fazlıoğlu, 1992; Gökçe ve ark.,1993).

2.9. Kadınların Karar Verme Davranış ve Eğilimleri

Bir kişinin davranış kaynaklı başına gelebilecek tüm olaylara kendisi karar verir. Doğru kararlar güzel ve huzurlu bir hayatı, yanlış kararlar ise mutsuz ve üzüntülü bir hayatı getirir. Karar vermemizdeki en önemli unsur ise yaşadığımız olaylar karşısında başımıza gelen tecrübelerdir (Gürkan ve Coşar, 2009).

Ev yöneticisi olarak kadının etkinliği; ailenin gelişiminde ve toplumun sosyal ve ekonomik yönden çağdaş yaşam düzeyine ulaşmasında rol oynayan önemli bir husustur.

Bir kişi hayatı süresince birçok olumlu ve olumsuz sonuçları olan durumlar içinde kendisini bulur. Yaşanılan her durum kişiyi akıllandırmalı ve hayatına doğru yön verebilmesi için kararlarına da etki etmelidir. Karar verme erki, düşünce ve duygunun bileşimiyle aklın ve zekânın çalışmasıyla mümkün olmaktadır. Ancak erkeklerle kadınların, bu gücü kullanırken, yaratılıştan kaynaklanan hayattaki varlık sebebi ve hayata bakışıyla ilgili konumları verecekleri kararlarda çok etkilidir. "Kadınların saçı uzun ve aklı kısa" gibi atasözü haline gelen cümleyi kabul etmek mümkün olamamakla birlikte, kadınların yaratılıştan duygu yoğunluğuna sahip olduğu da elbette kabul edilir.

Aynı zamanda ailede ekonomik şiddete maruz kalma durumunda da kadınlar objektif bir şekilde karar verememekte ve ekonomik kaynağın (eş, aile büyükleri veya çocuklar) baskısı altında sadece verilen kararları koşulsuz uygulama birimi haline dönüşmektedirler (Gürkan ve Coşar, 2009).

Ekonomik şiddet; kadını bağımlı ve fakir hale getiren, ekonomik kaynakların ve paranın kadın üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak kullanıldığı şiddet türüdür.

Kadının çalışmasına izin vermeme, istemediği işte zorla çalıştırma, çalışıyorsa iş hayatını olumsuz etkileyecek kısıtlamalar getirme, çalışma yaşamında ilerlemesine engel olma, kişinin maaşına, gelirine, mal varlıklarına el koyma, az para verme, para harcama özgürlüğünü elinden alma, çok az para verip yapılması mümkün olmayan şeyleri talep etme, yiyecek/ giyecek gibi ihtiyaçlarını almasına izin vermeme gibi davranışlar ekonomik şiddet davranışlarıdır. Ekonomik şiddet sonucunda kadınlar fakirleşmekte, fiziksel şiddete daha fazla maruz kalmakta, ailenin hemen her türlü kararına katılamamakta ve ruh sağlıkları bozulmaktadır (Casique ve Furegato 2006; Çivi ark., 2008; Fawole, 2008; Köse ve Beşer, 2007; Riger ve Krieglstein, 2000).

Erken evlenme ve ev kadını olma durumu bir arada olduğunda kadının ailede söz sahibi olma şansı azalmaktadır. Çünkü, kadının erken evlenmiş olması, onun eğitimini kısıtlayıcı bir durumdur. Oysa kadının eğitimi, onun aile ve toplumdaki statüsünü etkileyen önemli bir faktördür.

2.10. Ailede Karar Verme Davranışları

Karar verme problem çözmeyi gerektiren zihinsel bir faaliyettir. Karar verme; objektif (gerçekçi) olmayı, karar verme konusunda ve karar verilecek konuda bilgi ve beceri sahibi olmayı gerektirir. Karar verme problem çözmeyi gerektirdiği için herhangi bir problemle karşılaşıldığında, o problemin çözümünde şartlara en uygun olan bir seçeneğin kabul edilmesi veya uygun olmayan seçeneğin reddedilmesidir. Yaşam boyu binlerce defa tercih yapmak zorunda olan birey, özellikle meslek seçimi, eş seçimi, ev- araba veya mobilya gibi büyük harcamalar gerektiren eşyaların satın alınmasında zorlanabilir (Şanlı, 2002).

Her toplum gibi Türk toplumu da hızlı bir değişme ve gelişme süreci içindedir. Buna paralel olarak sosyal bir kurum olan aile, yapı ve fonksiyonları bakımından bazı değişmelere uğramaktadır. Ailenin varlığını sağlıklı bir biçimde devam ettirebilmesinde etkili en önemli faktörlerden bir tanesinde ailede yönetim faaliyetleridir.

Genel anlamda yönetim; bir kurumda insan ve madde kaynaklarını kullanarak kurumu amaçları doğrultusunda yaşatmak olarak tanımlanabilir. Ev yönetimi ise; sosyal bir kurum olan ailenin amaçlarının gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetleri kapsar.

Yönetim sürecinin temelini birbiriyle ilişkili kararların alınması oluşturur.

Ev yönetiminde; isabetli, uygulanabilir kararlar vermek kararların iyi kullanılmasını, şimdi ve gelecekte güvenli bir aile hayatını, aile fertleri için uygun ortam hazırlanmasını, aile ve toplum değerlerinin korunmasını sağlayacağından önemli bir konudur (Şanlı, 2002).

Çocuklara, küçük yaşlardan itibaren özellikle kendileri ve ailesi ile ilgili kararlara katılma fırsatı verildiğinde, onların geleceğe hazırlanması sağlanmış olur. Çocukların karar vermede zorlandığı konularda anne-babaların onlara rehberlik etmesi de doğru seçim yapmalarını kolaylaştırabilir.

Karar verme konusunda bilinmesi gereken en önemli husus, problemin çözümünde nasıl hareket edilmesi gerektiğinin bilinmesidir. Problem çözmede karar verme aşamasında yapılması gerekenler bu araştırmada beş aşamalı olarak ele alınmıştır.

Problem Çözme Sırasında Yapılması Gerekenler:

- Problemin ne olduğunu anlamak
- Probleme çözüm olabilecek alternatifleri bulmak
- Seçenekleri incelemek ve birini tercih etmek
- Tercih edilen seçeneği uygulamak
- Sonucu değerlendirmek ve sonucun sorumluluğunu üstlenmek

Problemin ne olduğunu anlamak karar vermenin ilk basamağıdır ve karar verilecek konunun ne olduğunun, kişiyi rahatsız edip etmediğinin, yaşamayı imkânsız hale getirecek kadar etkili olup olmadığının incelenmesidir. Önemli olan problemin teşhis edilmesidir.

Probleme çözüm olacak alternatifleri bulmada; bazı durumlarda bir tek çözüm yolu, çoğu zaman da birden fazla çözüm yolu olabilmektedir. Bir tek çözüm yolu olduğunda o çözüm yolunun, birden fazla olduğunda her çözüm yolunun tek tek araştırılması ve önyargısız olarak listelenmesi gerekir. Hiçbir seçenek incelenmeden hemen reddedilmemelidir.

Seçenekleri incelemek ve birini tercih etmek birden fazla seçenek olduğunda her bir seçeneğin; mevcut koşullara uygunluk, uygulanabilirlik, ulaşılabilirlik vb. bakımdan incelenmesi, her seçeneğin olumlu yönlerinin ve olumsuz yönlerinin değerlendirilmesinin yapılması gerekir. Böylece artıları çok olan seçenek uygulanmak üzere tespit edilmiş olur. Tek seçenek durumunda, şartlara uygunluğu ölçüsünde kabul veya reddedilir. Bu durumda da karar verilmiş olur (Şanlı, 2002).

Tercih edilen seçeneği uygulamak doğru kabul edilen seçeneğin faaliyete geçirilmesidir. Uygulama için gerekli koşullar hazırlandıktan sonra faaliyete geçirilir. Kullanılacak araç, gereç, malzeme, zaman, bilgi ve becerilerin niteliği uygulamanın sonucunu etkiler.

Sonucu değerlendirmek ve sonucun sorumluluğunu üstlenmek uygulama bittikten sonra tercihin ne derecede isabetli olduğunu anlamak için mutlaka değerlendirme yapılmasının gerekliliğini vurgular (Şanlı, 2002).

Değerlendirme;

- Doğru seçim yapıp yapılmadığını gösterir.
- Hataların neler olduğu ortaya çıkar.
- Daha sonraki kararlara ışık tutar.

Bütün çabalara rağmen yanlış tercih yapılmış olabilir. Karar vermede birinci derecede sorumlu olan kişinin, ortaya çıkan sonucun sorumluluğunu kabullenip bu sonuçtan da ders çıkarması beklenir. Ancak diğer aile bireyleri de suçlayıcı olmak yerine, nerede hata yapıldığını anlamaya çalışmalı, hatadan ders çıkarılmalıdır.

Ailede kararlar alınırken korunması gereken beş temel özgürlük;

1. Şimdi ve burada olanı duyma ve görme (algılama) özgürlüğü,
2. Kendi düşündüğünü olduğu gibi ifade edebilme özgürlüğü,
3. Kendi duygularını olduğu gibi ifade edebilme özgürlüğü,
4. Kendi arzularına göre bir şeyi isteme ya da reddetme özgürlüğü,
5. Olmak istediği yönde gelişerek kendi özünü gerçekleştirme özgürlüğüdür

(Ertaş, 2007).

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde yurt içinde ve yurt dışında evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesi ile ilgili araştırmalar kronolojik sıraya göre özetlenmiştir.

Bayraktar (1978)'in sosyo-ekonomik durumları, yaşları ve eğitimleri yönünden farklılık gösteren ailelerde, eşlerin “ailede kadının rolü”, kavramı ile ilgili görüşlerini saptamak amacıyla yaptığı araştırmada ev işlerinin büyük bir kısmının kadın tarafından yapıldığı, yiyecek ve giyecek alışverişi, bütçe düzenleme gibi işlere erkeğin de katıldığı belirlenmiştir. Erkek ve kadın her ikisinin de kadını anne ve eş olarak geleneksel roller çerçevesinde görme eğiliminde oldukları saptanmıştır.

Bayraktar (1989), ailede eşlerin gelirin yönetimine ilişkin tutum ve davranışlarının eşler arasındaki görüş benzerliği ve farklılığını saptamak, ayrıca eşlerin davranışlarına eğitim, evlilik süresi gibi değişkenlerin etkisini incelemek amacıyla yürüttüğü araştırmada yaşam amaçlarının yaşam biçimine dönüştürülmesi, gelirin yönetilmesi amacıyla yapılan planlama ve uygulamalara bağlı olarak gerçekleştirilebilir olduğunu bulmuştur. Buna göre tatmin edici bir yaşam düzeyi oluşturmada önemli bir araç olan gelirin yönetimi, kararları eşlerin birlikte almasına yeri ve zamanı geldiğinde diğer aile üyelerinin de bu kararlara katılmasına bağlı olduğu saptanmıştır.

Bayraktar (1989)'ın çalışan kadınların yaşam biçimlerine ilişkin görüşlerini incelediği araştırmadan elde edilen bulgulara göre; çalışan kadınların % 55.1'inin çalıştıkları için aile gelirinin kullanılmasında, % 71.7'sinin ise tasarruf kararlarının alınmasında söz sahibi oldukları sonucu bulunmuştur.

Bener ve Erel (1992), çalışma (iş ve ev işi), dinlenme ve boş zaman değerlendirilmesine harcadığı zaman ile aile gelirinin kullanımı konusunda karar

vermede etkinliğini ortaya çıkarmak amacı ile yaptıkları araştırmada katılan kadınlar tüm ev işlerine ortalama haftada 44.91 saat harcadıklarını, dinlenme ve boş vakitlerini değerlendirme için haftada 38.44 saat harcadıklarını bulmuşlardır. Öğrenimi olmayan kadınların yarıdan çoğunun bütçe yapmadığı, öğrenim düzeyinin yükselmesi ile bütçe yapanların oranının arttığı saptanmıştır.

Şafak (1992)'ın ev işlerinin yürütülmesinde kız ve erkek çocuklarının katılımını incelemek amacıyla yaptığı araştırmada; kadınların %74.9'unun ev işlerinin yürütülmesinde kız ve erkek çocuklara eşit sorumluluk verilmelidir görüşünde oldukları halde, yemek hazırlama, bulaşık yıkama, ev temizliği, çocuk bakımı gibi işleri %87.9 ile %62.4 arasında değişen oranlarda kız çocukları için uygun buldukları saptanmıştır. Eğitim düzeyi yüksek olan kadınların, çocukların yaşlarına ve yeteneklerine göre sorumluluk verilmelidir görüşünde oldukları (% 79.3) tespit edilmiştir.

Güven ve Erel (1992)'in aile yaşam dönemleri ve özelliklerini ev idaresi yönünden incelenmesini araştırdıkları çalışmada gelirin kullanımına daha çok erkeğin, giyim ve yiyecek satın almaya çoğunlukla kadının, diğer konularda da eşlerin birlikte karar verdikleri saptanmıştır. Ailenin hemen hemen bütün yaşam dönemlerinde yemek yapma, bulaşık yıkama, çamaşır yıkama, ütü yapma, çocuk bakımı ve eğitimi, evin temizlik ve düzeni gibi ev içi etkinliklerinin çoğunlukla (%97.8 ile %54.5 arasındaki oranlarda) kadınlar tarafından yapıldığı, sadece 13 ve daha büyük yaşta çocuğu olan ailelerde çocukların bazı sorumluluklar aldığı bulunmuştur.

Terzioğlu ve Salman (1992), kuruluş dönemi ailelerin ev yönetimine ilişkin karşılaştıkları sorunları, bu sorunların çözümü için ebeveynlerden aldıkları yardım türlerini ve yardımların ev yönetimine etkilerini araştırdıkları çalışmada yeni evli çiftlerin karşılaştıkları sorunlar arasında “borçlanma”, “mevcut paranın nerelere ve nasıl harcanacağını belirlenmesi” gibi ekonomik, “evde olmayan, ihtiyaç duyulan

tüm malların satın alınıp alınmayacağına”, “hangi akraba ve arkadaşlarla görüşüleceğine” karar verme gibi eşlerarası uyum alanlarıdaki problemlerin ağırlık taşıdığı, bu konularda ailelerin büyük çoğunluğunun ebeveynlerden istemeden yardım aldıkları saptanmıştır.

Webster (1994), ailenin satın alma davranışını belirleyen faktör analizinde; geleneksel olarak aile büyük miktarlarda satın alınan mal ve hizmetlerle ilgili önemli bir karar alma birimi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Tüketicinin konsantrasyonunun cinsiyete bağlı olarak bir satın alma düzeni olup olmadığını belirlemek amacıyla eşlerin rollerinin analizleri dikkate alınmıştır. Çoklu uyum analizi tekniği kullanılarak analiz edilen çalışmada ailede verilen ortak kararların daha çok genç çiftlerde olduğu; eşi çalışan, eşi çalışmayan fakat farklı bir yerde olan, uzun süredir evli olan çiftlerin durumlarında ise evde yalnız olan erkek eşin karar verme durumunda olduğu tespit edilmiştir.

Hablemitoğlu (1996)’nın, kırsal alanda kadının iş modelleri ve kararlara katılımı ile ilgili kadının iş modelleri, işi yapan birey (ev işlerini yapan ve tarımsal faaliyetlere katılan birey olarak “kadın”), yapılan iş (ev işleri ve tarımsal faaliyetler) ve işin yapıldığı yer (ev işlerinin ve tarımsal faaliyetlerin yapıldığı yer) boyutlarını incelemek amacıyla yürüttüğü çalışmada; arazi satın alma-satma, temel tarım araç ve gereçlerinin satın alınması, yeni teknolojik tarım araç ve gereçlerinin kullanılması, yeni bir tarımsal ürün çeşidinin üretilmesi, ürünlerin satış fiyatının belirlenmesi ve aile gelirinin harcanması kararlarına kadınlar ve erkeklerin birlikte karar verdiğini belirlemiştir. Kadınların bu kararlara eşleri ya da aile üyeleri ile birlikte düşük bir oranda katıldığını belirlemiştir. Ev ve giyim eşyaları ile temizlik maddelerinin satın alınması, yiyecek ihtiyacının belirlenmesi konularında çoğunlukla kadının karar verdiği; çocukların eş seçimine, akraba ziyaretlerine, tatil günlerinin değerlendirilme biçimine, çocuk sayısına, kız ve erkek çocukların öğrenim süresine, seçimlerde oy verilecek siyasi partiye çoğunlukla ailedeki erkeklerin karar verdiği saptanmıştır.

Mahir (1999)'in aile tüketim kararlarında Türk kadının rolünü araştırdığı çalışmadan elde edilen bulgulara göre; ihtiyacın hissedilmesi aşamasında, gıda, temizlik malzemeleri, bayan ve çocuk kıyafeti ihtiyaçları kadın tarafından belirlenmekte olduğu saptanmıştır. Mobilya ve beyaz eşya ihtiyacına kadın ve erkeğin ortak olarak karar verdikleri belirlenmiştir. Erkeklerin sadece kendi kıyafetinin satın alınmasında yalnız karar verdikleri bulunmuştur. Satın alma aşamasında erkeğin rolünün belirgin bir şekilde arttığı saptanmıştır. Kadınların iş hayatına atılmaları ve eğitim seviyelerinin her geçen gün daha da yükselmesi neticesinde onlara yüklenen farklı görev alanlarında başkalaşmalar olduğu saptanmıştır.

Kantar (2001)'in kırsal alanda yaşayarak tarımsal faaliyetlerine devam eden ailelerdeki toplumsal yapı ve cinsiyeti incelemek amacıyla Adana ilinde ve kırsal alanda yürüttüğü çalışmada kadının aile içindeki rolünün evinin işlerini yapmak, çocuklarına ve kocasına bakmak olduğu; erkeklerin görevinin ise evin maddi ihtiyacını temin etmek ve babalık görevini yapmak olduğu tespit etmiştir. Aile ekonomik olarak kimseye muhtaç değil ise kadının çalışması gerekmediği düşüncesinin varlığı bulunmuştur. Kadının geleneksel olarak anne ve eş rolü üstlenmekte olduğu, ev işleri ile ilgili iç mekân sorumluluklarının tamamen kadına yüklenmiş olduğu belirlenmiştir. Bu rollerin sonucu olarak kadının asıl yerinin evi olduğu, çocuklarına bakmak ve erkeğin toplum içindeki rollerini en iyi şekilde oynayabilmesine yardımcı olmak olduğu saptanmıştır.

Erbil ve Pasinlioğlu (2004), kadınların ailede karar vermeye etkisini inceledikleri çalışmada kadınların ve erkeklerin tek başına karar verdikleri konular karşılaştırıldığında; önemli konularda erkeklerin, daha az önemli konularda ise kadınların karar verdiği görülmektedir. Bu da kadınların erkeklere göre daha düşük bir statüye sahip olduklarını göstermektedir. Diğer bazı araştırmalarda da giyim, aile planlaması yöntem seçimi ve günlük alışverişler gibi konularda genellikle kadının karar verdiği belirlenmiştir. Kadınların aile içinde sorumluluk paylaşımında önemli

role sahip olmadıklarını, genellikle önemsiz konularda karar verebildikleri saptanmıştır.

Aygün (2006)'ün, çocukların ailede satın alma kararları üzerindeki etkilerini ve bu etkilerin seviyelerinin değişimde rol oynayan faktörleri incelemek amacıyla yaptığı çalışmada; çocukların ailedeki satın alma kararları üzerindeki etkilerinin satın alınacak ürünün türü ve satın alma sürecinin kapsadığı karar/faaliyet alanları ile anlamlı bir ilişki içinde olduğu belirlenmiştir. Çocukların en fazla kendi kullanımlarına yönelik düşük katılımlı ürünlerde etkili olurken, ailenin kullanımına yönelik yüksek katılımlı ürünlerde etkilerinin çok düşük seviyelerde kaldığı saptanmıştır. Satın alma süreci içinde ise çocukların en az etkili oldukları kararların satın alınan ürün için ne kadar harcama yapılacağı ve ürünün hangi mağazadan/marketten alınacağı ile ilgili karar olduğu bulunmuştur. Tüm ürün türlerinde çocukların nispi etkileri genel olarak değerlendirildiğinde; genellikle ürüne olan ihtiyacın hissedilmesinde etkili oldukları, marka konusunda ısrarcı oldukları, satın alınan ürünün rengi ve modelinin değerlendirilmesinde katkıda bulundukları görülmektedir. Özellikle, kendi kullanımlarına yönelik düşük katılımlı ürünlerin satın alma sürecinde yer alan karar ve faaliyet alanının çoğunda çocukların anne ve/veya babalarından daha fazla etkili olduğu tespit edilmiştir.

Onur (2006)'un, çalışan ve çalışmayan kadınların aile kaynaklarının kullanımı ve yönetimine ilişkin davranışlarını incelemek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmaya göre kadınların çoğunluğu gelir kullanımı konusunda hiçbir sorunla karşılaşmamaktadır ve ailede gelir kullanımı konusunda eşleriyle birlikte karar vermektedir. Gelirin harcandığı alanlar sırasıyla; yiyecek maddelerinin satın alınması, konut giderleri ve ev işletmesi giderleridir. Kadınların büyük çoğunluğunun zamanlarını verimli kullandıkları görüşünde oldukları, çalışmayan kadınların çalışan kadınlardan daha çok zamanı verimli kullandığı bulunmuştur.

Sağır (2006), karar verme sürecini etkileyen faktörleri ve karar vermede etkinin önemini incelemek amacıyla Trakya bölgesi ve İstanbul'da yaptığı çalışmada karar verme sürecini etkileyen birçok faktör bulunduğunu belirlemiştir. Araştırmada bu faktörlerden ancak bir kısmı (Örneğin, zaman baskısı, örgütsel kademe, kararın önem derecesi, astları karara katma derecesi, vs.) incelenebilmiştir. Bu süreci, ussal düzenlemelerin dışında bir takım nesnel ve öznel faktörlerin de etkilediği belirlenmiştir. Karar vericilerin davranışlarına yön veren ve iyi – kötü, doğru – yanlış ayrımını kişiye görelikten çok, evrensel kabul gören ölçütlere çeken araçların ise etik ilkeler olduğu tespit edilmiştir. Karar verme sürecini etkileyen faktörlerin, karar verici veya vericiler, kararın önemi, çevresel koşullar, zaman faktörü, seçenekler, kısıtlar ve sonuçlar olmak üzere yedi boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir.

Aydiner ve Terzioğlu (2007)'nin kadının çalıştığı ve çalışmadığı ailelerin ekonomik faaliyetlerini, aileler arasında bu konulardaki benzerlik ve farklılıkları incelemek amacıyla yürüttükleri çalışmaya göre; gerek kadının çalıştığı, gerekse çalışmadığı ailelerde ana harcama grupları içinde gıda grubunun gelir içinde en büyük payı aldığını belirten ailelerin önde geldiği, bunu sırasıyla konut ve eğitim grubunu belirtenlerin izlediği, kadının çalıştığı ailelerde tasarruf yapanların kadının çalışmadığı ailelere oranla yüksek olduğu, gelecek için tasarruf yapanların önde geldiği, gerek kadının çalıştığı gerekse çalışmadığı ailelerde efektifte yatırım yapanların ilk sırada yer aldığı, kadının çalıştığı ailelerde bazen, çalışmadığı ailelerde her zaman borçlananların önde geldiği tespit edilmiştir.

Panteleymonova (2007)'nin, ailede kadının satın alma kararlarını incelemek amacıyla yürüttüğü çalışmada ailenin, gelirin kazanılması ve harcanmasını şekillendirmenin yanı sıra, üyelerinin tüketimle ilgili değerlerini, normlarını ve standartlarını da ortaya çıkarmakta olduğunu belirlemiştir. Sosyo-ekonomik ve teknolojik gelişmelerin aile içerisindeki rol dağılımını etkileyerek kadının aile içerisindeki konumunu önemli ölçüde değiştirdiği saptanmıştır. Toplumda ve aile yapısında meydana gelen değişikliklerin kadını eskiye oranla daha aktif bir konuma getirdiği belirlenmiştir. Kadının, satın alma kararlarında hem karar verici olması

bakımından hem de etkileyici olması bakımından aile içerisinde önemli bir yer edindiği bulunmuştur. Farklı alanlardan seçilen mal ve hizmet türlerinde satın alma sürecinin değişik aşamalarındaki rol dağılımları belirlenmiştir. Ayrıca ailenin satın alma kararlarında kadının rolünü farklı demografik ve sosyo-ekonomik özelliklere göre değişik mal ve grupları açısından belirlenmiş, seçilen değişkenler açısından kadının rollerinde istatistiksel olarak anlamlı bazı farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir.

Karadağ (2008)'ın, turizmde tüketicilerin karar verme sürecini araştırmak amacıyla yürüttüğü çalışmada, hem genel çerçeveleriyle tüketici davranışları konusunu ele almak hem de tatil amaçlı seyahat eden aile gruplarının gerek bölge, gerekse konaklama yeri seçimi ve bunlara paralel olarak yapılacak aktivitelere katılımı ile birlikte tatile ayrılan zaman ve bütçe gibi konularda, hangi aile bireyinin karar vermede ne derece etkili olduğunu ve gelecekteki eğilimlerinde şimdiki kararlarının ne kadar etkili olduğunu belirlemiştir. Aile kararlarında genel olarak ebeveynlerin etkinliği ve çocukların artan bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizlerin sonuçlarına göre, aile kararlarında ebeveynlerin büyük ölçüde etkili oldukları ve çocukların da etkilerinin ortaya çıkmaktığı ve ayrıca erkek eşlerin özellikle finansal konularda ve çocukların yerel turlarda daha etkin olduğu tespit edilmiştir.

Özer ve Taluğ (2008)'un, baraj yapımı nedeniyle yaşam alanlarını değiştirmiş kırsal ailelerde kadının cinsiyet rollerini inceledikleri çalışmaya göre; kadın ve erkeklerin bu temel rolleri benimsese de görüşlerinde bazı farklar olduğu tespit edilmiştir. Yeniden yerleşim alanlarında yeniden yerleşim öncesi kadının dış mekanlardaki işleri de yürütebildiği, kadın ve erkeğin özellikle tarımsal üretimdeki iş yükü konusunda daha eşit bir paylaşım içinde oldukları bulunmuştur. Yeniden yerleşim iş yükünün azalmasına neden olsa da kadını ev içine çektiği belirlenmiştir. Hayvancılığın meraya bağlı olmaktan çıkması, sebze tarımından vazgeçilmek zorunda kalınması, su kaynaklarının kaybına bağlı olarak su taşıma ve hayvan

sulama gibi faaliyetlerin daha çok ev içi bir hal alması, yakıt ve ot taşıma işinin ortadan kalkması ev içine dönük çalışma şeklinin nedenleri arasında saptanmıştır.

Cengiz (2009)'in, satın alma kararlarında ailedeki eşlerin etkisi ve bu etkiyi şekillendiren değişkenleri incelemek amacıyla yürüttüğü çalışmada; ailede çeşitli ürün veya hizmetlerin satın alımında eşlerin etkileri, demografik, yerleşim yeri, ürün veya hizmet türü gibi değişkenlerle incelenmiştir. Yapılan basit ve çoklu uyum analizi sonucu müşterek satın alma kararlarının 51-60 yaş aralığında, ev ve tatil satın alımlarında, geliri 1001-1500 ve 1501-2000 TL arası, lise veya üniversite mezunu ve Trabzon'da ikamet eden bireylerin olduğu ailelerde görülmüştür. Kocanın baskın satın alma kararları; 31-40 ve 41-50 yaş aralığında, diplomasız okur-yazar veya ilkokul mezunu, geliri 0-500 ve 501-1000 TL aralığında, Diyarbakır'da ikamet eden bireylerde otomobil ve beyaz eşya satın alımlarında belirlenmiştir. Kadın baskın satın alma kararları ise 60 üstü yaşa sahip olan, geliri 2000 TL üstü olan, ortaokul mezunu İzmir ve Anakara'da ikamet eden bireylerde giyecek-yiyecek ve mobilya satın alımlarında tespit edilmiştir.

Arpacı ve Ersoy (2012), ailede alınan kararlara kadının katılımını etkileyen faktörleri araştırmıştır. Ankara'da rasgele belirlenen ve gönüllü 450 evli kadın üzerinde yürütülmüştür. “aile gelirinin kullanımı ve alışverişe yönelik kararlar” kadının eğitim durumu ile ilişkilidir ve bu ilişki tüm eğitim gruplarında bulunmuştur. “Akraba ilişkilerine yönelik kararlar” ailesinin aylık ortalama gelir miktarı 1000 TL ve daha az olan kadınlarla 2501 TL ve daha çok olanlar arasında ilişki olduğunu göstermektedir. “Ev işlerine yönelik kararlar” kadının çalışma durumundan, “çocuklara yönelik kararlar” ve “sosyal faaliyetlere yönelik kararlar” ($t= 2.79$) kadının çocuk sahibi olma durumundan etkilendiği bulunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırma, Şanlıurfa il merkezinde yaşayan evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesi amacı ile planlanmış ve yürütülmüştür.

Araştırmanın bu bölümü “Araştırmanın Modeli”, “Araştırmanın Evreni ve Örneklemi”, “Veri Toplama Yöntem ve Araçları” ve “Verilerin Değerlendirilmesi” başlıkları altında verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma “tarama modeli” olarak tasarlanmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2009, s.77).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Şanlıurfa ili Merkez ilçesinde yaşayan evli kadınlar oluşturmaktadır. Şanlıurfa Merkez ilçesinin nüfusu 764.284 kişidir (<http://sanliurfa.com/haber44278-sanliurfanın-yeni-nufusu.htm>). Merkez ilçesinde yaşayan evli kadın nüfusuna ulaşamadığı için evren ve örneklemin belirlenmesinde Şanlıurfa ilinde yaşayan evli kadın nüfusu dikkate alınmıştır. Şanlıurfa ilinde yaşayan evli kadın sayısı 507.650 kişidir (Tüik, 2011:16). Evrenin büyüklüğü ve araştırmanın zaman ve maliyet kısıtları nedeniyle evreni oluşturan tüm bireyler araştırma kapsamına alınmamıştır.

Araştırmanın örnekleme belirlenirken basit tesadüfî örnekleme metodu uygulanmıştır. Basit tesadüfî örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemene verilecek ağırlık aynıdır (Arıkan, 2004, s.141 - Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.). Bu yöntemin kullanılabilmesi için ele alınan problemlerle ilgili bilgilerin evrene göre benzeşik (homojen) olması gerekir. (İslamoğlu, 2003, s.147 - İslamoğlu, H. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım.).

Söz konusu evreni temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde;

$$n = N \cdot t^2 \cdot p \cdot q / d^2 (N-1) + t^2 p q^1$$

N : Hedef kitledeki birey sayısı = 507.650

n : Örnekleme alınacak birey sayısı = 400

p : İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı) = 0.50

q : İncelenen olayın görülmeysi sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı) = 0.50

t : Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer = 1.96

d : Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen $\pm$ örnekleme hatasıdır. = 0.05

formülü kullanılarak homojen bir yapıda olmayan bu evren için % 95 güven aralığında, $\pm$ % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n = 382$ olarak hesaplanmıştır.

Bu çerçevede anket soruları tesadüfî olarak belirlenen 430 evli kadına uygulanmış ve 400 kullanılabilir anket formu elde edilmiştir. Sonuç olarak araştırma bulgularının % 95 güven aralığında, $\pm$ % 5 örnekleme hatası ile genellenebileceği söylenebilir. Araştırmacı basit tesadüfî örneklem gurubu olarak evli kadınlara ulaşırken görev yapmakta olduğu Şanlıurfa Merkez İlçesindeki Dr. Cavit Özyeğin İlköğretim Okulu öğrencilerinin yakınlarını seçmiştir.

¹ Priscilla Salant ve Don A. Dillman, How to Conduct Your Own Survey, John Wiley & Sons, Inc. Newyork, 1994, s. 55.

3.3. Veri Toplama Yöntem ve Araçları

Araştırma kapsamına alınan Şanlıurfa il merkezinde yaşayan evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarını ortaya koyabilecek verilerin incelenmesinde anket tekniğinden yararlanılmıştır.

3.3.1. Anket Formunun Hazırlanması

Araştırma materyalinin toplanmasında Ek 1’de yer alan anket formu kullanılmıştır. Anket formu evli kadınlar tarafından kolay anlaşılabilir şekilde konu ile ilgili kaynaklardan ve benzer çalışmalardan yararlanılarak geliştirilmiştir (Cengiz, E. (2009), Campbell, R. vd. 1985, Deacon, Ruth E., Firebaugh, Francile M.; (1988), Ford, J.B., Latour, M.S., Henthorne, A. 1995, Güngen, Y., Tokyürek, Ş ve Şanlı, N. 2002, Leavenworth, C. vd. 1988, Panteleymonova E. 2007, Rue & Byars. 2003, Şanlı, N. 1987). Anket formunun hazırlanmasında soruların anlaşılır, kolay cevaplanır ve kısa zamanda tamamlanabilir olmasına özen gösterilmiştir.

Anket formu 6 bölümden meydana gelmiştir. Bu bölümler;

- Aileye ilişkin demografik özellikler,
- Aileye ilişkin konularda karar veren kişiler,
- Ailede kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konularda karar veren bireyler
- Kadının kendisine ilişkin konularda karar veren bireyler
- Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar
- Ailede karar verme ve uygulamalarında karşılaşılan sorunlar

Birinci bölüm; aileye ilişkin demografik özellikleri ortaya koymayı amaçlayan soruları içermektedir. Bu kapsamda; kadına ilişkin demografik özellikler (yaş grubu, eğitim durumu, çalışma durumu, evlilik süresi), kadının eşine ilişkin

demografik özellikler (yaş grubu, eğitim durumu, çalışma durumu, eşin mesleği) çocuklara ilişkin demografik özellikler (çocuk sahibi olma durumu, varsa çocuk sayısı) ailenin en uzun süre yaşadığı yer, ailedeki birey sayısı, ailenin ortalama aylık gelir miktarına ilişkin sorular yer almaktadır.

İkinci bölümde; aileye ilişkin konularda karar veren bireylere ilişkin sorular yer almaktadır. Aileye ilişkin konular konutun seçimi (satın alma veya kiralama) konutun bakımı (boya, badana, yıllık onarım vb.) ev eşyası seçimi ihtiyaç duyulan ev eşyalarının hangisinin satın alınacağı ihtiyaç duyulan ev eşyalarının nereden satın alınacağı yiyecek maddelerinin seçimi ve satın alınması evde günlük hangi yemeklerin pişirileceği giyim seçimi ve satın alınması ev araçlarının seçimi ve satın alınması tatil yapma ve tatilde gidilecek yer evdeki sorumlulukların (ev işlerinin) paylaşımı aile gelirinin harcama alanları aile tasarruflarının kullanımı ve yatırım alanları ailenin ilişki kuracağı kişi ve kurumlar (komşu, akraba, dernek vb.) ailenin katılacağı sosyal faaliyetler (sinema, tiyatro, düğün, nişan töreni, toplantılar vb.) olmak üzere 15 konudan oluşmaktadır. Aileye ilişkin konularda karar veren bireyler ben, eşim, eşim ve ben, aile büyükleri, eşim ben ve çocuklar olarak ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde; kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin sorular yer almaktadır. Kız ve erkek çocuklarının geleceğine ilişkin konular kız çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (ilköğretim, lise, üniversite) kız çocuklarının hangi tip eğitim alacağına (mesleki eğitim, genel eğitim) kız çocuklarının hangi mesleği seçeceğine kız çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına kız çocuklarının ne zaman evleneceğine kız çocuklarının kiminle evleneceğine erkek çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (ilköğretim, lise, üniversite) erkek çocuklarının hangi tip eğitim alacağına (mesleki eğitim, genel eğitim) erkek çocuklarının hangi mesleği seçeceğine erkek çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına erkek çocuklarının ne zaman evleneceğine erkek çocuklarının kiminle evleneceği olmak üzere 12 konudan oluşmaktadır. Kız ve erkek çocuklarının geleceğine ilişkin konularda karar veren bireyler ben, eşim, eşim ve ben, aile büyükleri, eşim ben ve çocuklar olarak ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde; Kadının kendisine ilişkin sorular yer almaktadır. Kadının kendisine ilişkin konular giyime, dışarıda çalışmaya, görüşeceği kişilere (akraba, arkadaş vb.), gideceği yerlere (tiyatro, sinema, sergi, alışveriş merkezi, vb.),

okuyacağı yayınlara (kitap, dergi, gazete), izleyeceği televizyon programlarına, çocuklarını yetiştirme tarzına, katılacağı toplantılara (konferans, düğün, nişan törenleri, arkadaş toplantısı), kişisel bakım uygulamaları olmak üzere 9 konudan oluşmaktadır. Kadının kendisine ilişkin konularda karar veren bireyler ben, eşim, eşim ve ben, aile büyükleri, eşim ben ve çocuklar olarak ele alınmıştır.

Beşinci bölümde; karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ilişkin sorular yer almaktadır. Karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ilişkin konular; karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma, çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma, en uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma, çeşitli alternatifler arasından seçim yapma, verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme, doğru karar olup olmadığını kontrol etme, konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme olmak üzere Likert tipi 7 ifadeden oluşmaktadır. Karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar “1” hiçbir zaman, “2” nadiren, “3” bazen, “4” çoğu zaman, “5” her zaman olarak ele alınmıştır

Altıncı bölümde; ailede karar verme ve uygulamalarında karşılaşılan sorunlara ilişkin sorular yer almaktadır. Ailede karar verme ve uygulamalarında karşılaşılan sorunlar; karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur, karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır, karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular, kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur, verilen kararlara uyulmaz, kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji), karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar), son karar evin reisi(erkek) tarafından verilir, kararlar verilirken en son benim fikrim alınır, kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler, verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur, kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar istenilen sonuca ulaşılamaz olmak üzere Likert tipi 12 ifadeden oluşmaktadır. Ailede karar verme ve uygulamalarında karşılaşılan sorunlar “1” hiçbir zaman, “2” nadiren, “3” bazen, “4” çoğu zaman, “5” her zaman olarak ele alınmıştır.

3.3.2. Araştırmanın Ön Uygulaması

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket formu araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izinler alındıktan sonra 20 Eylül- 30 Eylül 2011 tarihleri arasında Şanlıurfa ili Merkez İlçesi Dr. Cavit Özyeğin İlköğretim Okulunda öğrenci velisi olan gönüllü 30 evli kadına uygulanmış ve elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Ön uygulama araştırma tasarım veri toplama aracı ve yöntemi sınanarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır ve anket formuna son şekli verilmiştir.

3.3.3. Araştırmanın Uygulanması

Araştırma veriler 15 Kasım 2011- 15 Ocak 2012 tarihleri arasında araştırmacı tarafından toplanmıştır. Anket soruları gönüllü 430 öğrenci velisi olan evli kadına uygulanmış ve kullanılabilir 400 anket formu elde edilmiştir. Formun uygulanması yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Tüm evli kadınlar araştırmaya isteyerek katılmışlar ve soruları içtenlikle yanıtlamışlardır.

3.3.4. Anket Formuna Geçerlilik ve Güvenirlilik Testinin Uygulanması

Anket formunda kullanılan Likert tipi ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ve ailede karar verme ve uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ölçeği için kapsam ve yapı geçerliği ile güvenirlilik testi yapılmıştır. Kapsam geçerliliği için bu konuda çalışan uzmanların görüşü alınmıştır. Ölçeklerin güvenirlilik analizleri Cronbach's Alpha ile değerlendirilmiştir.

Cronbach's Alpha Katsayısının değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme kriteri (Özdamar, 2004);

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Araştırmada kullanılan likert tipi ölçek için kişilerin verilen önermelerle ilgili görüşlerini, çok olumludan çok olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerden belirtmeleri istenmiştir. Buna göre; “1” hiçbir zaman, “2” nadiren, “3” bazen, “4” çoğu zaman, “5” her zaman şeklinde bir ölçek kullanılmıştır. Ölçek sonuçları $5.00-1.00=4.00$ puanlık bir genişliğe dağılmışlardır. Bu genişlik beşe bölünerek ölçeğin kesim noktalarını belirleyen düzeyler belirlenmiştir.

3.3.4.1. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ölçeğindeki 7 maddenin güvenilirliği $\alpha=0.857$ olarak bulunmuştur. Yapılan Kmo ve Barlett analizi sonucunda KMO değerinin 0.866 olarak Barlett değerinin ise 0.05 den küçük olduğu ve faktör analizinin yapılabilir olduğu görülmüştür. Faktör analizi sonucunda toplam açıklanan varyansı % 54.13 olan tek faktör oluşmuştur.

Tablo 3.1. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar

Boyut	Maddeler	Faktör yükü	Açıklanan Varyans	Cronbach' s Alpha
Karar Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar	Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	0.771	54.133	0.857
	Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	0.745		
	Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	0.743		
	Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	0.742		
	Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	0.738		
	Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	0.724		
	En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	0.684		
Toplam Varyans : % 54.13				

3.3.4.2. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar ölçeğindeki 12 maddenin güvenirliği $\alpha=0.866$ olarak bulunmuştur. Yapılan Kmo ve Barlett analizi sonucunda KMO değerinin 0.869 olarak Barlett değerinin ise 0.05 den küçük olduğu ve faktör analizinin yapılabilir olduğu görülmüştür. Faktör analizi sonucunda toplam açıklanan varyansı % 59.92 olan tek faktör elde edilmiştir.

Tablo 3.1. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar

Boyut	Madde	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar	Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	0,813	59,92	0,866
	Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	0,783		
	Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	0,730		
	Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	0,704		
	Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	0,674		
	Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.	0,645		
	Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	0,611		
	Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	0,588		
	Verilen kararlara uyulmaz.	0,556		
	Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	0,531		
	Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	0,503		
	Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	0,482		
Toplam Varyans %59,92				

3.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmacı tarafından elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Scienses) for Windows 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın değişkenlerinin normal dağılım göstermedikleri tespit edilmiştir (Ek-1). Verilerin analizleri yapılırken parametrik olmayan test yöntemleri kullanılmıştır.

Araştırmaya alınan evli kadınlara ilişkin anket formu değerlendirilmiş, aileye ilişkin demografik özelliklerin (kadına ilişkin demografik özellikler, kadının eşine ilişkin demografik özellikler, çocuklara ilişkin demografik özellikler), aileye ilişkin konularda karar veren bireyler, ailede kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konularda karar veren bireyler ile evli kadınların kendisine ilişkin konularda karar veren bireylerin sayı ve yüzdelik değerlerini gösteren tabloları oluşturulmuştur. Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamaların sayı ve yüzdelik değerlerini gösteren tabloları oluşturulmuş, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Daha sonra Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının eğitim durumu, evlilik süresi, kadının eşinin eğitim durumu, ailedeki birey sayısı, ailenin ortalama aylık gelir miktarının değişkenlerinin etkisi Kruskal Wallis H-Testi ile incelenmiştir. Kadının çalışma durumu, kadının eşinin çalışma durumu ve ailenin en uzun süre yaşadığı yer değişkenlerinin etkisi Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların sayı ve yüzdelik değerlerini gösteren tabloları oluşturulmuş, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Daha sonra ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara kadının eğitim durumu, evlilik süresi, kadının eşinin eğitim durumu, ailedeki birey sayısı, ailenin ortalama aylık gelir miktarı değişkenlerinin etkisi Kruskal Wallis H-Testi ile incelenmiştir. Kadının çalışma durumu, kadının eşinin çalışma durumu ve ailenin en uzun süre yaşadığı yer değişkenlerinin etkisi Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ile ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar arasındaki ilişki korelasyon analizi ile incelenmiştir. Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenme durumunu test etmek için Regresyon Modeli uygulanmıştır. Elde edilen bulgular

%95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir (Kalaycı, 2006, s.116).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan evli kadınlardan anket formu aracılığı ile toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Aileye İlişkin Demografik Özellikler

Bu bölümde Aileye İlişkin Demografik Özellikler; Kadına ilişkin demografik özellikler, Kadının eşine ilişkin demografik özellikler, Çocuklara ilişkin demografik özellikler olarak ele alınmıştır.

4.1.1. Kadına İlişkin Demografik Özellikler

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan kadınların yaş grubu, eğitim durumu, çalışma durumu ve evlilik süresi değişkenlerine göre dağılımları verilmiştir.

Kadına ilişkin demografik özelliklerin dağılımı Tablo 4.1.'de verilmiştir.

Tablo 4.1'de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan evli kadınların % 8.8'i 24 yaşında ya da daha genç yaşta olup, % 21.8'i 25-31 yaş grubunda, % 25.5'i 32-38 yaş grubunda, % 22.5'i 39-45 yaş grubunda, % 21.5'i de 46 yaşında ya da daha büyük yaş grubundadır.

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 35.0'inin okuryazar olmadığı görülürken % 22.5'inin okuryazar olduğu, % 11.5'inin ortaokul mezunu, % 5.5'inin lise mezunu, % 2.5'inin üniversite mezunu ve en yüksek okuma düzeyinin ise (% 23.0) ilkokul mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1. Kadına İlişkin Demografik Özellikler

Kadına İlişkin Demografik Özellikler		Sayı	%
Yaş grubu	- 24 yaş	35	8.8
	25-31 yaş	87	21.8
	32-38 yaş	102	25.5
	39-45 yaş	90	22.5
	46 yaş ve üstü	86	21.5
	Toplam	400	100.0
Eğitim durumu	Okuryazar değil	140	35.0
	Okuryazar	90	22.5
	İlkokul mezunu	92	23.0
	Ortaokul mezunu	46	11.5
	Lise mezunu	22	5.5
	Üniversite mezunu	10	2.5
	Toplam	400	100.0
Çalışma durumu	Çalışıyor	34	8.5
	Çalışmıyor	366	91.5
	Toplam	400	100.0
Evlilik süresi	- 5 yıl	59	14.8
	6-10 yıl	67	16.8
	11-15 yıl	56	14.0
	16-20 yıl	73	18.3
	21 yıl +	145	36.3
	Toplam	400	100.0

Araştırma kapsamına alınan kadınların yalnızca % 8.5'inin çalışırken, % 91.5'nin ise çalışmadığı belirlenmiştir. Araştırma bölgesinde ve çevresinde kadınların genellikle ev kadını oldukları çalışan kadınların ise gelir sağlama amaçlı olmaksızın tarım işçisi ve çiftçi olan eşlerinin yanlarında ücretsiz iş gücü olarak çalıştırıldıkları görülmüştür.

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 14.8'inin 5 yıl ve daha kısa süreden beri evli olduğu, % 16.8'inin 6-10 yıl, % 14.0'ının 11-15 yıl, % 18.3'ünün 16-20 yıl, % 36.3'ünün 21 yıl ve daha uzun süreden beri evli olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.1.).

4.1.2. Kadının Eşine İlişkin Demografik Özellikler

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan evli kadınların eşinin yaş grubu, eşinin eğitim durumu, eşin çalışma durumu ve eşinin mesleği değişkenlerine göre dağılımları verilmiştir.

Kadınların eşlerine ilişkin bilgilerin dağılımı Tablo 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2. Kadının Eşine İlişkin Demografik Özellikler

Kadının Eşine İlişkin Demografik Özellikler		Sayı	%
Eşin yaş grubu	18-24 yaş	9	2.4
	25-31 yaş	62	15.3
	32-38 yaş	55	13.8
	39-45 yaş	126	31.5
	46 yaş +	148	37.0
Eşin eğitim durumu	Okuryazar değil	26	6.5
	Okuryazar	76	19.0
	İlkokul mezunu	149	37.3
	Ortaokul mezunu	64	16.0
	Lise mezunu	60	15.0
	Üniversite mezunu	25	6.3
	Toplam	400	100.0
Eşin çalışma durumu	Çalışıyor	274	68.5
	Çalışmıyor	126	31.5
	Toplam	400	100.0
Eşin mesleği	Tarım işçisi	41	10.3
	Serbestmeslek	217	54.3
	Emekli	37	9.3
	Memur	51	12.8
	Diğer	54	13.3
	Toplam	400	100.0

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere araştırma kapsamına alınan kadınların % 2.3’ünün eşi 18-24 yaş grubunda, % 15.3’ünün eşi 25-31 yaş grubunda, % 13.8’inin eşi 32-38 yaş grubunda, % 31.5’inin eşi 39-45 yaş grubunda ve % 37.0’sinin 46 ve daha büyük yaşta olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda geleneksel ailede gördüğümüz gibi araştırmaya katılan kadınların eşlerinin yaşının neredeyse tamamının kadının yaşından büyük olduğu anlaşılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan kadınların eşlerinin okuryazarlık durumlarına bakıldığında kadınlara göre çok daha az kişinin (% 6.5) okuryazar olmadığı belirlenmiş ve bu bölgelerde hala kız çocukların okula gönderilmediğine dikkati çekmiştir. Araştırmaya katılan kadınların % 19.0’unun eşinin okuryazar, % 16.0’sının eşinin ortaokul mezunu, % 15.0’inin eşinin lise mezunu, % 6.3’ünü eşinin üniversite mezunu olduğu ve kadınlarda görüldüğü gibi kadınların eşlerinin de % 37.3’ünün ilköğretim mezunu olduğu belirlenmiş, araştırma bölgesinde genel okuma düzeyinin de ilköğretim seviyesinde olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 68.3’ünün eşinin çalıştığı, % 31.5’inin eşinin çalışmadığı görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 10.3'ünün eşinin tarım işçisi, % 54.3'ünün eşinin serbest meslek, % 9.3'ünün eşinin emekli, % 12.8'inin eşinin memur, % 13.3'ünün eşinin diğer meslek gruplarında çalıştığı görülmektedir. Araştırmaya katılan kadınların ailelerinin gelir kaynakları genellikle tarım, hayvancılık ve bu alanlarla ilgili yan dallarda çalışılan yevmiyecilikle sağlanmakta ve serbest meslek cevabını verenlerinde bu alanlarda çalıştıkları anlaşılmaktadır (Tablo 4.2).

4.1.3. Çocuklara İlişkin Demografik Özellikler

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan kadınların çocuk sahibi olma durumu, çocuk sayısı, ailenin en uzun yaşadığı yer, ailedeki birey sayısı, ailenin ortalama aylık gelir miktarı değişkenlerine göre dağılımları verilmiştir.

Evli kadınların çocuklarına ilişkin bilgilerin dağılımı Tablo 4.3'de verilmiştir.

Tablo 4.3. Çocuklara İlişkin Demografik Özellikler

Çocuklara İlişkin Demografik Özellikler		Sayı	%
Çocuk sahibi olma durumu	Var	370	92.5
	Yok	30	7.5
	Toplam	400	100.0
Çocuk sayısı	- 3 çocuk	145	39.2
	4-7 çocuk	158	42.7
	8-11 çocuk	61	16.5
	12 çocuk +	6	1.6
	Toplam	370	100.0

Tablo 4.3'de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan kadınların % 92.5'inin çocuk sahibi olduğu, % 7.5'inin çocuk sahibi olmadığı görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan kadınlardan çocuk sahibi olanların % 39.2'sinin 3 ve daha az sayıda çocuğunun olduğu, % 42.7'sinin 4-7 çocuk, % 16.5'inin 8-11 çocuk, % 1.6'sının de 12 ve daha fazla sayıda çocuğunun olduğu belirlenmiştir. Aile yapıları nedeniyle kadınlar fazla çocuk yapmayı istemekte, çocukları kendileri için birer hayat güvencesi ve daha yüksek statü sahibi olmak için araç olarak görebilmektedirler. Bu bölgede erkek çocuklara daha fazla değer verilmesinden dolayı kadınlar ne kadar fazla

erkek çocuğa sahip olurlarsa aile içinde de o kadar söz sahibi olabilecekleri ve kararlara katılabilecekleri düşünülmektedir.

Ailenin en uzun süre yaşadığı yer, ailedeki birey sayısı, ailenin ortalama aylık gelir miktarı değişkenlerinin dağılımı Tablo 4.4’de verilmiştir.

Tablo 4.4. Ailenin En Uzun Süre Yaşadığı Yer, Ailedeki Birey Sayısı, Ailenin Ortalama Aylık Gelir Miktarı

Ailenin en uzun süre yaşadığı yer, Ailedeki birey sayısı, Ailenin ortalama aylık gelir miktarı		Sayı	%
Ailenin en uzun süre yaşadığı yer	Kır	135	33.8
	Kent	265	66.2
	Toplam	400	100.0
Ailedeki birey sayısı	- 5 birey	160	40.0
	6-10 birey	190	47.5
	11 birey +	50	12.5
	Toplam	400	100.0
Ailenin ortalama aylık gelir miktarı (TL)	- 500 TL	79	19.8
	501-1000 TL	225	56.3
	1001-1500 TL	29	7.3
	1501 TL +	67	16.8
	Toplam	400	100.0

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 33.8’inin ailesinin en uzun süre yaşadığı yerin kır, % 66.2’sinin ailesinin en uzun süre yaşadığı yerin kent olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda bölgenin yerli insanı her ne kadar şehir merkezinde yaşıyor olasa da kırsal alandaki köylerle bağlarını koparmamıştır ve sürekli bir ilişki içerisinde bulundukları görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 40.0’ının ailesindeki birey sayısı 5 ya da daha az iken, % 12.5’inin ailesindeki birey sayısı 11 ve daha çok sayıda bireyden oluşmaktadır. Aile içerisindeki birey sayısının en fazla karşılaşıldığı grupta (% 47.5) ailesindeki birey sayısı 6-10 bireydir; ailelerde çocuk sayısının fazla olmasının yanı sıra özellikle yeni evli çiftlerin aile büyüklerinin yanında yaşamaları ve aynı evde birden fazla evli birey ve eşlerinin olmasından da kaynaklanabilmektedir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların % 19.8'inin ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 500 TL ya da daha az iken, katılımcı ailelerin yarısından fazlasının (% 56.3) ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 501-1000 TL, % 7.3'ünün ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 1001-1500 TL, % 16.8'inin ailesinin ortalama aylık gelir miktarı da 1501 TL ve daha çok olarak belirlenmiştir (Tablo 4.4).

4.2. Aileye İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Bu bölümde, araştırma kapsamına alınan kadınların ailesine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı yer almaktadır.

Aileye ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı Tablo 4.5'de verilmiştir.

Tablo 4.5'te görüldüğü gibi “konutun seçimi (satın alma veya kiralama)” konusunda araştırma kapsamına alınan kadınların % 3.0'ü ailesinde kadının kendisinin karar verdiğini ifade ederken, kadınların yaklaşık yarısının ailesinde (% 46.3) bu kararı kadının eşinin tek başına verdiği ve % 27.5'inin ailesinde de kararın kadının eşiyile birlikte verildiği belirlenmiştir. Konutun bakımı (boya, badana, yıllık onarım vb.) konusunda kadınların %6.8'i ailesinde kadının kendisinin karar verdiğini ifade ederken, kadınların % 36.0'sının ailesinde bu kararı kadının eşinin vermekte olduğu ve kadınların %43'ünün ailesinde de kadının eşiyile birlikte karar verdikleri bulunmuştur. Ev eşyası seçimi konusunda kadınların % 13'ünün ailesinde kadının kendisinin karar verdiği, % 24'ünün ailesinde kadının eşinin karar verdiği ve araştırmaya katılan kadınların yarısından biraz fazlasının ailesinde (%50.8) bu kararı kadının eşiyile birlikte verdikleri görülmektedir.

Tablo 4.5. Aileye İlişkin Konularda Karar Veren Bireylerin Dağılımı

Aileye İlişkin Konular	Ben	Eşim	Eşim ve ben	Aile büyükleri	Eşim, ben çocuklar
	%	%	%	%	%
Konutun seçimi (satın alma veya kiralama)	3.0	46.3	27.5	16.8	6.4
Konutun bakımı (boya, badana, yıllık onarım vb.)	6.8	36.0	43.0	9.0	5.2
Ev eşyası seçimi	13.0	24.0	50.8	5.8	6.4
İhtiyaç duyulan ev eşyalarının hangisinin satın alınacağı	5.0	27.8	55.8	7.0	4.4
İhtiyaç duyulan ev eşyalarının nereden satın alınacağı	4.0	35.0	55.3	4.2	1.5
Yiyecek maddelerinin seçimi ve satın alınması	36.5	15.2	40.8	3.5	4.0
Evde günlük hangi yemeklerin pişirileceği	66.1	8.0	14.8	4.8	6.3
Giyim seçimi ve satın alınması	36.0	4.5	42.8	4.5	12.2
Ev araçlarının seçimi ve satın alınması	7.4	24.3	55.0	5.8	7.5
Tatil yapma ve tatilde gidilecek yer	3.3	42.0	32.4	9.0	13.3
Evdeki sorumlulukların (ev işlerinin) paylaşımı	15.0	18.8	39.5	12.4	14.3
Aile gelirinin harcama alanları	2.3	28.0	32.2	25.0	12.5
Aile tasarruflarının kullanımı ve yatırım alanları	4.8	34.1	30.8	24.0	6.3
Ailenin ilişki kuracağı kişi ve kurumlar (komşu, akraba, dernek vb.)	3.8	16.8	61.0	8.1	10.3
Ailenin katılacağı sosyal faaliyetler (sinema, tiyatro, düğün, nişan töreni, toplantılar vb.)	2.0	13.5	62.8	7.5	14.2

n=400

İhtiyaç duyulan ev eşyasının hangisinin satın alınacağı konusunda kadınların, yalnızca % 5.0'inin ailesinde kadının kendisinin karar verdiğini ifade ederken, kadınların % 27.8'inin ailesinde kadının eşinin karar verdiği ve yine ailelerin yarısından fazlasında (% 55.8) bu kararı kadının eşiyle birlikte verdikleri belirlenmiştir. İhtiyaç duyulan ev eşyasının nereden satın alınacağı konusunda ise araştırmaya katılan kadınların yarısından fazlasının ailesinde (% 55.3) kadının eşiyle birlikte karar verdikleri görülürken, % 35.0'inin ailesinde bu kararı kadının eşinin verdiği belirlenmiştir. Ev eşyası seçimi, İhtiyaç duyulan ev eşyasının hangisinin satın alınacağı, İhtiyaç duyulan ev eşyasının nereden satın alınacağı konularında araştırma kapsamına alınan kadınların ailelerinin yarısından fazlasında bu kararı kadının eşiyle birlikte verdikleri ve sonrasında da yine en çok söz hakkının kadının eşinde olduğu görülmektedir. Bu konularda evli kadınlar karar verme aşamasından çok fikir verme konusunda

katılımlarda bulunmaktadır. Giyim seçimi ve satın alınması konusunda evli kadınların % 36.0'sının ailesinde kadının kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 42.8'inin ailesinde kadının eşiyle birlikte karar verdikleri görülmektedir. Ev araçlarının seçimi ve satın alınması konusunda araştırmaya katılan kadınlarda % 24.3'ünün ailesinde kadının eşinin karar verdiğini ifade edilirken, kadınların yarıdan fazlasının ailesinde (% 55.0) bu kararı kadının eşiyle birlikte verdikleri belirlenmiştir. Tatil yapma ve tatilde gidilecek yer konusuna bakıldığında kadınlarda büyük çoğunluk olan % 42.0'sinin ailesinde kadının eşinin karar verdiğini ve % 32.4'ünün ailesinde de kadının eşiyle birlikte karar verdikleri görülmektedir. Evdeki sorumlulukların (ev işlerinin) paylaşımı konusuna bakıldığında; kadınların % 15.0'inin ailesinde kadının kendisinin karar verdiğini, % 18.8'inin ailesinde kadının eşinin karar verdiğini ve yarıya yakınının ailesinde (% 39.5) kadının eşiyle birlikte karar verdikleri belirlenmiştir. Bu sorumluluk alanlarında ev işleri, çocukların bakımı gibi günlük işler genellikle kadın tarafından kız çocuklar arasında paylaştırılmakta daha ağır işler ise baba tarafından erkek çocuklara görev olarak verilmektedir. Aile gelirinin harcama alanlarına bakıldığında araştırmaya katılan kadınların % 28.0'inin ailesinde kadının eşinin karar verdiğini, % 32.2'sinin ailesinde kadının eşiyle birlikte karar verdikleri, % 25.0'inin ailesinde de aile büyükleri tarafından karar verildiği belirlenmiştir. Aile gelirinin harcama alanları belirlenirken kadınların genellikle ev ihtiyaçlarının belirlenmesinde rol aldığı harcama alanlarının ise öncelikle evde aile büyükleri varsa onlar tarafından yoksa da kadının eşi tarafından verildiği düşünülebilir. Aile tasarruflarının kullanımı ve yatırım alanları konusunda kadınların ailesinde (% 34.1) kadının eşinin karar verdiğini ifade ederken, % 30.8'inin ailesinde kadının eşiyle birlikte kendisinin karar verdiğini ve % 24.0'ünün ailesinde ise bu kararı aile büyüklerinin verdikleri belirlenmiştir. Ailenin ilişki kuracağı kişi ve kurumlara (komşu, akraba, dernek vb.) karar veren aile bireylerine bakıldığında ailelerin yarıdan fazlasında (% 61.0) kadının eşiyle birlikte karar verdikleri görülmüştür. Ailenin katılacağı sosyal faaliyetler (sinema, tiyatro, düğün, nişan töreni, toplantılar vb.) konusunda da araştırmaya katılan kadınların yarıdan fazlasının ailesinde (% 62.8) kadının eşiyle birlikte karar verdikleri belirlenmiştir (Tablo 4.5.).

Bayraktar (1989) çalışan kadınların % 55.1'inin çalıştıkları için aile gelirinin kullanılmasında, % 71.7'sinin ise tasarruf kararlarının alınmasında söz sahibi oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Terzioğlu ve Salman (1992)'a göre; yeni evli çiftlerin karşılaştıkları sorunlar arasında borçlanma, mevcut paranın nerelere ve nasıl harcanacağına belirlenmesi gibi ekonomik, evde olmayan, ihtiyaç duyulan tüm malların satın alınıp alınmayacağına, hangi akraba ve arkadaşlarla görüşüleceğine karar verme gibi eşlerarası uyum alanlarıdaki problemlerin ağırlık taşıdığı, bu konularda ailelerin büyük çoğunluğunun ebeveynlerden istemeden yardım aldıkları belirlenmiştir.

Mahir (1999)'e göre ihtiyacın hissedilmesi aşamasında, gıda, temizlik malzemeleri, bayan ve çocuk kıyafeti ihtiyaçları kadın tarafından belirlenmektedir. Diğer taraftan mobilya ve beyaz eşya ihtiyacı kadın ve erkek ortak olarak belirlenmektedir. Erkek sadece kendi kıyafetinin satın alınmasında yalnız karar vermektedir. İkinci aşama olan satın alma kararının verilmesi aşamasında birinci aşamadaki rol dağılımına benzer bir rol dağılımı olduğu görülmektedir. Satın alma aşamasında ise, erkeğin rolünün belirgin bir şekilde arttığı görülmektedir.

Kantar (2001)'a göre kadının aile içindeki rolünün evinin işlerini yapmak, çocuklarına ve kocasına bakmak olduğu; erkeklerin görevinin ise evin maddi ihtiyacını temin etmek ve babalık görevini yapmaktır. Kadın geleneksel olarak anne ve eş rolü üstlenmektedir. Bunun yanında, ev işleri ile ilgili iç mekân sorumlulukları tamamen kadına yüklenmiştir. Bu rollerin sonucu olarak kadının asıl yerinin evi olduğu, çocuklarına bakmak ve erkeğin toplum içindeki rollerini en iyi şekilde oynayabilmesine yardımcı olmak olduğu ileri sürülmektedir.

Çopur (2003)'a göre ailelerde gelirin nerelere, nasıl harcanacağına kadın ve erkeğin birlikte karar vermesi (% 67.7) ilk sırada yer almaktadır.

Onur (2006)'a göre kadınların % 83.6'sı gelir kullanımı konusunda hiçbir sorunla karşılaşmamaktadır ($p < 0.05$). Kadınların %73.6'sı ailede gelir kullanımı konusunda eşleriyle birlikte karar vermektedir. Gelirin harcandığı alanlar sırasıyla; yiyecek maddelerinin satın alınması, konut giderleri ve ev işletmesi giderleridir.

Arpacı ve Ersoy (2007)'a göre kadınların yarısından çoğunun ailesinde boş zamanı değerlendirme ve tatil (% 80.5), ev ve arsa satın alma (% 75.6), tasarrufları değerlendirme (% 73.9) ve çocuklarla ilgili kararlarda (% 67.8) ortak karar verilmekte iken, ailelerin % 46.7'sinde yiyecek alışverişi ve 41.1'inde de giyecek alışverişi için ortak karar verilmektedir.

Karadağ (2008)'a göre aile kararlarında genel olarak ebeveynlerin etkinliği ve çocukların artan etkisi görülmekte ve gelecekteki eğilimlerde çocukların etkileri ortaya çıkmaktadır. Yapılan analizlere göre, aile kararlarında ebeveynlerin etkileri görülmekle birlikte çocukların da etkileri ortaya çıkmaktadır ve ayrıca erkek eşlerin özellikle finansal konularda ve çocukların yerel turlarda daha etkin olduğu sonucu tespit edilmiştir.

4.3. Ailesinde Kız ve Erkek Çocukların Geleceğine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Bu bölümde, araştırma kapsamına alınan kadınların ailesinde kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı yer almaktadır.

Ailede kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6'da görüldüğü üzere ailede kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı incelendiğinde; kadınlardan % 25.8'i ailesinde kız çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağı (ilköğretim, lise, üniversite) konusunda eşinin karar verdiğini ifade ederken, % 49.5'inin ailesinde ise kadının eşi ile birlikte kendisinin karar verdiğini belirlenmiştir. Kadınlardan % 23.0'ü ailesinde kız çocuklarının hangi tip eğitim alacağı (mesleki eğitim, genel eğitim) konusunda eşinin karar verdiğini ifade ederken, % 49.0'unun ailesinde ise kadının eşi ile birlikte kendisinin karar verdiğini belirlenmiştir. Kadınlardan yalnızca % 3.6'sı ailesinde kız çocuklarının hangi mesleği seçeceği konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 41.3'ünün ailesinde kadının eşi ile birlikte kendisinin karar verdiğini, %19.4'ünün ailesinde kadının eşi ve çocuklarıyla birlikte karar verdikleri, % 22.4'ünün ailesinde de çocukların kendilerinin karar verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 4.6. Ailede Kız Ve Erkek Çocukların Geleceğine İlişkin Konularda Karar Veren Bireylerin Dağılımı

Kız ve Erkek Çocukların Geleceğine İlişkin Konular	Ben	Eşim	Eşim ve ben	Eşim, ben ve çocuklar	Çocuklar kendisi
	%	%	%	%	%
Kız çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (ilköğretim, lise, üniversite)	4.3	25.8	49.5	13.8	6.6
Kız çocuklarının hangi tip eğitim alacağına (mesleki eğitim, genel eğitim)	4.8	23.0	49.0	13.0	10.2
Kız çocuklarının hangi mesleği seçeceğine	3.6	13.3	41.3	19.4	22.4
Kız çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına	15.1	7.1	41.1	19.6	17.1
Kız çocuklarının ne zaman evleneceğine	2.3	21.7	34.9	23.2	17.9
Kız çocuklarının kiminle evleneceğine	2.3	19.4	34.7	26.3	17.3
Erkek çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (ilköğretim, lise, üniversite)	2.0	23.0	45.4	16.8	12.8
Erkek çocuklarının hangi tip eğitim alacağına (mesleki eğitim, genel eğitim)	4.3	18.4	43.6	15.1	18.6
Erkek çocuklarının hangi mesleği seçeceğine	2.8	12.0	35.7	20.9	28.6
Erkek çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına	10.2	10.7	31.9	20.2	27.0
Erkek çocuklarının ne zaman evleneceğine	2.0	13.3	30.4	25.5	28.8
Erkek çocuklarının kiminle evleneceğine	2.6	12.4	29.6	27.6	27.8

n=400

Araştırmaya katılan evli kadınlardan % 15.1'i ailesinde kız çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağı konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 41.1'inin ailesinde ise kadının eşi ile birlikte kendisinin karar verdiği belirlenmiştir. Evli kadınlardan % 21.7'si ailesinde kız çocuklarının ne zaman evleneceği konusunda eşinin karar verdiğini ifade ederken, % 34.9'unun ailesinde kadının eşi ile birlikte kendisinin karar verdiği, % 23.2'sinin ailesinde de kadının eşi ve çocuklarıyla birlikte karar verdikleri belirlenmiştir. Evli kadınlardan % 19.4'ü ailesinde kız çocuklarının kiminle evleneceği konusunda eşinin karar verdiğini ifade ederken, % 34.7'sinin ailesinde kadının eşi ile birlikte kendisinin karar verdiği, % 26.3'ünün ailesinde kadının eşi ve

çocuklarıyla birlikte karar verdikleri, % 17.3'ünün ailesinde de çocuklarının kendisinin karar verdikleri belirlenmiştir. Bu bulgulara bakıldığında ailedeki kız çocuklarla ilgili verilmesi gereken kararları öncelikle kadının eşiyle birlikte verdikleri sonrasında ise çoğunluk olarak kadının eşinin söz hakkına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla araştırmaya katılan kadınların genellikle kız çocukların geleceği ile ilgili konularda fikir beyan ettikleri ancak son kararın ailenin reisi olan kadının eşi tarafından verildiği düşünülebilir. Kadınlardan % 23.0'ü ailesinde erkek çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (ilköğretim, lise, üniversite) konusunda eşinin karar verdiğini ifade ederken, % 45.4'ünün ailesinde kadının eşi ile birlikte kendisinin karar verdiğini belirlenmiştir. Kadınlardan % 43.6'sının ailesinde erkek çocuklarının hangi tip eğitim alacağı (mesleki Kadınlardan % 35.7'si ailesinde erkek çocuklarının hangi mesleği seçeceği konusunda kadının eşi ile birlikte karar verdiklerini ifade ederken, % 20.9'unun ailesinde kadının eşi ve çocuklarıyla birlikte karar verdikleri ve % 28.6'sının ailesinde de çocukların kendilerinin karar verdikleri belirlenmiştir. Kadınlardan % 31.9'u ailesinde erkek çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağı konusunda kadının eşi ile birlikte karar verdiklerini ifade ederken, % 20.2'sinin ailesinde kadının eşi ve çocuklarıyla birlikte karar verdikleri ve % 27.0'sinin ailesinde de çocukların kendilerinin karar verdikleri belirlenmiştir. Kadınlardan % 30.4'ü ailesinde erkek çocuklarının ne zaman evleneceği konusunda kadının eşi ile birlikte karar verdiklerini ifade ederken, % 25.5'inin ailesinde kadının eşi ve çocuklarıyla birlikte karar verdikleri ve % 28.8'inin ailesinde de çocukların kendilerinin karar verdikleri belirlenmiştir. Kadınlardan % 29.6'sı ailesinde erkek çocuklarının kiminle evleneceği konusunda kadının eşi ile birlikte karar verdiklerini ifade ederken, % 27.6'sının ailesinde kadının eşi ve çocuklarıyla birlikte karar verdikleri ve % 27.8'inin ailesinde de çocukların kendilerinin karar verdikleri belirlenmiştir (Tablo 4.6).

Şafak (1992), Ev işlerinin yürütülmesinde kız ve erkek çocukların katılımları konusunda ailelerin görüşlerini incelediği araştırmasında; kadınların %74.9'unun ev işlerinin yürütülmesinde kız ve erkek çocuklara eşit sorumluluk verilmelidir görüşünde oldukları halde, yemek hazırlama, bulaşık yıkama, ev temizliği, çocuk bakımı gibi işleri %87.9 ile %62.4 arasında değişen oranlarda kız çocukları için uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Eğitim düzeyi yüksek olan kadınların, çocukların yaşlarına ve yeteneklerine göre sorumluluk verilmelidir görüşünde oldukları (% 79.3) belirlenmiştir.

Erbil ve Pasinlioğlu (2004) kadının eğitim düzeyi ile çocukların geleceği, kazancın değerlendirilmesi, ev dışında çalışma, görüşülecek kişiler ve alışveriş yapma konularında karar verme durumu arasında pozitif yönde, buna karşılık kıyafet seçimi ve doktora gitme kararları arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulmuşlardır. Arpacı ve Ersoy (2007) tarafından yapılan çalışmada karar vermeyi gerektiren durumlarda kadınların % 49,0'unun ailesinde ortak karar verildiği, % 24,5'inde karar önemli ise ortak karar verildiği, % 13,7'sinde evde ve işte ayrı karar verildiği, % 8.7'sinde erkek eşin karar verdiği ve % 4.1'inde de kadının karar verdiği belirlenmiştir. Çavdaroğlu (1996)'na göre, ortak karar verdiklerini belirtenlerin oranı % 42.8 ile ilk sırada yer almaktadır. Gönüllü (1994) tarafından yapılan araştırmada ise % 80.6 oranı ile eşlerin birlikte karar alma seçeneği ilk sıradadır.

4.4. Kadınların Kendisine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Bu bölümde, kadınların kendisine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı yer almaktadır.

Kadınların kendisine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı Tablo 4.7'de verilmiştir.

Tablo 4.7'de görüldüğü gibi kadınların kendisine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı incelendiğinde; araştırmaya kapsamına alınan kadınlardan % 48.2'si ailesinde kadının kendi giyimi konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 25.8'inin eşi ile birlikte kendisinin karar verdiğini belirlenmiştir. Kadınlardan % 5.5'i ailesinde kendisinin dışarıda çalışması konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 54.5'inin ailesinde bu kararı kadının eşinin verdiğini ve % 35.8'inin ailesinde de bu kararı kadının eşi ile birlikte verdiğini belirlenmiştir.

Tablo 4.7. Kadınların Kendisine İlişkin Konularda Karar Veren Bireylerin Dağılımı

Kendisine İlişkin Konular	Ben	Eşim	Eşim ve ben	Eşim, ben, çocuklar
Giyime	48.2	16.8	25.8	9.2
Dışarıda çalışmaya	5.5	54.5	35.8	4.2
Görüşeceği kişilere (akraba, arkadaş vb.)	17.8	17.5	59.2	5.5
Gideceği yerlere (tiyatro, sinema, sergi, alışveriş merkezi, vb.)	7.5	25.3	57.2	10.0
Okuyacağı yayınlara (kitap, dergi, gazete)	40.8	16.2	35.0	8.0
İzleyeceği televizyon programlarına	21.5	24.7	42.5	11.3
Çocuklarını yetiştirme tarzına	14.0	17.3	63.2	5.5
Katılacağı toplantılara (konferans, düğün, nişan törenleri, arkadaş toplantısı)	7.0	18.5	64.5	10.0
Kişisel bakım uygulamalarına	58.8	12.1	22.8	6.3

n=400

Araştırmaya katılan kadınlardan % 17.8'i ailesinde kadının görüşeceği kişiler (akraba, arkadaş vb.) konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 59.3'ünün ailesinde bu kararı kadının eşi ile birlikte verdiği belirlenmiştir. Kadınlardan % 7.5'inin ailesinde kadının gideceği yerler (tiyatro, sinema, sergi, alışveriş merkezi, vb.) konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 25.3'ünün ailesinde bu kararı kadının eşinin verdiği ve % 57.3'ünün ailesinde de bu kararı kadının eşi ile birlikte verdiği belirlenmiştir. Kadınlardan % 40.8'inin ailesinde kadının okuyacağı yayınlar (kitap, dergi, gazete) konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 35.0'inin ailesinde bu kararı kadının eşi ile birlikte verdiği belirlenmiştir. Kadınlardan % 21.5'i ailesinde kendisinin izleyeceği televizyon programları konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 24.8'inin ailesinde bu kararı kadının eşinin verdiği ve % 42.5'inin ailesinde de bu kararı kadının eşi ile birlikte verdiği belirlenmiştir.

Kadınlardan % 63.3'ünün ailesinde çocuklarını yetiştirme tarzı konusunda kararı kadının eşi ile birlikte verdikleri belirlenmiştir. Kadınlardan % 64.5'inin ailesinde kadının katılacağı toplantılar (konferans, düğün, nişan törenleri, arkadaş toplantısı) konusunda bu kararı kadının eşi ile birlikte verdikleri belirlenmiştir. Kadınlardan % 58.8'i ailesinde kişisel bakım uygulamaları konusunda kendisinin karar verdiğini ifade ederken, % 22.8'inin ailesinde de bu kararı kadının eşi ile birlikte verdiği belirlenmiştir (Tablo 4.7).

Erbil ve Pasinlioğlu (2004) kadının yaşı ile bütçe hazırlama, çocukların geleceği, aile planlaması yöntemi seçme ve doktora gitme konularında karar verme durumu arasında negatif yönde, ev dışında çalışma ve TV programı seçme kararları arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu saptamışlardır. Kadının sahip olduğu çocuk sayısı ile çocukların geleceği, alışveriş yapma ve aile planlaması seçimi konularında negatif yönde, TV programı seçme konusunda ise pozitif yönde anlamlı ilişki saptamışlardır.

4.5. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar

Bu bölümde ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ilişkin bulgular yer almaktadır.

Araştırma kapsamına alınan kadınların ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara göre dağılımı Tablo 4.8’de yer almaktadır.

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan kadınların “karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesine % 34.3’ünün nadiren ve % 35.0’inin bazen cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.953 ± 0.986 ’dir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların “çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma” ifadesine % 24.5’inin nadiren, % 40.8’inin bazen ve % 24.0’ünün çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 3.010 ± 0.958 ’dir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların “en uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma” ifadesine % 29.8’inin nadiren, % 30.5’inin bazen ve % 19.4’ünün çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.883 ± 1.137 ’dir.

Tablo 4.8. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar

Karar Vermeden Önce Ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman	Ort±S.s
	%	%	%	%	%	Ort±S.s
Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	3.0	34.3	35.0	20.0	7.7	2.953±0.986
Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	5.0	25.4	40.8	24.0	5.8	3.010±0.958
En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	10.5	29.8	30.5	19.4	9.8	2.883±1.137
Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	4.8	26.0	38.3	22.3	8.6	3.043±1.012
Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	4.5	18.8	35.8	28.4	12.5	3.258±1.044
Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	5.4	18.0	32.8	26.8	17.0	3.318±1.118
Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	3.5	20.8	38.3	21.8	15.6	3.255±1.064

Araştırma kapsamına alınan evli kadınların “çeşitli alternatifler arasından seçim yapma” ifadesine % 22.3’ünün çoğu zaman % 8.6’sının her zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 3.043±1.012’dir.

Araştırma kapsamına alınan evli kadınların “verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme” ifadesine % 28.4’ünün çoğu zaman % 12.5’inin her zaman cevabını

verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 3.258 ± 1.044 'dir.

Araştırma kapsamına alınan evli kadınların “doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesine % 18.0’inin nadiren, % 32.82inin bazen ve % 26.8’inin çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 3.318 ± 1.118 'dir.

Araştırma kapsamına alınan evli kadınların “konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesine % 38.3’ünün bazen, % 21.8’inin çoğu zaman, % 15.6’sının her zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 3.255 ± 1.064 'dir (Tablo 4.8.).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının eğitim durumunun etkisi Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan “karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=31.304$; $p=0.000 < 0.05$).

Tablo 4.9. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Kadının Eğitim Durumunun Etkisi

Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Eğitim durumu	N	Ort	Ss	KW	P
Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	Okuryazar değil	140	3,221	1,025	31,304	0,000*
	Okuryazar	90	2,733	0,992		
	İlkokul mezunu	92	2,880	0,875		
	Ortaokul mezunu	46	2,522	0,722		
	Lise mezunu	22	3,000	0,756		
	Üniversite mezunu	10	3,700	1,494		

Tablo 4.9'un devamı

Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	Okuryazar değil	140	3,036	0,955	22,102	0,001*
	Okuryazar	90	2,878	0,992		
	İlkokul mezunu	92	2,902	0,984		
	Ortaokul mezunu	46	2,913	0,784		
	Lise mezunu	22	3,545	0,671		
	Üniversite mezunu	10	4,100	0,738		
En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	Okuryazar değil	140	3,093	1,234	27,472	0,000*
	Okuryazar	90	2,778	1,079		
	İlkokul mezunu	92	2,630	0,969		
	Ortaokul mezunu	46	2,522	0,937		
	Lise mezunu	22	3,091	1,109		
	Üniversite mezunu	10	4,400	0,843		
Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	Okuryazar değil	140	3,129	1,105	31,776	0,000*
	Okuryazar	90	2,878	0,992		
	İlkokul mezunu	92	2,935	0,836		
	Ortaokul mezunu	46	2,783	0,841		
	Lise mezunu	22	3,455	0,912		
	Üniversite mezunu	10	4,600	0,516		
Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	Okuryazar değil	140	3,379	1,135	24,781	0,000*
	Okuryazar	90	3,144	0,978		
	İlkokul mezunu	92	3,054	0,930		
	Ortaokul mezunu	46	3,043	0,868		
	Lise mezunu	22	3,727	1,077		
	Üniversite mezunu	10	4,400	0,843		

Tablo 4.9'un devamı

Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	Okuryazar değil	140	3,493	1,135	25,224	0,000*
	Okuryazar	90	3,122	1,140		
	İlkokul mezunu	92	3,141	1,075		
	Ortaokul mezunu	46	3,087	0,985		
	Lise mezunu	22	3,636	1,002		
	Üniversite mezunu	10	4,600	0,516		
Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	Okuryazar değil	140	3,436	1,158	26,737	0,000*
	Okuryazar	90	3,156	0,982		
	İlkokul mezunu	92	3,011	0,978		
	Ortaokul mezunu	46	3,000	1,075		
	Lise mezunu	22	3,545	0,671		
	Üniversite mezunu	10	4,400	0,516		

*p<0.05

“Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma” ifadesinde eğitim durumunun etkili olduğu ve Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur (KW=22.102; p=0.001<0.05). “En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma” ifadesinde eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=27.472; p=0.000<0.05). “Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma” ifadesinde eğitim durumunun etkili olduğu ve Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (KW=31.776; p=0.000<0.05). “Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme” ifadesinde eğitim durumunun etkili olduğu ve Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (KW=24.781; p=0.000<0.05). “Doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesinde eğitim durumunun etkili olduğu ve Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu

saptanmıştır (KW=25.224; $p=0.000<0.05$). “Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesinde eğitim durumunun etkili olduğu ve Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (KW=26.737; $p=0.000<0.05$) (Tablo 4.9).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının çalışma durumunun etkisi Tablo 4.10’da verilmiştir.

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan “karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=5015.50; $p=0.050<0.05$). “Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.265), çalışmayanların ortalama puanından (2.923) daha yüksek bulunmuştur. “Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=4393.50; $p=0.003<0.05$). “Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.500), çalışmayanların ortalama puanından (2.964) daha yüksek bulunmuştur. “En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=4670.00; $p=0.013<0.05$). “En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.382), çalışmayanların ortalama puanından (2.836) daha yüksek bulunmuştur. “Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=4948.50; $p=0.039<0.05$). Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan; çalışan evli kadınların “Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.441), çalışmayanların ortalama puanından (3.005) daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.10. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Kadının Çalışma Durumunun Etkisi

Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Çalışma durumu	N	Ort	Ss	MW	P
Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	Çalışıyor	34	3,265	1,109	5015,500	0,049*
	Çalışmıyor	366	2,923	0,971		
Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	Çalışıyor	34	3,500	0,961	4393,500	0,003*
	Çalışmıyor	366	2,964	0,946		
En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	Çalışıyor	34	3,382	1,101	4670,000	0,013*
	Çalışmıyor	366	2,836	1,130		
Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	Çalışıyor	34	3,441	1,078	4948,500	0,039*
	Çalışmıyor	366	3,005	0,999		
Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	Çalışıyor	34	3,676	0,806	4733,000	0,016*
	Çalışmıyor	366	3,219	1,055		
Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	Çalışıyor	34	3,882	0,880	4277,500	0,002*
	Çalışmıyor	366	3,265	1,124		
Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	Çalışıyor	34	3,618	0,888	4867,000	0,029*
	Çalışmıyor	366	3,221	1,074		

*p<0.05

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan; çalışan evli kadınların “Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=4733.00; p=0.016<0.05). “Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.676). çalışmayanların ortalama puanından (3.219) daha yüksek bulunmuştur. “Doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=4277.50;

$p=0.002<0.05$). “Doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.882) çalışmayanların ortalama puanından (3.265) daha yüksek bulunmuştur. “Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=4867.00$; $p=0.029<0.05$). “Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.618) çalışmayanların ortalama puanından (3.221) daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4.10).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara evlilik süresinin etkisi Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Evlilik Süresinin Etkisi

Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Evlilik süresi	N	Ort	Ss	KW	P
Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	- 5 yıl	59	2,678	0,955	13,407	0,009*
	6-10 yıl	67	2,866	0,815		
	11-15 yıl	56	2,946	1,017		
	16-20 yıl	73	3,274	1,058		
	21 yıl +	145	2,945	0,991		
Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	- 5 yıl	59	3,220	0,696	8,004	0,091
	6-10 yıl	67	2,896	0,940		
	11-15 yıl	56	2,964	0,934		
	16-20 yıl	73	3,205	0,927		
	21 yıl +	145	2,897	1,059		

Tablo 4.11'in devamı

En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	- 5 yıl	59	2,847	1,157	5,373	0,251
	6-10 yıl	67	2,970	0,797		
	11-15 yıl	56	2,804	0,923		
	16-20 yıl	73	3,110	1,253		
	21 yıl +	145	2,772	1,262		
Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	- 5 yıl	59	2,983	1,008	1,803	0,772
	6-10 yıl	67	2,940	0,851		
	11-15 yıl	56	3,107	0,985		
	16-20 yıl	73	3,027	1,054		
	21 yıl +	145	3,097	1,076		
Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	- 5 yıl	59	3,169	1,036	3,135	0,535
	6-10 yıl	67	3,134	0,886		
	11-15 yıl	56	3,321	1,097		
	16-20 yıl	73	3,288	1,219		
	21 yıl +	145	3,310	1,004		
Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	- 5 yıl	59	3,169	1,003	10,296	0,036*
	6-10 yıl	67	3,194	0,973		
	11-15 yıl	56	3,125	1,237		
	16-20 yıl	73	3,630	1,173		
	21 yıl +	145	3,352	1,128		

Tablo 4.11'in devamı

Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	- 5 yıl	59	3,034	1,082	11,554	0,021*
	6-10 yıl	67	2,985	0,749		
	11-15 yıl	56	3,286	1,187		
	16-20 yıl	73	3,493	1,168		
	21 yıl +	145	3,338	1,049		

*p<0.05

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan “karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=13.407; p=0.009<0.05). “Doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=10.296; p=0.036<0.05). “Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=11,554; p=0,021<0,05). Diğer ifadelerde evlilik süresi değişkeninin etkili olmadığı saptanmıştır (Tablo 4.11).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara kadının eşinin eğitim durumunun etkisi Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan “karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=13.099; p=0.022<0.05).

Tablo 4.12. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Kadının Eşinin Eğitim Durumunun Etkisi

Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Eşin eğitim durumu	N	Ort	Ss	KW	P
Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	Okuryazar değil	26	3,308	0,928	13,099	0,022*
	Okuryazar	76	2,974	1,095		
	İlkokul mezunu	149	2,987	1,020		
	Ortaokul mezunu	64	2,922	0,783		
	Lise mezunu	60	2,600	0,718		
	Üniversite mezunu	25	3,240	1,300		
Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	Okuryazar değil	26	2,846	1,047	19,114	0,002*
	Okuryazar	76	3,039	0,871		
	İlkokul mezunu	149	2,966	0,975		
	Ortaokul mezunu	64	2,828	1,001		
	Lise mezunu	60	3,033	0,882		
	Üniversite mezunu	25	3,760	0,779		
En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	Okuryazar değil	26	3,000	1,497	21,273	0,001*
	Okuryazar	76	3,013	1,227		
	İlkokul mezunu	149	2,826	1,107		
	Ortaokul mezunu	64	2,641	0,880		
	Lise mezunu	60	2,667	0,986		
	Üniversite mezunu	25	3,840	1,068		

Tablo 4.12'nin devamı

Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	Okuryazar değil	26	2,538	1,240	16,470	0,006*
	Okuryazar	76	3,026	1,166		
	İlkokul mezunu	149	3,027	0,958		
	Ortaokul mezunu	64	3,078	0,762		
	Lise mezunu	60	2,967	0,843		
	Üniversite mezunu	25	3,800	1,155		
Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	Okuryazar değil	26	3,231	0,908	21,038	0,001*
	Okuryazar	76	3,197	1,071		
	İlkokul mezunu	149	3,389	1,005		
	Ortaokul mezunu	64	2,938	1,067		
	Lise mezunu	60	3,067	0,989		
	Üniversite mezunu	25	3,960	1,020		
Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	Okuryazar değil	26	3,615	1,098	19,896	0,001*
	Okuryazar	76	3,474	1,125		
	İlkokul mezunu	149	3,369	1,093		
	Ortaokul mezunu	64	2,938	1,067		
	Lise mezunu	60	3,050	1,141		
	Üniversite mezunu	25	3,840	0,987		
Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	Okuryazar değil	26	3,231	1,210	28,430	0,000*
	Okuryazar	76	3,355	1,128		
	İlkokul mezunu	149	3,389	1,018		
	Ortaokul mezunu	64	2,734	0,947		
	Lise mezunu	60	3,117	0,993		
	Üniversite mezunu	25	3,840	0,943		

*p<0.05

“Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=19.114; $p=0.002<0.05$). “En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=21.273; $p=0.001<0.05$). “Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=16.470; $p=0.006<0.05$). “Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=21.038; $p=0.001<0.05$). “Doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=19.896; $p=0.001<0.05$). “Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=28.430; $p=0.000<0.05$).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalarda kadının eşinin çalışma durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre ifadelerin hiç birinde kadının eşinin çalışma durumunun etkili olmadığı saptanmıştır.

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalarda ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre ifadelerin hiç birinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olmadığı saptanmıştır (Tablo 4.12).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ailedeki birey sayısının etkisi Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.13. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Ailedeki Birey Sayısının Etkisi

Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Ailedeki Birey Sayısı	N	Ort	Ss	KW	p
Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	- 5 birey	160	2,688	0,848	35,379	0,000*
	6-10 birey	190	3,011	1,054		
	11 birey +	50	3,580	0,810		
Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	- 5 birey	160	3,025	0,925	0,498	0,779
	6-10 birey	190	3,000	0,954		
	11 birey +	50	3,000	1,088		
En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	- 5 birey	160	2,850	1,059	0,266	0,875
	6-10 birey	190	2,895	1,127		
	11 birey +	50	2,940	1,406		
Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	- 5 birey	160	2,994	0,901	7,881	0,019*
	6-10 birey	190	2,979	1,059		
	11 birey +	50	3,440	1,091		
Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	- 5 birey	160	3,000	0,945	19,543	0,000*
	6-10 birey	190	3,389	1,052		
	11 birey +	50	3,580	1,144		
Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	- 5 birey	160	3,150	0,946	17,306	0,000*
	6-10 birey	190	3,316	1,215		
	11 birey +	50	3,860	1,088		
Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	- 5 birey	160	3,156	0,908	6,607	0,037*
	6-10 birey	190	3,242	1,129		
	11 birey +	50	3,620	1,210		

*p<0.05

Tablo 4.13’de görüldüğü gibi ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan “karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=35.379$; $p=0.000<0.05$). “Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=7.881$; $p=0.019<0.05$). “Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=19.543$; $p=0.000<0.05$). “Doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=17.306$; $p=0.000<0.05$).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan “konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=6.607$; $p=0.037<0.05$) (Tablo 4.13).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisi Tablo 4.14’de yer almaktadır.

Tablo 4.14’de görüldüğü gibi ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan “karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=22.255$; $p=0.000<0.05$). “Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=8.110$; $p=0.044<0.05$). “En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=14.732$; $p=0.002<0.05$).

Tablo 4.14. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalara Ailenin Ortalama Aylık Gelir Miktarının Etkisi

Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Aylık gelir	N	Ort	Ss	KW	p
Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma	- 500 TL	79	3,215	0,996	22,255	0,000*
	501-1000 TL	225	2,836	0,923		
	1001-1500 TL	29	2,552	0,948		
	1501 TL +	67	3,209	1,081		
Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma	- 500 TL	79	3,025	0,974	8,110	0,044*
	501-1000 TL	225	2,924	0,911		
	1001-1500 TL	29	3,000	0,886		
	1501 TL +	67	3,284	1,084		
En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma	- 500 TL	79	3,063	1,180	14,732	0,002*
	501-1000 TL	225	2,751	1,106		
	1001-1500 TL	29	2,552	0,910		
	1501 TL +	67	3,254	1,172		
Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma	- 500 TL	79	3,089	1,179	6,251	0,100
	501-1000 TL	225	2,978	0,894		
	1001-1500 TL	29	2,759	0,951		
	1501 TL +	67	3,328	1,147		
Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme	- 500 TL	79	3,506	1,131	26,935	0,000*
	501-1000 TL	225	3,156	0,953		
	1001-1500 TL	29	2,655	0,721		
	1501 TL +	67	3,567	1,184		

Tablo 4.14'ün devamı

Doğru karar olup olmadığını kontrol etme	- 500 TL	79	3,873	1,067	29,962	0,000*
	501-1000 TL	225	3,151	1,054		
	1001-1500 TL	29	2,897	0,860		
	1501 TL +	67	3,403	1,256		
Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme	- 500 TL	79	3,304	1,191	18,281	0,000*
	501-1000 TL	225	3,200	1,013		
	1001-1500 TL	29	2,724	0,797		
	1501 TL +	67	3,612	1,072		

*p<0.05

“Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=26.935; $p=0.000<0.05$). “Doğru karar olup olmadığını kontrol etme” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=29.962; $p=0.000<0.05$). “Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=18.281; $p=0.000<0.05$) (Tablo 4.14).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalarda kadının eşinin çalışma durumunun etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalarda ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkisinin olmadığı saptanmıştır.

4.6. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar

Bu bölümde ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara ilişkin bulgular yer almaktadır.

Araştırma kapsamına alınan evli kadınların ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara göre dağılımı Tablo 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.15’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan evli kadınların “karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur” ifadesine % 31.5’nin bazen ve 18.5’inin çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.615 ± 1.068 ’dir.

Araştırmaya katılan evli kadınların “karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır” ifadesine % 21.3’ünün hiçbir zaman, % 26.0’sının nadiren ve % 30.0’unun bazen cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.578 ± 1.126 ’dır.

Araştırmaya katılan evli kadınların “karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular” ifadesine % 24.3’ünün bazen ve % 22.2’sinin çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.495 ± 1.124 ’dür.

Araştırmaya katılan evli kadınların “kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur” ifadesine % 32.3’ünün nadiren, % 37.5’inin bazen ve % 13.2’sinin cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.590 ± 0.985 ’tir.

Araştırmaya katılan evli kadınların “verilen kararlara uyulmaz” ifadesine % 26.2’sinin hiçbir zaman % 33.5’inin nadiren ve % 31’inin bazen cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.258 ± 1.002 ’dir.

Tablo 4.15. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar

Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman	Ort±S.s
	%	%	%	%	%	Ort±S.s
Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	16.8	30.0	31.5	18.5	3.2	2,615±1,068
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	21.3	26.0	30.0	19.3	3.4	2,578±1,126
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	23.8	28.2	24.3	22.2	1.5	2,495±1,124
Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	14.0	32.3	37.5	13.2	3.0	2,590±0,985
Verilen kararlara uyulmaz.	26.2	33.5	31.0	6.8	2.5	2,258±1,002
Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	8.0	19.2	30.0	17.8	25.0	3,325±1,260
Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	12.8	20.0	40.0	24.2	3.0	2,848±1,026
Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	9.2	13.8	12.5	16.3	48.2	3,805±1,399
Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	15.2	26.8	35.2	20.0	2.8	2,683±1,044
Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	17.0	16.2	35.2	27.8	3.8	2,850±1,118
Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	22.2	22.8	39.0	14.8	1.2	2,500±1,033
Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşılamaz.	13.8	24.0	43.0	17.8	1.4	2,693±0,967

*p<0.05

Araştırmaya katılan evli kadınların “kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji)” ifadesine % 30.0’unun bazen, % 17.8’inin çoğu zaman ve % 25.0’inin her zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 3.325 ± 1.260 ’dır.

Araştırmaya katılan evli kadınların “karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar)” ifadesine % 40.0’inin bazen ve % 24.2’sinin çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.848 ± 1.026 ’dır.

Araştırmaya katılan evli kadınların “son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.” ifadesine % 16.3’ünün çoğu zaman ve % 48.2’sinin her zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 3.805 ± 1.399 ’dur.

Araştırmaya katılan evli kadınların “kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesine % 26.8’inin nadiren ve % 35.2’sinin bazen cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.683 ± 1.044 ’dür.

Araştırmaya katılan evli kadınların “kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler” ifadesine % 35.2’sinin bazen ve % 27.8’inin çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.850 ± 1.118 ’dir.

Araştırmaya katılan evli kadınların “verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur” ifadesine % 22.8’i nadiren, ve % 39.0’unun bazen cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.500 ± 1.033 ’tür.

Araştırmaya katılan evli kadınların “kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşılamaz” ifadesine % 24.0’ünün nadiren, % 43.0’ünün bazen ve % 17.8’inin çoğu zaman cevabını verdikleri görülmektedir. İfadeye verilen cevapların ortalama ve standart sapma değeri ise 2.693 ± 0.967 ’dir (Tablo 4.15).

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara kadının eğitim durumunun etkisi Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Kadının Eğitim Durumunun Etkisi

Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	Eğitim durumu	N	Ort	Ss	KW	P
Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	Okuryazar değil	140	2,614	1,173	16,027	0,007*
	Okuryazar	90	2,811	0,982		
	İlkokul mezunu	92	2,750	1,023		
	Ortaokul mezunu	46	2,217	0,892		
	Lise mezunu	22	2,182	0,588		
	Üniversite mezunu	10	2,400	1,578		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	Okuryazar değil	140	2,693	1,229	18,426	0,002*
	Okuryazar	90	2,700	1,065		
	İlkokul mezunu	92	2,641	1,085		
	Ortaokul mezunu	46	2,304	0,866		
	Lise mezunu	22	2,091	1,109		
	Üniversite mezunu	10	1,600	0,843		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	Okuryazar değil	140	2,486	1,202	20,519	0,001*
	Okuryazar	90	2,711	1,183		
	İlkokul mezunu	92	2,696	1,066		
	Ortaokul mezunu	46	2,130	0,806		
	Lise mezunu	22	1,909	0,811		
	Üniversite mezunu	10	1,800	0,789		

Tablo 4.16'nın devamı

Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	Okuryazar değil	140	2,886	1,073	24,664	0,000*
	Okuryazar	90	2,544	0,950		
	İlkokul mezunu	92	2,446	0,817		
	Ortaokul mezunu	46	2,391	0,930		
	Lise mezunu	22	2,091	0,684		
	Üniversite mezunu	10	2,200	1,229		
Verilen kararlara uyulmaz.	Okuryazar değil	140	2,164	1,090	7,343	0,196
	Okuryazar	90	2,289	0,877		
	İlkokul mezunu	92	2,326	1,007		
	Ortaokul mezunu	46	2,435	0,834		
	Lise mezunu	22	2,182	0,853		
	Üniversite mezunu	10	2,000	1,633		
Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	Okuryazar değil	140	3,486	1,184	24,662	0,000*
	Okuryazar	90	3,522	1,256		
	İlkokul mezunu	92	3,185	1,157		
	Ortaokul mezunu	46	3,391	1,390		
	Lise mezunu	22	2,455	1,405		
	Üniversite mezunu	10	2,200	1,033		
Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	Okuryazar değil	140	2,879	1,096	11,835	0,037*
	Okuryazar	90	2,833	1,211		
	İlkokul mezunu	92	2,967	0,818		
	Ortaokul mezunu	46	2,826	0,825		
	Lise mezunu	22	2,727	0,767		
	Üniversite mezunu	10	1,800	0,789		

Tablo 4.16'nın devamı

Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	Okuryazar değil	140	3,893	1,428	22,627	0,000*
	Okuryazar	90	3,933	1,389		
	İlkokul mezunu	92	3,793	1,363		
	Ortaokul mezunu	46	3,783	1,332		
	Lise mezunu	22	3,818	1,053		
	Üniversite mezunu	10	1,600	0,516		
Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	Okuryazar değil	140	2,893	1,167	38,262	0,000*
	Okuryazar	90	2,567	1,082		
	İlkokul mezunu	92	2,793	0,846		
	Ortaokul mezunu	46	2,696	0,628		
	Lise mezunu	22	2,091	0,811		
	Üniversite mezunu	10	1,000	0,000		
Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	Okuryazar değil	140	2,786	1,280	35,803	0,000*
	Okuryazar	90	3,222	1,079		
	İlkokul mezunu	92	2,957	0,888		
	Ortaokul mezunu	46	2,522	0,888		
	Lise mezunu	22	2,727	0,767		
	Üniversite mezunu	10	1,200	0,422		
Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	Okuryazar değil	140	2,379	1,135	24,233	0,000*
	Okuryazar	90	2,733	1,047		
	İlkokul mezunu	92	2,424	0,929		
	Ortaokul mezunu	46	2,870	0,806		
	Lise mezunu	22	2,364	0,790		
	Üniversite mezunu	10	1,400	0,516		

Tablo 4.16'nın devamı

Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.	Okuryazar değil	140	2,614	1,036	16,688	0,005*
	Okuryazar	90	2,756	1,020		
	İlkokul mezunu	92	2,946	0,918		
	Ortaokul mezunu	46	2,609	0,577		
	Lise mezunu	22	2,364	1,002		
	Üniversite mezunu	10	2,000	0,667		

*p<.05

Tablo 4.16'da görüldüğü gibi ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=16.027; $p=0.007<0.05$). “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=18.426; $p=0.002<0.05$). “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=20.519; $p=0.001<0.05$). “Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=24.664; $p=0.000<0.05$). “Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=24.662; $p=0.000<0.05$). “Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. Duygular ön plana çıkar)” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında

anlamli farklılık bulunmuştur ($KW=11.835$; $p=0.037<0.05$). “Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir. İfadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=22.627$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=38.262$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=35.803$; $p=0.000<0.05$). “Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=24.233$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz” ifadesinde kadının eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=16.688$; $p=0.005<0.05$) (Tablo 4.16).

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan; “karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur” ifadesinde kadının çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=4908,00$; $p=0,035<0,05$). “Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (3.029), çalışmayan evli kadınların ortalama puanından (2.577) daha yüksek bulunmuştur. Diğer ifadelerde anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara evlilik süresinin etkisi Tablo 4.17’de gösterilmiştir.

Tablo 4.17’de görüldüğü gibi ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=22.387$; $p=0.000<0.05$).

Tablo 4.17. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Evlilik Süresinin Etkisi

Ailede Karar Verme ve Uygulamalar	Evlilik süresi	N	Ort	Ss	KW	P
Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	- 5 yıl	59	2,288	0,852	22,387	0,000*
	6-10 yıl	67	3,119	0,993		
	11-15 yıl	56	2,554	0,952		
	16-20 yıl	73	2,726	1,239		
	21 yıl +	145	2,483	1,055		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	- 5 yıl	59	2,068	0,980	17,168	0,002*
	6-10 yıl	67	2,776	0,997		
	11-15 yıl	56	2,732	1,087		
	16-20 yıl	73	2,767	1,253		
	21 yıl +	145	2,538	1,131		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	- 5 yıl	59	2,237	0,971	12,613	0,013*
	6-10 yıl	67	2,806	0,988		
	11-15 yıl	56	2,554	1,205		
	16-20 yıl	73	2,671	1,281		
	21 yıl +	145	2,345	1,089		
Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	- 5 yıl	59	2,407	0,812	4,826	0,306
	6-10 yıl	67	2,448	0,926		
	11-15 yıl	56	2,661	0,940		
	16-20 yıl	73	2,740	1,054		
	21 yıl +	145	2,628	1,047		

Tablo 4.17'nin devamı

Verilen kararlara uyulmaz.	- 5 yıl	59	2,525	1,023	13,650	0,009*
	6-10 yıl	67	2,433	0,874		
	11-15 yıl	56	2,018	0,842		
	16-20 yıl	73	2,082	1,038		
	21 yıl +	145	2,248	1,058		
Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	- 5 yıl	59	3,034	1,339	6,221	0,183
	6-10 yıl	67	3,313	1,305		
	11-15 yıl	56	3,286	1,091		
	16-20 yıl	73	3,562	1,190		
	21 yıl +	145	3,345	1,293		
Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	- 5 yıl	59	2,678	0,918	3,046	0,550
	6-10 yıl	67	2,896	0,781		
	11-15 yıl	56	2,911	1,032		
	16-20 yıl	73	2,740	1,131		
	21 yıl +	145	2,924	1,106		
Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	- 5 yıl	59	3,542	1,317	8,026	0,091
	6-10 yıl	67	4,060	1,278		
	11-15 yıl	56	4,071	1,173		
	16-20 yıl	73	3,849	1,543		
	21 yıl +	145	3,669	1,467		

Tablo 4.17'nin devamı

Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	- 5 yıl	59	2,475	1,006	5,914	0,206
	6-10 yıl	67	2,731	0,914		
	11-15 yıl	56	2,893	1,171		
	16-20 yıl	73	2,767	1,034		
	21 yıl +	145	2,621	1,061		
Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	- 5 yıl	59	2,864	1,137	11,424	0,022*
	6-10 yıl	67	3,030	1,000		
	11-15 yıl	56	2,946	1,119		
	16-20 yıl	73	3,041	1,172		
	21 yıl +	145	2,628	1,111		
Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	- 5 yıl	59	2,492	0,858	5,485	0,241
	6-10 yıl	67	2,761	0,939		
	11-15 yıl	56	2,536	1,190		
	16-20 yıl	73	2,370	1,007		
	21 yıl +	145	2,434	1,079		
Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.	- 5 yıl	59	2,712	0,852	2,234	0,693
	6-10 yıl	67	2,731	0,863		
	11-15 yıl	56	2,857	0,962		
	16-20 yıl	73	2,616	1,009		
	21 yıl +	145	2,641	1,039		

*p<0.05

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal

Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=17.168; $p=0.002<0.05$). “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=12.613; $p=0.013<0.05$). “Verilen kararlara uyulmaz” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=13.650; $p=0.009<0.05$). “Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler” ifadesinde evlilik süresinin etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=11.424; $p=0.022<0.05$). Diğer ifadelerde evlilik süresi değişkeninin etkili olmadığı saptanmıştır (Tablo 4.17).

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara kadının eşinin eğitim durumunun etkisi Tablo 4.18’de verilmiştir.

Tablo 4.18. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Kadının Eşinin Eğitim Durumunun Etkisi

Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	Eşin eğitim durumu	N	Ort	Ss	KW	P
Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	Okuryazar değil	26	2,923	0,935	25,250	0,000*
	Okuryazar	76	2,724	1,138		
	İlkokul mezunu	149	2,752	1,052		
	Ortaokul mezunu	64	2,641	1,132		
	Lise mezunu	60	2,283	0,739		
	Üniversite mezunu	25	1,880	1,166		

Tablo 4.18'in devamı

Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	Okuryazar değil	26	2,769	1,142	28,843	0,000*
	Okuryazar	76	2,618	1,177		
	İlkokul mezunu	149	2,785	1,100		
	Ortaokul mezunu	64	2,531	1,140		
	Lise mezunu	60	2,417	0,926		
	Üniversite mezunu	25	1,520	0,918		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	Okuryazar değil	26	2,615	1,169	32,939	0,000*
	Okuryazar	76	2,474	1,205		
	İlkokul mezunu	149	2,651	1,127		
	Ortaokul mezunu	64	2,813	1,139		
	Lise mezunu	60	2,150	0,820		
	Üniversite mezunu	25	1,520	0,653		
Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	Okuryazar değil	26	2,846	1,047	13,864	0,016*
	Okuryazar	76	2,684	1,073		
	İlkokul mezunu	149	2,698	0,998		
	Ortaokul mezunu	64	2,578	0,869		
	Lise mezunu	60	2,233	0,851		
	Üniversite mezunu	25	2,280	0,936		
Verilen kararlara uyulmaz.	Okuryazar değil	26	2,000	0,980	5,691	0,337
	Okuryazar	76	2,355	1,104		
	İlkokul mezunu	149	2,215	0,948		
	Ortaokul mezunu	64	2,297	0,987		
	Lise mezunu	60	2,383	0,940		
	Üniversite mezunu	25	2,080	1,187		

Tablo 4.18'in devamı

Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	Okuryazar değil	26	3,385	1,299	35,278	0,000*
	Okuryazar	76	3,566	1,204		
	İlkokul mezunu	149	3,570	1,181		
	Ortaokul mezunu	64	3,125	1,162		
	Lise mezunu	60	3,100	1,411		
	Üniversite mezunu	25	2,120	0,881		
Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	Okuryazar değil	26	2,846	1,047	21,794	0,001*
	Okuryazar	76	2,868	1,112		
	İlkokul mezunu	149	3,000	1,053		
	Ortaokul mezunu	64	2,922	0,914		
	Lise mezunu	60	2,717	0,865		
	Üniversite mezunu	25	2,000	0,816		
Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	Okuryazar değil	26	4,000	1,200	37,776	0,000*
	Okuryazar	76	3,947	1,413		
	İlkokul mezunu	149	4,054	1,293		
	Ortaokul mezunu	64	3,797	1,524		
	Lise mezunu	60	3,567	1,345		
	Üniversite mezunu	25	2,280	0,936		
Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	Okuryazar değil	26	3,000	1,200	28,813	0,000*
	Okuryazar	76	2,566	1,226		
	İlkokul mezunu	149	2,859	1,040		
	Ortaokul mezunu	64	2,750	0,816		
	Lise mezunu	60	2,600	0,718		
	Üniversite mezunu	25	1,680	0,900		

Tablo 4.18'in devamı

Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	Okuryazar değil	26	2,538	1,104	24,579	0,000*
	Okuryazar	76	2,855	1,240		
	İlkokul mezunu	149	3,054	1,126		
	Ortaokul mezunu	64	3,031	0,975		
	Lise mezunu	60	2,583	0,787		
	Üniversite mezunu	25	2,120	1,301		
Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	Okuryazar değil	26	2,385	1,098	13,897	0,016*
	Okuryazar	76	2,539	1,148		
	İlkokul mezunu	149	2,477	1,044		
	Ortaokul mezunu	64	2,734	1,087		
	Lise mezunu	60	2,583	0,671		
	Üniversite mezunu	25	1,840	0,898		
Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.	Okuryazar değil	26	2,692	1,087	24,540	0,000*
	Okuryazar	76	2,632	1,056		
	İlkokul mezunu	149	2,899	0,928		
	Ortaokul mezunu	64	2,719	1,015		
	Lise mezunu	60	2,533	0,676		
	Üniversite mezunu	25	1,960	0,889		

*p<0.05

Tablo 4.18'de görüldüğü gibi ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=25.250; p=0.000<0.05). “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına

göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=28.843$; $p=0.000<0.05$). “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=32.939$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=13.864$; $p=0.016<0.05$). “Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para. zaman. enerji)” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=35.278$; $p=0.000<0.05$). “Karar verilirken duygular ön plana çıkar. mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar)” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=21.794$; $p=0.001<0.05$). “Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=37.776$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=28.813$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=24.579$; $p=0.000<0.05$). “Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=13.897$; $p=0.016<0.05$). “Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar istenilen sonuca ulaşamaz” ifadesinde kadının eşinin eğitim durumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($KW=24.540$; $p=0.000<0.05$) (Tablo 4.18).

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara ailedeki birey sayısının etkisi Tablo 4.19’da verilmiştir.

Tablo 4.19’da görüldüğü gibi ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=10.564; $p=0.005<0.05$). “Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=7.925; $p=0.019<0.05$).

Tablo 4.19. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Ailedeki Birey Sayısının Etkisi

Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	Ailedeki birey sayısı	N	Ort	Ss	KW	p
Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	- 5 birey	160	2,556	1,008	2,895	0,235
	6-10 birey	190	2,695	1,070		
	11 birey +	50	2,500	1,233		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	- 5 birey	160	2,438	1,062	3,696	0,158
	6-10 birey	190	2,668	1,118		
	11 birey +	50	2,680	1,316		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	- 5 birey	160	2,325	0,988	10,564	0,005*
	6-10 birey	190	2,684	1,166		
	11 birey +	50	2,320	1,269		
Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	- 5 birey	160	2,538	0,910	7,925	0,019*
	6-10 birey	190	2,537	1,001		
	11 birey +	50	2,960	1,087		

Tablo 4.19'un devamı

Verilen kararlara uyulmaz.	- 5 birey	160	2,419	0,879	10,245	0,006*
	6-10 birey	190	2,132	1,043		
	11 birey +	50	2,220	1,148		
Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	- 5 birey	160	3,181	1,293	3,699	0,157
	6-10 birey	190	3,395	1,242		
	11 birey +	50	3,520	1,199		
Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	- 5 birey	160	2,838	0,924	1,216	0,545
	6-10 birey	190	2,821	1,127		
	11 birey +	50	2,980	0,937		
Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	- 5 birey	160	3,556	1,386	10,417	0,005*
	6-10 birey	190	3,979	1,388		
	11 birey +	50	3,940	1,391		
Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	- 5 birey	160	2,625	0,867	1,389	0,499
	6-10 birey	190	2,753	1,144		
	11 birey +	50	2,600	1,161		
Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	- 5 birey	160	2,688	0,946	8,951	0,011*
	6-10 birey	190	2,916	1,192		
	11 birey +	50	3,120	1,272		
Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	- 5 birey	160	2,644	0,804	9,509	0,009*
	6-10 birey	190	2,484	1,149		
	11 birey +	50	2,100	1,129		
Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.	- 5 birey	160	2,731	0,822	1,480	0,477
	6-10 birey	190	2,700	1,023		
	11 birey +	50	2,540	1,164		

*p<0.05

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan ;“Verilen kararlara uyulmaz” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=10.245; p=0.006<0.05). “Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=10.417; p=0.005<0.05). “Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=8.951; p=0.011<0.05). “Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur” ifadesinde ailedeki birey sayısının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=9.509; p=0.009<0.05). Diğer ifadelerde ailedeki birey sayısının etkili olmadığı saptanmıştır (Tablo 4.19).

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlara ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisi Tablo 4.20’de verilmiştir.

Tablo 4.20’de görüldüğü gibi ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=13.619; p=0.003<0.05). “Verilen kararlara uyulmaz” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=17.833; p=0.000<0.05). “Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para. zaman. enerji)” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=34.113; p=0.000<0.05). “Karar verilirken duygular ön plana çıkar. mantıklı davranılmaz (acıma. kayırma vb. Duygular ön plana çıkar)” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=20.606; p=0.000<0.05).

Tablo 4.20. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlara Ailenin Ortalama Aylık Gelir Miktarının Etkisi

Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	Aylık gelir	N	Ort	Ss	KW	p
Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	- 500 TL	79	2,734	1,184	4,957	0,175
	501-1000 TL	225	2,649	1,003		
	1001-1500 TL	29	2,414	1,211		
	1501 TL +	67	2,448	1,063		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	- 500 TL	79	2,785	1,195	6,434	0,092
	501-1000 TL	225	2,573	1,088		
	1001-1500 TL	29	2,655	1,045		
	1501 TL +	67	2,313	1,170		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	- 500 TL	79	2,456	1,259	2,731	0,435
	501-1000 TL	225	2,564	1,080		
	1001-1500 TL	29	2,310	1,168		
	1501 TL +	67	2,388	1,086		
Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	- 500 TL	79	2,924	1,107	13,619	0,003*
	501-1000 TL	225	2,560	0,924		
	1001-1500 TL	29	2,345	0,936		
	1501 TL +	67	2,403	0,970		
Verilen kararlara uyulmaz.	- 500 TL	79	1,987	1,068	17,833	0,000*
	501-1000 TL	225	2,360	0,896		
	1001-1500 TL	29	2,552	1,055		
	1501 TL +	67	2,104	1,156		
Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	- 500 TL	79	3,772	1,154	34,113	0,000*
	501-1000 TL	225	3,404	1,236		
	1001-1500 TL	29	3,207	1,398		
	1501 TL +	67	2,582	1,089		

Tablo 4.20'nin devamı

Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	- 500 TL	79	2,532	1,084	20,606	0,000*
	501-1000 TL	225	3,044	1,003		
	1001-1500 TL	29	2,828	0,928		
	1501 TL +	67	2,567	0,925		
Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	- 500 TL	79	4,165	1,224	14,343	0,002*
	501-1000 TL	225	3,849	1,377		
	1001-1500 TL	29	3,759	1,244		
	1501 TL +	67	3,254	1,580		
Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	- 500 TL	79	2,873	1,304	31,343	0,000*
	501-1000 TL	225	2,796	0,908		
	1001-1500 TL	29	2,793	0,940		
	1501 TL +	67	2,030	0,937		
Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	- 500 TL	79	2,595	1,410	7,032	0,071
	501-1000 TL	225	2,991	1,000		
	1001-1500 TL	29	2,793	0,978		
	1501 TL +	67	2,701	1,115		
Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	- 500 TL	79	2,266	1,268	22,731	0,000*
	501-1000 TL	225	2,649	0,934		
	1001-1500 TL	29	2,862	0,953		
	1501 TL +	67	2,119	0,930		
Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.	- 500 TL	79	2,532	1,096	17,494	0,001*
	501-1000 TL	225	2,849	0,868		
	1001-1500 TL	29	2,724	0,922		
	1501 TL +	67	2,343	1,038		

*p<0.05

“Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=14.343; $p=0.002<0.05$). “Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=31.343; $p=0.000<0.05$). “Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=22.731; $p=0.000<0.05$). “Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar. istenilen sonuca ulaşamaz” ifadesinde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (KW=17.494; $p=0.001<0.05$). Diğer ifadelerde ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkili olmadığı saptanmıştır (Tablo 4.20).

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesinde kadının eşinin çalışma durumunun etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=15084,00; $p=0,040<0,05$). “Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesinde çalışan evli kadınların ortalama puanı (2.849) çalışan evli kadınların ortalama puanından (2.601) daha yüksek bulunmuştur. Diğer ifadelerde anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlarda ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkisi Tablo 4.21’de verilmiştir.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan “karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=8047.50; $p=0.00<0.05$). “Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.311) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.260) daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.21. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlarda Ailenin En Uzun Süre Yaşadığı Yerin Etkisi

Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar	Ailenin En Uzun Süre Yaşadığı Yer	N	Ort	Ss	MW	P
Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur.	Kır	135	3,311	0,918	8047,500	0,000*
	Kent	265	2,260	0,959		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır.	Kır	135	3,156	1,014	10003,000	0,000*
	Kent	265	2,283	1,066		
Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular.	Kır	135	3,030	1,092	10869,000	0,000*
	Kent	265	2,223	1,041		
Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur.	Kır	135	2,800	0,741	14117,000	0,000*
	Kent	265	2,483	1,073		
Verilen kararlara uyulmaz.	Kır	135	2,289	0,854	17130,000	0,469
	Kent	265	2,242	1,071		
Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji).	Kır	135	4,044	0,969	9211,000	0,000*
	Kent	265	2,958	1,235		
Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar).	Kır	135	3,200	0,790	12742,500	0,000*
	Kent	265	2,668	1,085		
Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir.	Kır	135	4,511	0,905	10572,000	0,000*
	Kent	265	3,445	1,469		
Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.	Kır	135	3,133	0,896	10999,000	0,000*
	Kent	265	2,453	1,040		

Tablo 4.21'in devamı

Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.	Kır	135	3,281	1,005	11481,000	0,000*
	Kent	265	2,630	1,111		
Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur.	Kır	135	3,007	0,824	10432,500	0,000*
	Kent	265	2,242	1,035		
Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.	Kır	135	3,096	0,732	11546,000	0,000*
	Kent	265	2,487	1,008		

*p<0.05

“Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=10003.00; p=0.000<0.05). “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.156) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.283) daha yüksek bulunmuştur. “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=10869.00; p=0.000<0.05). “Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.030) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.223) daha yüksek bulunmuştur. “Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=14117.00; p=0.000<0.05). “Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (2.800) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.483) daha yüksek bulunmuştur. “Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para. zaman. enerji)” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney U=9211.00; p=0.000<0.05). “Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para. zaman. enerji)” ifadesinde

ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (4.044) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.958) daha yüksek bulunmuştur. “Karar verilirken duygular ön plana çıkar. mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar)” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=12742.50$; $p=0.000<0.05$). “Karar verilirken duygular ön plana çıkar. mantıklı davranılmaz (acıma. kayırma vb. duygular ön plana çıkar)” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.200) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.668) daha yüksek bulunmuştur. “Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=10572.00$; $p=0.000<0.05$). “Son karar evin reisi (erkek) tarafından verilir” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (4.511) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (3.445) daha yüksek bulunmuştur. “Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=10999.00$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.133) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.453) daha yüksek bulunmuştur. “Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=11481.00$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.281) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.630) daha yüksek bulunmuştur. “Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=10432.50$; $p=0.000<0.05$). “Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.007) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.242) daha yüksek bulunmuştur. “Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar. istenilen sonuca ulaşılamaz” ifadesinde ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkili olduğu bulunmuştur (Mann Whitney $U=11546.00$; $p=0.000<0.05$). “Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar istenilen sonuca ulaşılamaz” ifadesinde ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kır olan kadınların ortalama puanı (3.096) ailesinin en uzun süre yaşadığı yer kent olanların ortalama puanından (2.487) daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4.21).

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ile ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar arasındaki ilişki korelasyon analizi ile incelenmiş ve Tablo 4.22’de verilmiştir.

Tablo 4.22. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar ile Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar Arasındaki İlişki

Boyut	Boyut	N	r	p
Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar	Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar	400	-0.200	0.000*

*p<0.05

Tablo 4.22’den de anlaşılacağı gibi ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ile ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda % 20.0 düzeyinde negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar artıkça ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamaların azaldığı ya da etkilendiği söylenebilir.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenme durumunu test etmek için uygulanan Regresyon Modeli Tablo 4.23’de verilmiştir.

Tablo 4.23’e göre ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenme düzeyini incelemek için yapılan Regresyon Modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=31.867$; $p=0.000<0.05$).

Tablo 4.23. Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenme durumunu test etmek için uygulanan Regresyon Modeli

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	P	F	Model (p)	R ²
Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar	Sabit	3.541	25.162	0.000*	31.867	0.000*	0.072
	Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar	-0.249	-5.645	0.000*			

*p<0.05

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar 1 birim arttığında ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar -0.249 birim azalmaktadır ($\beta=-0.249$; $t=-5.645$; $p=0.000<0.05$). Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalar ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunları 0.072 oranında açıklamaktadır ($R^2=0.072$) (Tablo 4.23).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde, Şanlıurfa ili merkezinde yaşıyan evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesi amacı ile planlanan ve yürütülen araştırmadan elde edilen sonuçlar yer almaktadır.

5.1.1. Aileye İlişkin Demografik Özellikler

Araştırmaya kapsamına alınan evli kadınların büyük çoğunluğu 40 yaşın altında, düşük eğitilmiş, çalışmayan ve 20 yıldan kısa evlilik süresine sahip kadınlardır. Kadınların çoğunluğunun eşi 45 yaşın altında, düşük eğitilmiş ve çalışan kişilerdir. Büyük çoğunluğu çocuk sahibi olan evli kadınların, yaklaşık yarısının 4-7 çocuğu bulunmakta, ailelerin daha çok kentte yaşamakta ve yaklaşık olarak yarısının ailesindeki birey sayısı 6-10 kişiden oluşmaktadır.

5.1.2. Aileye İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Araştırma kapsamına alınan kadınların ailesine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı incelendiğinde; konutun seçimi (satın alma veya kiralama) konusunda daha çok kadınların eşi karar vermekte, konutun bakımı (boya, badana, yıllık onarım vb.) konusunda eşi ile birlikte karar vermektedirler. İhtiyaç duyulan ev eşyalarının nereden satın alınacağı seçimi konusunda kadınlar eşi ile birlikte karar vermektedir. Yiyecek maddelerinin seçimi ve satın alınması, evde günlük hangi yemeklerin pişirileceği konusunda kadınlar kendileri karar vermektedirler. Aile gelirinin harcama alanları konusunda kadınların eşleri karar vermekte, aile tasarruflarının

kullanımı ve yatırım alanları konusunda kadınların eşleri karar vermekte, ailenin ilişki kuracağı kişi ve kurumlar (komşu, akraba, dernek vb.) konusunda kadınlar eşleriyle birlikte karar vermektedirler. Ailenin katılacağı sosyal faaliyetler (sinema, tiyatro, düğün, nişan töreni, toplantılar vb.) konusunda kadınların çoğu eşleriyle birlikte karar vermektedirler.

5.1.3. Ailesinde Kız ve Erkek Çocukların Geleceğine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Araştırma kapsamına alınan kadınların ailesinde kız ve erkek çocukların geleceğine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı incelendiğinde; kız çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağı konusunda ailelerin yarıya yakınında kadınlar eşleri ile birlikte karar vermektedirler. Kız çocuklarının hangi tip eğitim alacağı (mesleki eğitim, genel eğitim) konusunda çoğunlukla kadının eşi karar vermekte, yarıya yakınının ailesinde ise kadınlar eşi ile birlikte kendisi karar vermekte, kız çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağı konusunda daha çok kadınlar eşi ile birlikte kendileri karar vermektedirler. Kız çocuklarının ne zaman evleneceği konusunda kadınlar eşi, kendisi ve çocuklarıyla birlikte karar vermektedirler. Kız çocuklarının kiminle evleneceği konusunda eşi ile birlikte kendileri karar vermektedirler. Erkek çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağı (ilköğretim, lise, üniversite) konusunda çoğunlukla eşleriyle birlikte kadınlar karar vermektedirler, Erkek çocuklarının hangi mesleği seçeceği konusunda daha çok kadının eşi ile birlikte karar vermekte, erkek çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağı konusunda kadınlar eşi ile birlikte karar vermektedirler.

5.1.4. Evli Kadınların Kendisine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Araştırma kapsamına alınan evli kadınların kendisine ilişkin konularda karar veren bireylerin dağılımı incelendiğinde; kadının kendi giyimi konusunda daha çok kendisinin karar verdiği, kadının dışarıda çalışması konusunda kararı daha çok eşleri

vermektedirler. Kadının gideceği yerler (tiyatro, sinema, sergi, alışveriş merkezi, vb.), izleyeceği televizyon programları ve çocuklarını yetiştirme tarzı konusunda kararları kadınlar eşi ile birlikte vermektedirler. Kadının katılacağı toplantılar (konferans, düğün, nişan törenleri, arkadaş toplantısı) konusundaki kararı kadınlar eşi ile birlikte vermektedir, kişisel bakım uygulamaları konusundaki kararı ise kendileri vermektedirler.

5.1.5. Ailede Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar

Araştırma kapsamına alınan kadınların ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalara göre dağılımı incelendiğinde; karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma, çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma ve en uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma uygulamalarının bazen yapıldığı; çeşitli alternatifler arasından seçim yapma, verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme, doğru karar olup olmadığını kontrol etme ve konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme uygulamalarını her zaman yapanların sayısı oldukça azdır.

Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma, çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma, en uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma, çeşitli alternatifler arasından seçim yapma, verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme, doğru karar olup olmadığını kontrol etme ve konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirlemede kadının eğitim durumunun ve çalışma durumunun etkisi vardır.

Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma, doğru karar olup olmadığını kontrol etme ve konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirlemede evlilik süresinin etkisi vardır.

Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma, çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma, en uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma, çeşitli alternatifler arasından seçim yapma, verilen kararı

uyguladıktan sonra sonucu inceleme, doğru karar olup olmadığını kontrol etme ve konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirlemede kadının eşinin eğitim durumunun etkisi vardır.

Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma, çeşitli alternatifler arasından seçim yapma, verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme, doğru karar olup olmadığını kontrol etme ve konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirlemede ailedeki birey sayısının etkisi bulunmaktadır.

Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma, çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma, en uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma, verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme, doğru karar olup olmadığını kontrol etme ve konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirlemede ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisi vardır.

Ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalarda kadının eşinin çalışma durumu ve ailenin en uzun süre yaşadığı yer etkili değildir.

5.1.6. Ailede Karar Verme ve Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar

Araştırma kapsamına alınan kadınların ailesinde karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların dağılımı incelendiğinde; karar verirken çatışmaya varan tartışmaların olması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygulanması, kararların yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olması, verilen kararlara uyulmaması ve kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılmaması bazen yaşandığı; karar verilirken duygular ön plana çıkması, mantıklı davranılmaması, son kararın evin reisi tarafından verilmesi, kararlar verilirken en son kadının fikrinin alınması, kararlar uygulanırken kadının eşinin onu sürekli denetlemesi, verdiği kararların yetersiz ve saçma bulunması, kararlar

uygulanırken duyguların ön plana çıkıp, istenilen sonuca ulaşılmaması çoğu zaman karşılaşılan sorunlardır.

Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygulaması, kararların yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olması, kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılmaması, karar verilirken duyguların ön plana çıkması, mantıklı davranılmaması, son kararın evin reisi tarafından verilmesi, kararlar verilirken en son kadının fikrinin alınması, kararlar uygulanırken kadının eşinin onu sürekli denetlemesi, verdiği kararların yetersiz ve saçma bulunması ve kararlar uygulanırken duyguların ön plana çıkması, istenilen sonuca ulaşılamaması sorunlarında kadının eğitim durumunun etkisi vardır.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olmasında kadının çalışma durumunun etkisi vardır, diğer ifadelerde anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygulaması, verilen kararlara uyulmaması, kararlar uygulanırken kadının eşinin onu sürekli denetlemesi, istenilen sonuca ulaşılamaması sorunlarında evlilik süresinin etkisi vardır.

Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygulaması, kararların yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olması, kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılmaması, karar verilirken duyguların ön plana çıkması, mantıklı davranılmaması, son kararın evin reisi tarafından verilmesi, kararlar verilirken en son kadının fikrinin alınması, kararlar uygulanırken kadının eşinin onu sürekli denetlemesi, verdiği kararların yetersiz ve saçma bulunması ve kararlar uygulanırken duyguların ön

plana çıkması, istenilen sonuca ulaşılamaması sorunlarında kadının eşinin eğitim durumunun etkisi bulunmaktadır.

Karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygulaması, kararların yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olması, verilen kararlara uyulmaması, son kararın evin reisi tarafından verilmesi, kararlar uygulanırken kadının eşinin onu sürekli denetlemesi, verdiği kararların yetersiz ve saçma bulunması, sorunlarında ailedeki birey sayısının etkisi bulunmaktadır.

Kararların yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olması, verilen kararlara uyulması, kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılması, karar verilirken duyguların ön plana çıkması, mantıklı davranılmaması, son kararın evin reisi tarafından verilmesi, kararlar verilirken en son kadının fikrinin alınması, verdiği kararların yetersiz ve saçma bulunması ve kararlar uygulanırken duyguların ön plana çıkması, istenilen sonuca ulaşılamaması sorunlarında ailenin ortalama aylık gelir miktarının etkisi vardır.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlardan kararlar verilirken en son kadının fikrinin alınmasında kadının eşinin çalışma durumu etkili olmaktadır, diğer ifadelerde anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanması, karar verme sürecine katılan taraflardan birinin kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygulaması, kararların yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olması, kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılması, karar verilirken duyguların ön plana çıkması, mantıklı davranılmaması, son kararın evin reisi tarafından verilmesi, kararlar verilirken en son kadının fikrinin alınması, kararlar uygulanırken kadının eşinin onu sürekli denetlemesi, verdiği kararların yetersiz ve saçma bulunması ve kararlar uygulanırken duyguların ön plana çıkması, istenilen sonuca ulaşılamaması sorunlarında ailenin en uzun süre yaşadığı yerin etkisi vardır.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunlar artıkça ailede karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamaların azalmakta ya da etkilenmektedir.

Ailede karar verme ve uygulamalarda karşılaşılan sorunların karar vermeden önce ve karar verdikten sonra yapılan uygulamalardan etkilenmektedir.

5.2. Öneriler

Evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesi amacıyla planlanan ve yürütülen bu araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler yapılabilir.

- Kadın ve aileden sorumlu devlet başkanlığının önderliğinde yapılacak etkinlik ve projelerle çocukların eğitiminden birinci derecede sorumlu olan kadınlarımızın eğitim düzeyi yükseltilmelidir.
- İstihdam konusunda kadın erkek eşitliği geliştirilmelidir. Kadınlar yanı sıra erkeklerin eğitilmesine önem verilmeli, onların alternatif davranış biçimleri geliştirmelerine destek veren programlar oluşturulmalıdır.
- Kadınların ev içinde ve dışında karar verme sürecine daha fazla katılmaları için gerekli girişimler planlanmalı ve hayata geçirilmelidir.
- Özellikle çalışan kadınların evle ilgili sorumlulukları yürütmelerinde mevcut bilgi, beceri, yetenek ve kapasitelerini en iyi şekilde değerlendirmelerini sağlayacak yol ve yöntemler konusunda destek veren yaygın eğitim programları oluşturulmalıdır.
- Çocuklar, kadın - erkek eşitliği konusunda ailede eğitime başlanmalı, bu eğitim okulda (yaygın eğitim kurumlarında) ve sosyal yaşamda sürdürülmelidir.
- Ailedeki demokratik karar verme sürecinin iyileştirilmesi için erkeklerin de ev işlerine yönelik kararlara katılımı sağlanmalıdır.

➤ Kadın ve erkeklerin eğitim düzeyi evlilik öncesi verilecek eğitimlerle desteklenmeli ve yükseltilmelidir.

➤ Kadın-erkek eşitliği ve kadının ailede statüsünün artırılması ile ilgili eğitim programlarının hazırlanması, özellikle televizyonun bu amaçla kullanılmalıdır.

➤ Kadının eğitiminin artırılmasının kendisi ve ailesi için önemi çarpıcı eğitim programlarında işlenmelidir.

➤ Ailede kadın ve erkeği eğiterek, toplumda cinsiyet kavramsallaştırılmasının boyutlarına ve özellikle de kadın konusuna, kadın çalışmalarına ve kadın sorunlarına duyarlı kesimler oluşturulmasında bireysel çalışmalar sürdürülmelidir.

➤ Aileler içinde bulundukları, gerekse geçiş yapacakları yaşam dönemlerinin özellikleri ve bu dönemde ev idaresi ile ilgili faaliyetler açısından ortaya çıkan değişiklikler ve sorunlar konusunda eğitilmeli ve bilgilendirilmelidir.

➤ Kadın ve erkeklere bu alanlarda verilecek eğitimler üniversitelerin Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Öğretmenliği bölümünden mezun eğitimciler tarafından ilköğretim, ortaöğretim, lise ve üniversitelerde kademeli olarak verilebilir.

➤ Kadın ve erkeklerden herhangi bir okula gitmemiş olan eğitim düzeyleri daha düşük olan bireyler için de halkeğitim merkezlerinde katılımı teşvik edici kurslar düzenlenebilir.

➤ Evlilik başvurusu yapan her bireye evlilik öncesinde zorunlu ve kısa süreli olarak evlilik öncesi eğitim, ev idaresi, yaşlı ve çocuk bakımı gibi konularda eğitim verilebilir.

➤ Bu çalışmanın Şanlıurfa Merkez ilçesi dışında değişik demografik özelliklere sahip bir ilde veya coğrafik bölgede yapılarak farklı yaşam durumlarındaki kadınların ailedeki karar verme uygulama ve sorunları tespit edilerek bu çalışmayla aralarında karşılaştırmalar yapılabilir ve bu sorunları iyileştirmeye yönelik daha farklı yöntem-teknikler geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

Ağdemir, S. (1991) "Aile ve Eğitim", Aile ve Toplum Dergisi Sayı:1 cilt:1 sf11-13, Ankara

Aile Kurultayı Tutanağı (1995), "Değişim sürecinde aile; Toplumsal katılım ve demokratik değerler, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı

Akın A, Mıhçıokur S (2003). "*Kadının Statüsü ve Anne Ölümeleri*". <http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/women.htm> 2003 adresinden 17.05.2012'de alınmıştır.

Anonim, (2007), "Karar Verme" <http://jam.sagepub.com/content> adresinden 29.05.2012'de alınmıştır

Anonim, (2008), "*Aile Nedir? Aile Kurumu Hakkında*" <http://www.msxlab.org/forum/sosyoloji/> adresinden 20.05.2012'de alınmıştır.

Anonim, (2010), "Ailede Kararlar", <http://www.yeniforumuz.biz> adresinden 27.05.2012'de alınmıştır

Anonim, (2010), "Ailedeki Normal İletişim ve Etkileşimi Engelleyen Faktörler" <http://www.yenimakale.com/> adresinden 27.05.2012'de alınmıştır.

Anonim, (2011), "Aile, Aile Tipleri ve Özellikleri", <http://notoku.com/aile-tipleri-ve-ozellikleri> adresinden 20.05.2012'de alınmıştır.

Anonim, (2011a), “*Ailenin Rol ve Fonksiyonları*” <http://psikiyatriksosyalhizmet.com/> adresinden 26.05.2012’de alınmıştır.

Arat, N. (1996). *Türkiye’de Kadın Olmak*. 2. Basım, Say Yayınları, İstanbul (s;47)

Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.

Arpacı, F. ve Ersoy, A. F. (2007), “*Kadının Çalışmasının Ailenin Yaşam Kalitesine Etkisinin İncelenmesi*”, Aile ve Toplum. 3(11):41-50

Arpacı, F. ve Ersoy, A. F. (2012), “*Ailede Alınan Kararlara Kadının Katılımını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*”, 1.Ulusal Aile Sempozyumunda Sunuldu

Atalay, B.vd. (1992), Türk Aile Yapısı Araştırması, Sosyal Planlama Genel Müdürlüğü Araştırma Dairesi, Yayın no:2313- SPGM:421

Aygün, İ. (2006), “*Çocukların Ailede Satın Alma Kararları Üzerine Etkileri ve Bir Uygulama*”, Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2009), Aile içi şiddetle mücadele el kitabı. Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele projesi

Baykan , S ; Şanlı, N. ; Tokyürek, Ş. (2002), “EV YÖNETİMİ”, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Önlisans Programı, Anadolu Üniversitesi Yayın no:1365 Açıköğretim fakültesi yayın no: 732

Baykan, S., Şanlı, N., ve Tokyürek, Ş. (2008), *Ev Yönetimi*. (Ed. Nuray Serter). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:1738. Açıköğretim Fakültesi Yayını No:896. Eskişehir

Bayraktar, M. (1978), “*Ailede Kadının Rolü*” Kavramının Evli Kadınlar Ve Erkekler Açısından Karşılaştırmalı Analizi, Doktora Tezi, Hacettepe Ü. Salık Bilimleri Fakültesi

Bayraktar, M. (1989), *Çalışan Kadınların Yaşam Biçimlerine İlişkin Görüşleri*. A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları No: 1134. Bilimsel Araştırma ve İncelemeler No: 622. Ankara.

Bayraktar, M. (1989), *Aile Gelirinin Yönetimine İlişkin Tutum ve Davranışları*, A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları No: 1134. Bilimsel Araştırma ve İncelemeler No: 623. Ankara.

Bener, Ö. (1989), “*Kadınların Zaman Ve Para Kullanımı*” , Doktora Tezi, Hacettepe Ü. Salık Bilimleri Fakültesi, Ankara.

Bener, Ö. ve Erel, S. (1992), “*Kadınların Zaman Ve Para Kullanımı*”, Ev Ekonomisi Dergisi, Ankara, Sayı:5 ;34-42.

Bener, Ö. (2000), “*Kadın, Aile Toplum ve Ev Ekonomisi*”, Ev Ekonomisi Dergisi, Ankara, Cilt:6 (71-75).

Bener, Ö. ve Güven, S. (2000), “ *The Significande And Importance of The Women’s Role In The Sustainable Development*”, Jurnal Of Home Economics, Vol.:6 Year:6: 31-37.

Bilen,M. (tarihsiz), “*Sağlıklı İnsan İlişkileri*”(5.baskı), Sistem Ofset, Ankara.

Bilgili, N.; Akın, A. (1998). *Uluslar arası kararlarda kadın konusu*. Sağlık ve Toplum Derg. 3(4); 11-15

Bulut, I.(1995), “*Atatürk Devrimleri ve Türk Ailesi*”, Aile Kurultayı .T.C. Başbakanlık Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1.Kitap, Ankara, 122-126

Gürkan, Ö. , Coşar F. (2009), “*Ekonomik Şiddetin Kadın Yaşamındaki Etkileri*” 126. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Cilt:2,Sayı:3.

Cengiz,E. (2009), *Satın Alma Kararlarında Ailedeki Eşlerin Etkisi Ve Bu Etkiyi Şekillendiren Değişkenler*, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt:23 Ocak Sayı:1

Campbell,R. vd., (1985), DECISIONS, Making Personal Economic Choices (3-209)

Casique Casique L , Furegato ARF (2006). *Violence against women: Theoretical reflections*. Rev Latino-am Enfermagen. 14 (6): 950-6.

Çavdaroglu F. (1996). *Kadın Girişimciliği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İşletme Anabilim Dalı. Ankara

Çivi S, Kutlu R, Marakoğlu K (2008). *The frequency of violence against women and the factors affecting this: a study on women who applied to two primary health care centers*. Gülhane Tıp Dergisi, 50: 110-116.

Çopur, Z. (2003). *Ailede gelirin kullanımına ilişkin karşılaşılan problemlerin incelenmesi*, Aile ve Toplum Dergisi. 2(8):8-11.

Deacon, Ruth E., Firebaugh, Francile M.:(1988), “*Family Resource Management*” (secont edition). Allyn and Bacon INC., U.S.A.

Erel,S. (1989); “*Türk Ailesinin Durumu Ve Ekonomisi*”, Türk Ailesinin Sosyal Ve Ekonomik Durumu Sempozyumu, Hacettepe Ü., Haziran12-24

Erel, S. ve diğerleri (1994) *Ailenin Ekonomik Fonksiyonu, Üretici ve Tüketici Bir Birim Olarak Aile*. T.C. Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı. 1994 Uluslararası Aile Yılı Özel İhtisas Komisyon Raporları. Ankara

Erol, M.(1992), *Geniş Aileden Çekirdek Aileye Geçiş Sürecinde Aile İçi İlişkilerde Meydana Gelen Nitelik Değişmelerinin Aile Üyeleri Üzerindeki Etkileri*, Doktora Tezi, Hacettepe Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü

Erbil, N. Ve Pasinlioğlu, T. (2004), “*Kadınların Ailede Karar Vermeye Etkisi*”Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, Cilt: 7 (2):1-11

Ertay, S. (2007), *Karar Verme Problemi*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü

Fawole O I (2008). *Economic violence to women and girls. Is it receiving the necessary attention?*. *Travma, Violence & Abuse*, 9 (3) : 167-177

Ford, J.B., Latour, M.S., Henthorne, A. (1995), “*Perception Of Marital Roles In Purchase Decision Processes: A Crosscultural Study*”, *Journal Of The Academy Of Marketing Science*, Vol.23, Issue.2, Pp.120–32

Gökçe, B. Acar, F. Ve Diğ erleri;(1993), “*Gecekondularda Ailelerarası Geleneksel Dayanışmanın ağ daş Organizasyonlara Dönüşümü*”, T.C. Başbakanlık Kadın Ve Sosyal Hizmetler Msteşarlığ ı, Ankara.

Güler N, Tel H, Tuncay F  (2005). *Kadının aile içinde yaşanılan şiddete bakışı*. C.. Tıp Fakültesi Dergisi, 27 (2): 51-56

Güven, S. ve Erel, S. (1992), “*Aile Yaşam Dönemleri Ve zelliklerinin Ev İdaresi İlkeleri Yönünden İncelenmesi*”, *Ev Ekonomisi Dergisi*, Sayı:2 (15-21).

Gönen, E. (1986). *Ev idaresi ilkeleri 1*. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları. No: 24. Ankara.

Gönen, E. (1994). *Ev idaresi ilkeleri. 2. Baskı*. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları. No: 1336. Ankara.

Güngen, Y., Tokyürek, Ş ve Şanlı, N. (2002). *Ev ve Ailede Yaşam Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık. Ankara

Gönüllü, M. (1994). “*Sivas’ta Kamuda Çalışan Farklı Eğitim Düzeyindeki Evli Memur Kadınların Sosyo-ekonomik Konumları Aile İçi İlişkileri ve Aile İçi İlişkilerindeki Değişme Eğilimleri*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hablemitoğlu Ş. (1996), “*Kırsal Ailede Kadının İş Modelleri Ve Kararlara Katılımı*”, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi Anabilim Dalı, Ankara

İslamoğlu, H. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta Basım

Kantar, M. Ve Erkan, O. (2001); *Adana il merkezinde ve kırsal alanda yaşayan tarımsal faaliyetlerine devam eden ailelerle toplumsal yapı ve toplumsal cinsiyet*, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 16 (3), 105-110

Karadağ, L. (2008), “*Turizmde Tüketicilerin Karar Verme Süreci: Türkiye’yi Ziyaret Eden Aile Grupları Üzerine Bir Araştırma*”, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Karasar, N. (2009); “*Araştırmalarda Rapor Hazırlama*”, 15.Baskı, Nobel Yayınevi, Ankara, s.77

Koçel, Tamer;(2003) “*İşletme Yöneticiliği*”, Beta Yayınları,. 193

Köse A, Beşer A (2007). *Kadının değiştirilebilir yazgısı “Şiddet”*. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 10 (4): 114 -121

Kurt, Ümit.(2003) “*Karar Verme Sürecinde Yöneticilerin Kişilik Yapılarının Etkileri*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,

Leavenworth, C.vd.(1988), *Family Living*, Prentice Hall Needham, Massachusetts, Englewood Cliffs, New Jersey

Mahir N., (1999) “*The Role of Turkish Woman In Family’s Consumption*”, World Marketing Congress, Volume VI, pp. 553-559

Mavili Aktaş, A.(2007)“*Türkiye’de Kadın Sağlığını Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler ve Yoksulluk*”, Aile ve Toplum Dergisi, Ankara, 12S: 9-3.

M.E.B.:(2011), “*Ailede karar verme*” modülü, Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Ankara (S:7-12).

Onur, N. (2006), “ *Çalışan ve çalışmayan kadınların aile kaynaklarının kullanımı ve yönetimine ilişkin davranışları*”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özdamar, K. (2003), *Modern bilimsel araştırma yöntemleri*.Kaan Kitabevi, Eskişehir.

Özer, D., Taluğ C. (2008), “*Yeniden Yerleşimin Hayvancılıkla Uğraşan Kırsal Hanelerde Kadının Toplumsal Cinsiyet Rollerine Etkisi*”, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi sayı:12(2), 1-9.

Özgen, Ö.; Gönen, E.:(1999), “*Ekosistem Yaklaşımında Ailede Verilen Kararların Önemi*”, Ankara Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları:1044-558

Panteleymonova E.; (2007), “*Ailenin Satın Alma Kararlarında Kadının Rolü Ve Çuvaşistan’da Uygulama*”, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri

Payzun, A.; Diner ç.(2011)*Türkiye’de Ailenin Refah Düzeyi*, Aile ve Toplum Dergisi, Ankara, 26,S: 12-7

Priscilla Salant ve Don A. Dillman, (1994), *How to Conduct Your Own Survey*, John Wiley & Sons, Inc. Newyork, s. 55

Rue & Byars.(2003) “*Decision Making skills*”, Management skills and application mc graw hill

Sağır,C. (2006), “*Karar Verme Sürecini Etkileyen Faktörler ve Karar verme Sürecinde Etiğin Önemi: Uygulamalı Bir Araştırma*”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Soysal Bilimler Enstitüsü, Edirne

Subaşı, L.(1989),” *Ev İdaresi*”, Kız Meslek Liseleri Birinci Sınıf Ders Kitabı, Milli Eğitim Basımevi, Ankara

- Şafak, Ş.(1989), “*Ailede Rol Fonksiyon ve Sorumluluk Dağılımı*”, Türk Ailesinin Sosyal ve Ekonomik Durumu Sempozyumu, Hacettepe Ü., Ev Ekonomisi Yüksek Okulu, 34-42
- Şafak, Ş. (1992), “*Ev İşlerinin Yürütülmesinde Kız ve Erkek Çocukların Katılımlarıyla İlgili Olarak Ailelerin Görüşleri*”, Ev Ekonomisi Dergisi, S:5(43-50).
- Şanlı, N. (1987), “*Çekirdek Ailede Karar Verme Sürecinde Eşlerin Katılımı*”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Telsiz, M.(1992), “*Aile Yaşantısı Eğitimi, Amacı ve Gerekliliği*”, Ev Ekonomisi Dergisi, Sayı:5, Ocak, Ankara:51-52.
- Terzioğlu, R. G. ve Salman, S. (1992), “*Yeni Evli Çiftlerin Ebeveynlerinden Aldıkları Sosyal Ve Ekonomik Yardımların Ev Yönetimine Etkileri*”, Ev Ekonomisi Dergisi, Ankara, 5, S:22-28.
- Terzioğlu, R.G. ve Şafak, Ş. (1988) *Kadının Çalıştığı Ailelerde Paranın Kullanımı ve Alışveriş Biçimi*. Ev Ekonomisi Dergisi. Ankara, 4,S:19-25
- Terzioğlu, G.; Şener,A. ; Çopur,Z.(2006), “*Kadınların Ev Kadınlığı Rolüne İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*”, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi 1/1, 67-78
- Terzioğlu, R.G. (1987) *Ev İdaresi ve İlkeleri*. Doğu Matbaacılık, Ankara

Terzioğlu, G.; Aydın Boylu, A. (2007) *Kadının Çalıştığı ve Çalışmadığı Ailelerde Gelirin Kullanım Biçimi*, Aile ve Toplum Dergisi, Ankara, 9S:12-3

Tezel Şahin, F. ;Özbey, S. (2007) “*Aile Eğitim Programlarına Niçin Gerekseim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir?*”, Aile ve Toplum Dergisi, Ankara, 12S: 9-3

Timur, S.(1972), “*Türkiye’de Aile Yapısı*”, Hacettepe Ü. , Yayınları:D-15

Tokyürek Ş.,(1997), *Eğitim Düzeyleri Farklı Kadınların Ailedeki Ev Yönetim Biçiminin Saptanması, Verilen Ev yönetimi Eğitiminin Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

TÜİK, (2011) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara, S:16, <http://sanliurfa.com/haber44278-sanliurfanin-yeni-nufusu.htm>. adresinden 10.10.2011’de alınmıştır.

Türkiye’de Kadının Durumu.(1994) Dördüncü Dünya Kadınlar Konferansı Türkiye Ulusal Raporu, T.C. Devlet Bakanlığı Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayını, Bizim Büro Basımevi, Ankara

ÜNLÜ, prof.dr.Sezen *Aile Yapısı ve İlişkileri* Anadolu Üniversitesi Yayınları

Üstünel, B. (2000) *Ekonominin Temelleri*. İstanbul:Globus Dünya Basınevi

Webster, C. (1994), “*Effects Of Hispanic Ethic Identification On Marital Roles In The Purchase Decision Process*”, Journal Of Consumer Research, Vol.21, September, Pp. 319-31

EKLER

EK-1 ŞANLIURFA İLİ MERKEZİNDE YAŞAYAN EVLİ KADINLARIN AİLE İÇİNDE KARAR VERME UYGULAMA VE SORUNLARI

(Anket Formu)

Bu araştırma Şanlıurfa ili merkezinde yaşayan evli kadınların aile içinde karar verme uygulama ve sorunlarının incelenmesi, aile içindeki karar verme uygulamalarına katkı sağlaması konusunda yararlı olacağı düşüncesi ile planlanmıştır. Yanıtlarınızdan elde edilen veriler yüksek lisans tezi olarak yürütülen bu araştırmanın sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılacaktır. Özenle – dikkatle vereceğiniz her yanıt bu açıdan büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma için gösterdiğiniz ilgi ve işbirliğine teşekkür ederim.

Meltem MUTLU

1. Aileye İlişkin Demografik Özellikler

1.1. Kadına İlişkin Demografik Özellikler

1.Yaş: yaşında

2. Eğitim durumu:

1.()Okuryazar değil	4.()Orta okul mezunu
2.()Okuryazar	5.()Lise mezunu
3.()İlkokul mezunu	6.() Üniversite mezunu

3.Çalışma durumu: 1.()Çalışıyor 2.()Çalışmıyor

4. Evlilik süresi:..... yıl.

1.2. Kadının Eşine İlişkin Demografik Özellikler

1. Eşin yaşı: yaşında

2. Eşin eğitim durumu:

1.()Okuryazar Değil	4.()Orta okul mezunu
2.()Okuryazar	5.()Lise mezunu
3.()İlkokul mezunu	6.() Üniversite mezunu

3. Eşin çalışma durumu: 1.()Çalışıyor 2.()Çalışmıyor

4. Eşin mesleği:.....

1.2. Çocuklara İlişkin Demografik Özellikler

1.Çocuk Sahibi Olma Durumu: 1.() Var 2() Yok

2. Varsa çocuk sayısı :

3. Ailesi ile birlikte yaşayan çocukların yaşı ve cinsiyeti:

Çocuklar	Yaş	Cinsiyet
1. Çocuk		
2. Çocuk		
3. Çocuk		
4. Çocuk		
5. Çocuk		

4. Ailenin en uzun yaşadığı Yer: 1.()Kır 2.()Kent

5. Ailedeki birey sayısı:.....kişi.

6. Ailenin aylık ortalama gelir miktarı : TL.

2. Ailenize İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Ailenize İlişkin Konular	1.Ben	2.Eşim	3.Eşim ve ben	4.Aile büyükleri	5.Eşim,ben çocuklar
1. Konutun seçimi (satın alma veya kiralama)					
2.Konutun bakımı (boya, badana, yıllık onarım vb.)					
3.Ev eşyası seçimi					
4.İhtiyaç duyulan ev eşyalarının hangisinin satın alınacağı					
5.İhtiyaç duyulan ev eşyalarının nereden satın alınacağı					
6.Yiyecek maddelerinin seçimi ve satın alınması					
7. Evde günlük hangi yemeklerin pişirileceği					
8.Giyim seçimi ve satın alınması					
9.Ev araçlarının seçimi ve satın alınması					
10.Tatil yapma ve tatilde gidilecek yer					
11.Evdeki sorumlulukların (ev işlerinin) paylaşımı					
12.Aile gelirinin harcama alanları					
13. Aile tasarruflarının kullanımı ve yatırım alanları					
14.Ailenin ilişki kuracağı kişi ve kurumlar (komşu, akraba, dernek vb.)					
15.Ailenin katılacağı sosyal faaliyetler (sinema, tiyatro, düğün, nişan töreni, toplantılar vb.)					

3.Ailede Kız ve Erkek Çocukların Geleceğine İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Kız ve Erkek Çocukların Geleceğine ilişkin Konular	1.Ben	2.Eşim	3.Eşim ve ben	4. Eşim, ben ve çocuklar	5.Çocuklar kendisi
1.Kız çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (ilköğretim, lise, üniversite)					
2. Kız çocuklarının hangi tip eğitim alacağına (mesleki eğitim, genel eğitim)					
3. Kız çocuklarının hangi mesleği seçeceğine					
4. Kız çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına					
5. Kız çocuklarının ne zaman evleneceğine					
6. Kız çocuklarının kiminle evleneceğine					
7. Erkek çocuklarının hangi düzeyde eğitim alacağına (ilköğretim, lise, üniversite)					
8. Erkek çocuklarının hangi tip eğitim alacağına (mesleki eğitim, genel eğitim)					
9. Erkek çocuklarının hangi mesleği seçeceğine					
10. Erkek çocuklarının kimlerle arkadaşlık kuracağına					
11. Erkek çocuklarının ne zaman evleneceğine					
12. Erkek çocuklarının kiminle evleneceğine					

4. Ailede Kendinize İlişkin Konularda Karar Veren Bireyler

Kendinize İlişkin Konular	1.Ben	2.Eşim	3.Eşim ve ben	4.Eşim, ben, çocuklar
1. Giyime				
2. Dışarıda çalışmaya				
3. Görüşeceği kişilere (akraba, arkadaş vb.)				
4. Gideceği yerlere (tiyatro, sinema, sergi, alışveriş merkezi, vb.)				
5. Okuyacağı yayınlara (kitap, dergi, gazete)				
6. İzleyeceği televizyon programlarına				
7. Çocuklarını yetiştirme tarzına				
8. Katılacağı toplantılara (konferans, düğün, nişan törenleri, arkadaş toplantısı)				
9. Kişisel bakım uygulamalarına				

5. Ailenizde Karar vermeden önce ve karar verdikten sonra aşağıdaki uygulamaları yapar mısınız?

Karar Vermeden Önce ve Karar Verdikten Sonra Yapılan Uygulamalar	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1.Karar verilmesi gereken konuyu inceleme ve açıklığa kavuşturma					
2. Çeşitli alternatifler (değişik çözüm yolları) bulma					
3.En uygun çözüm yolunu bulmak için inceleme ve araştırma yapma					
4. Çeşitli alternatifler arasından seçim yapma					
5.Verilen kararı uyguladıktan sonra sonucu inceleme					
6. Doğru karar olup olmadığını kontrol etme					
7.Konu ile ilgili gelecekteki kararlar için nasıl davranılması gerektiğini belirleme					

6. Ailenizde karar verme ve uygulamalarınızda karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Ailede karar verme ve uygulamalarında karşılaşılan sorunlar	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1.Karar verirken çatışmaya varan tartışmalar olur					
2. Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için zor kullanır					
3. Karar verme sürecine katılan taraflardan biri kendi istekleri doğrultusunda karar verilmesi için baskı uygular					
4. Kararlar yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan verildiği için başarısız sonuçlara neden olur					
5.Verilen kararlara uyulmaz					
6. Kararlar uygulanırken kaynak yetersizliği ile karşılaşılır (para, zaman, enerji)					
7.Karar verilirken duygular ön plana çıkar, mantıklı davranılmaz (acıma, kayırma vb. duygular ön plana çıkar)					
8.Son karar evin reisi(erkek) tarafından verilir.					
9.Kararlar verilirken en son benim fikrim alınır.					
10.Kararlar uygulanırken eşim beni sürekli denetler.					
11.Verdiğim kararlar yetersiz ve saçma bulunur					
12.Kararlar uygulanırken duygular ön plana çıkar, istenilen sonuca ulaşamaz.					

